

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Η΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Δ΄

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

ΤΟΥ 2005

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Δεκέμβριος 2004

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Συντομογραφίες	Σελ. iii
----------------------	-------------

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Κεφάλαιο 1

1. Εισαγωγή	1
2. Διαδικαστικά ζητήματα	3
3. Στοιχεία και πληροφορίες	13
4. Μορφή προϋπολογισμού του 2005	15

Κεφάλαιο 2

1. Δημοσιονομική πολιτική και δημοσιονομική κατάσταση - Υπουργός Οικονομικών	19
2. Βασικά χαρακτηριστικά του κρατικού προϋπολογισμού για το 2005	31
3. Βαθμός υλοποίησης του προϋπολογισμού	36

Κεφάλαιο 3

Επιμέρους προϋπολογισμοί των υπουργείων	39
1. Υπουργείο Άμυνας	39
2. Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	41
α. Γεωργία – Κτηνοτροφία	42
β. Υδατική ανάπτυξη	43
γ. Ανάπτυξη αλιείας	44
δ. Περιβάλλον	44
3. Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως	49
4. Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	51
5. Υπουργείο Εξωτερικών	57
6. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	60
7. Υπουργείο Εσωτερικών	66
α. Κυβερνητικοί οικισμοί	67

i.	Σχέδια στέγασης εκτοπισθέντων	67
ii.	Αναδόμηση/επιδιόρθωση κυβερνητικών οικισμών	67
β.	Συνοικισμοί αυτοστέγασης	67
γ.	Διαχείριση και συντήρηση κυβερνητικών οικισμών	68
8.	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	71
α.	Παιδεία	71
β.	Πολιτισμός	73
9.	Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων	78
10.	Υπουργείο Υγείας	82
11.	Ανεξάρτητες υπηρεσίες	86

Κεφάλαιο 4

Τελικές παρατηρήσεις	91
-----------------------------------	-----------

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Παραρτήματα

Παράρτημα I

Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού, του Κ.Σ. ΕΔΕΚ και της Ευρωπαϊκής Δημοκρατίας για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2005	96
---	----

Παράρτημα II

Παρόντες βουλευτές κατά τις πραγματοποιηθείσες συνεδριάσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για τη μελέτη του κρατικού προϋπολογισμού του 2005	109
--	-----

Παράρτημα III

Πίνακες που κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών	124
--	-----

Συντομογραφίες

ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΗΚ	Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου
ΑΤΑ	Αυτόματη Τιμαριθμική Αναπροσαρμογή
ΑΤΗΚ	Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου
ΓΕΣΥ	Γενικό Σχέδιο Υγείας
ΔΝΤ	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
ΕΔΥ	Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΥ	Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας
ΗΠΑ	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
ΚΕΠΠΑ	Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας
ΚΟΑΓ	Κυπριακός Οργανισμός Αναπτύξεως Γης
ΚΟΤ	Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού
ΜΜΕ	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
ΜΣΙ ΙΙ	Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών ΙΙ
ΟΑΣΕ	Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΝΕ	Οικονομική και Νομισματική Ένωση
ΠΟΠ	Προενταξιακό Πρόγραμμα
ΣΚΑ	Σχέδιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
ΤΕΠΑΚ	Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου
ΤΚΑ	Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
ΧΑΚ	Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου
ECOFIN	Συμβούλιο Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
FIMAS	Σύστημα Διοικητικής και Οικονομικής Πληροφόρησης

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

**Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για
το νομοσχέδιο που τιτλοφορείται «Ο περί Προϋπολογισμού Νόμος του 2005»**

Μέλη της Επιτροπής¹:

Αριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος

Λευτέρης Χριστοφόρου

Ζαχαρίας Κουλίας

Ιωνάς Νικολάου

Αντιγόνη Παπαδοπούλου

Μαρία Κυριακού

Σταύρος Ευαγόρου

Μαρίνος Σιζόπουλος

Σωτηρούλα Χαραλάμπους

Γιώργος Βαρνάβα

Γιάννος Λαμάρης

Πρόδρομος Προδρόμου

Ντίνος Χατζηνικόλα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. Εισαγωγή

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε τον κρατικό προϋπολογισμό του 2005 στο διάστημα μεταξύ 11 Οκτωβρίου και 15 Νοεμβρίου 2004. Στη διάρκεια της εξέτασης του κρατικού προϋπολογισμού προσήλθαν ενώπιον της επιτροπής όλοι οι υπουργοί, καθώς και οι ανεξάρτητοι αξιωματούχοι για να παρουσιάσουν τους επιμέρους προϋπολογισμούς των υπουργείων και/ή υπηρεσιών τους και να αναπτύξουν την πολιτική και τους στόχους τους για το 2005. Για την εξέταση του κρατικού προϋπολογισμού του 2005 και ειδικότερα των προϋπολογισμών των υπουργείων και ανεξάρτητων υπηρεσιών πραγματοποιήθηκαν συνολικά δεκαπέντε συνεδρίες. Πραγματοποιήθηκε επίσης μία συνεδρία για διαδικαστικά θέματα πριν την έναρξη

¹ Νέα σύνθεση της επιτροπής που καθορίστηκε με απόφαση της Επιτροπής Επιλογής, υιοθετήθηκε από την ολομέλεια του σώματος και ισχύει από τις 11 Νοεμβρίου 2004.

της κυρίως συζήτησης, στις 4 Οκτωβρίου 2004, ενώ σε συνεδρία που πραγματοποιήθηκε στις 2 Δεκεμβρίου 2004, η επιτροπή συζήτησε και ενέκρινε την παρούσα έκθεση, καθώς και αριθμό τροπολογιών που το Υπουργείο Οικονομικών κατέθεσε στο μεταξύ².

Ο κρατικός προϋπολογισμός για το οικονομικό έτος 2005 εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 14 Σεπτεμβρίου 2004³ και κατατέθηκε στη Βουλή με βάση το άρθρο 81 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας· συνοδεύεται με επεξηγηματικά υπομνήματα για τις τακτικές και αναπτυξιακές δαπάνες του 2005 και άλλα ενημερωτικά στοιχεία.

Αναλυτικά οι συνεδρίες της επιτροπής για τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό έχουν ως ακολούθως:

- Δευτέρα, 4 Οκτωβρίου - Διαδικαστικά ζητήματα σχετικά με τη συζήτηση του προϋπολογισμού
- Δευτέρα, 11 Οκτωβρίου - Υπουργός Οικονομικών (Οικονομική πολιτική και δημοσιονομική κατάσταση)
 - Υπουργείο Οικονομικών (Τμήματα)
 - Γραφείο Προγραμματισμού
 - Γενικό Λογιστήριο
- Πέμπτη, 14 Οκτωβρίου - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- Δευτέρα, 18 Οκτωβρίου - Υπουργείο Εσωτερικών
- Τετάρτη, 20 Οκτωβρίου - Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
- Πέμπτη, 21 Οκτωβρίου - Υπουργείο Υγείας
- Δευτέρα, 25 Οκτωβρίου - Νομική Υπηρεσία
 - Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού
 - Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου
- Τετάρτη, 27 Οκτωβρίου - Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως
 - Ελεγκτική Υπηρεσία

² Κατατέθηκαν τέσσερις τροπολογίες συνολικού ύψους £1.439.211.

³ Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 60.783

- Δευτέρα, 1η Νοεμβρίου
 - Τρίτη, 2 Νοεμβρίου
 - Τετάρτη, 3 Νοεμβρίου
 - Πέμπτη, 4 Νοεμβρίου
 - Δευτέρα, 8 Νοεμβρίου
 - Τρίτη, 9 Νοεμβρίου
 - Πέμπτη, 11 Νοεμβρίου
 - Δευτέρα, 15 Νοεμβρίου
 - Πέμπτη, 2 Δεκεμβρίου
- Βουλή των Αντιπροσώπων
 - Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος
 - Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
 - Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
 - Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων
 - Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών
 - Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως
 - Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών
 - Υπουργείο Εξωτερικών
 - Κυβερνητικός Εκπρόσωπος (Διαφώτιση)
 - Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων
 - Δικαστική Υπηρεσία
 - Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας
 - Υπουργείο Άμυνας
 - Έγκριση προσχεδίου έκθεσης της επιτροπής.

Ενώπιον της επιτροπής κλήθηκε επίσης ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος κ. Κύπρος Χρυσστομιδης, για να αναλύσει τον προϋπολογισμό της “Διαφώτισης”, θέμα το οποίο η επιτροπή λόγω της σημασίας του εξετάζει με την ευκαιρία της κατάθεσης του κρατικού προϋπολογισμού.

Μετά το τέλος της συζήτησης του προϋπολογισμού από την επιτροπή ο Υπουργός Οικονομικών κ. Μάκης Κεραυνός παρουσίασε, στις 25 Νοεμβρίου 2004, τον κρατικό προϋπολογισμό ενώπιον της ολομέλειας του σώματος, προβαίνοντας σε ανάλυση της παρούσας οικονομικής πολιτικής και δημοσιονομικής κατάστασης, καθώς και των προτεραιοτήτων και στόχων της κυβέρνησης για το 2005, όπως εκφράζονται στον εν λόγω προϋπολογισμό.

2. Διαδικαστικά ζητήματα

Η κυβέρνηση, συνεπής προς τη συνταγματική της υποχρέωση για κατάθεση του κρατικού προϋπολογισμού εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών, κατέθεσε τον

προϋπολογισμό του 2005 στη Βουλή έγκαιρα, δηλαδή τρεις μήνες πριν από την έναρξη του επόμενου οικονομικού έτους.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού στην οποία η ολομέλεια του σώματος παρέπεμψε τον κρατικό προϋπολογισμό στις 7 Οκτωβρίου 2005, άρχισε αμέσως τη συζήτησή του μέσα σε διάστημα τριών μόνο ημερών από την κατάθεσή του στη Βουλή, με στόχο, ολοκληρώνοντας τις εργασίες της το ταχύτερο δυνατό, να υποβάλει την έκθεσή της έγκαιρα προς την ολομέλεια του σώματος. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης η επιτροπή δεν επιλήφθηκε άλλων θεμάτων, εκτός από αυτά που κρίθηκαν επείγοντα. Ο στόχος για έγκριση του κρατικού προϋπολογισμού από την ολομέλεια του σώματος πριν από το τέλος του οικονομικού έτους, στο οποίο αυτός αναφέρεται, αναμένεται να επιτευχθεί απόλυτα, αφού η συζήτηση του προϋπολογισμού στην ολομέλεια ορίσθηκε για τις 8, 9 και 10 Δεκεμβρίου 2004.

Προτού η επιτροπή αρχίσει τη μελέτη του κρατικού προϋπολογισμού, προέβη σε καθορισμό διαδικαστικών και άλλων ζητημάτων, σε σχέση με την πορεία της συζήτησης. Ειδικότερα, καθορίσθηκαν οι βασικές απαιτήσεις της επιτροπής από την εκτελεστική εξουσία, οι προθεσμίες εντός των οποίων οι εκπρόσωποι της εκτελεστικής εξουσίας θα έπρεπε να ανταποκριθούν προς τα ερωτήματα που θα υποβάλλονταν από μέρους των βουλευτών, καθώς και ο χρόνος που θα παρεχόταν στα μέλη της επιτροπής για εισαγωγή και υποβολή ερωτήσεων κατά τη διάρκεια των συνεδριών.

Όλα τα διαδικαστικά ζητήματα καθορίσθηκαν σε συνεδρία της επιτροπής, που πραγματοποιήθηκε στις 4 Οκτωβρίου 2004, στην οποία λήφθηκαν και οι σχετικές αποφάσεις στη βάση των οποίων:

- α. Τηρήθηκαν πλήρη αποστενογραφημένα πρακτικά για όλες τις συνεδρίες της επιτροπής, τα οποία διανεμήθηκαν σε όλους ανεξαιρέτα τους βουλευτές μέσα σε τέσσερις ημέρες από τη λήξη της κάθε συνεδρίας. Όλα τα πρακτικά και η παρούσα έκθεση αποφασίσθηκε να αποσταλούν μετά το τέλος της συζήτησης στο Γραμματέα του Υπουργικού Συμβουλίου, ώστε να αξιοποιηθούν από την εκτελεστική εξουσία κατάλληλα.
- β. Ενημερώθηκαν έγκαιρα όλοι οι αρμόδιοι ότι η πολυπρόσωπη παρουσία κατά τη συζήτηση των προϋπολογισμών του κάθε υπουργείου ή ανεξάρτητης υπηρεσίας θα έπρεπε να αποφευχθεί.
- γ. Γνωστοποιήθηκε στους υπουργούς και άλλους ανεξάρτητους αξιωματούχους ότι θα έπρεπε απαραίτητως να καταθέσουν ομιλίες για τους προϋπολογισμούς τους γραπτώς και τουλάχιστον τέσσερις ημέρες πριν από τη συζήτηση του αντίστοιχου προϋπολογισμού, έτσι που να ήταν δυνατή η καλύτερη προετοιμασία των βουλευτών.
- δ. Όλοι οι βουλευτές, μέλη και μη μέλη της επιτροπής, είχαν τη δυνατότητα υποβολής γραπτών ερωτήσεων επί ειδικών θεμάτων και επιμέρους κονδυλίων του προϋπολογισμού. Οι γραπτές ερωτήσεις διαβιβάστηκαν στα αντίστοιχα υπουργεία για γραπτές απαντήσεις με χρονοδιάγραμμα λήψης απαντήσεων το αργότερο μέχρι τις 30 Νοεμβρίου 2004.
- ε. Η διαδικασία της ουσιαστικής συζήτησης ενώπιον της επιτροπής καθορίσθηκε εκ των προτέρων και ήταν γνωστή στα μέλη της επιτροπής, για σκοπούς δίκαιης μεταχείρισης όλων των βουλευτών, κατ' επέκταση δε των κοινοβουλευτικών τους ομάδων.

Ειδικότερα, καθ' όλη τη διάρκεια της εξέτασης του προϋπολογισμού παρεσχέθη σε κάθε κοινοβουλευτική ομάδα προκαθορισμένος χρόνος, ανάλογα με τη δύναμή της στη Βουλή, τόσο για εισαγωγικά σχόλια και γενικές παρατηρήσεις σε σχέση με θέματα πολιτικής όσο και για την υποβολή ερωτήσεων. Η συζήτηση διεξήχθη σε δύο φάσεις και τα μέλη της επιτροπής, εκπροσωπώντας τις κοινοβουλευτικές τους ομάδες, χρησιμοποίησαν κάθε φορά το ήμισυ του δοθέντος χρόνου, κατόπιν συνεννοήσεως μεταξύ τους όσο και με άλλους βουλευτές μη μέλη της επιτροπής που προσήλθαν και παρακολούθησαν τις εργασίες του προϋπολογισμού.

Σημειώνεται ότι σε βουλευτές μονοεδρικών κομμάτων δόθηκε επίσης ανάλογος χρόνος για

τοποθετήσεις και/ή ερωτήσεις.

στ. Τηρήθηκε παρουσιολόγιο για όλες της συνεδρίες της επιτροπής, το οποίο και επισυνάπτεται στην παρούσα έκθεση.

Η επιτροπή, καθορίζοντας τις πιο πάνω παραμέτρους, προσπάθησε να βελτιώσει τις διαδικασίες συζήτησης του προϋπολογισμού σε σχέση με προηγούμενα χρόνια.

Ο λεπτομερής καθορισμός της διαδικασίας συζήτησης του κρατικού προϋπολογισμού πριν από την έναρξη των εργασιών στην επιτροπή και η γνωστοποίηση των αποφάσεων στην εκτελεστική εξουσία από προηγουμένως καθορίζει επακριβώς τις αμοιβαίες υποχρεώσεις των δύο εξουσιών σε σχέση με τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού στο επίπεδο της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής, προσδίδοντας νέα δυναμική στη διαδικασία και συμβάλλοντας στην εμβάθυνση των κοινοβουλευτικών διαδικασιών.

Με μεγάλη ευαρέσκεια σημειώνεται ότι υπήρξε πλήρης συμμόρφωση όλων των πλευρών, δηλαδή τόσο της κυβέρνησης όσο και των μελών της Βουλής προς τις αποφάσεις της επιτροπής. Για πρώτη φορά όλοι ανεξάρτητα οι υπουργοί κατέθεσαν έγκαιρα γραπτά σημειώματα σε σχέση με τους στόχους του κάθε υπουργείου, το ίδιο δε έπραξαν και όλοι οι ανεξάρτητοι αξιωματούχοι που παρουσιάσθηκαν ενώπιον της επιτροπής. Η πρακτική αυτή, η οποία για πρώτη φορά εφαρμόζεται σε πλήρη έκταση, έδωσε την ευκαιρία στους βουλευτές να προετοιμαστούν κατάλληλα, αφού, παρά το γεγονός ότι ο ίδιος ο κρατικός προϋπολογισμός συνοδεύεται από διάφορα επεξηγηματικά υπομνήματα, εξακολουθεί να μην είναι τόσο απλοποιημένος στη μορφή του, ώστε να γίνεται αμέσως κατανοητή η φιλοσοφία της πολιτικής κάθε υπουργείου.

Μέσα στα πλαίσια του τυπικού που η επιτροπή αποφάσισε να προσδώσει στην όλη συζήτηση, κατεβλήθη κάθε προσπάθεια να συμμετάσχουν στις εργασίες της όσο το δυνατό περισσότεροι βουλευτές και όχι αποκλειστικά τα μέλη της. Η υλοποίηση της πρόθεσης αυτής έγινε με μια σειρά διευθετήσεων και ανάλογου προγραμματισμού που είχαν ως στόχο να συγκαλούνται οι συνεδρίες για την εξέταση των επιμέρους προϋπολογισμών στην αντίστοιχη ημέρα της εβδομάδας που συνεδριάζουν επί τακτικής βάσης οι καθ' ύλην αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές. Επισημαίνεται πάντως ότι εν αντιθέσει με τον προϋπολογισμό του 2004, για τον οποίο πραγματοποιήθηκαν συνολικά οκτώ συνεδρίες, για τον προϋπολογισμό του 2005, πραγματοποιήθηκε σχεδόν ο διπλάσιος αριθμός συνεδριών. Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι έχουν προστεθεί οι προϋπολογισμοί νέων ανεξάρτητων υπηρεσιών στη βάση νέων νομοθεσιών, ενώ κρίθηκε επίσης αναγκαίο να εξετάζεται ει δυνατό ένας μόνο προϋπολογισμός υπουργείου σε κάθε συνεδρία. Η επιδίωξη αυτή υλοποιήθηκε με την εξέταση ενός προϋπολογισμού κατά υπουργείο σε κάθε συνεδρία και των προϋπολογισμών των υπολοίπων υπηρεσιών ή εξουσιών σε ομάδες κατά συνεδρία. Αξιολογώντας την όλη προσπάθεια, διαπιστώνεται χωρίς αμφιβολία ότι από τούδε και στο εξής θα πρέπει στις μελλοντικές συζητήσεις προϋπολογισμών να ακολουθείται αυτή η τακτική, ώστε να δίδεται ο απαραίτητος χρόνος, χωρίς χρονική πίεση να συζητείται ξεχωριστά ο κάθε προϋπολογισμός.

Όσον αφορά την όλη προσέλευση των βουλευτών, παρατηρείται ότι προσήλθε και παρακολούθησε τις συνεδρίες της επιτροπής ο μεγαλύτερος από κάθε άλλη φορά αριθμός βουλευτών, όπως και βουλευτές που προεδρεύουν άλλων κοινοβουλευτικών επιτροπών, γεγονός που σχολιάζεται με ιδιαίτερη ικανοποίηση (επισυνάπτεται σχετικός πίνακας).

Θετικά σχολιάζεται επίσης η ανταπόκριση των υπουργών και όλων των ανεξάρτητων αξιωματούχων στις προκαταρκτικές διευθετήσεις που έγιναν για τον καθορισμό του προγράμματος εργασιών της επιτροπής. Ο καθορισμός του προγράμματος συζήτησης του προϋπολογισμού συνήθως προσκρούει σε κωλύματα λόγω του βεβαρημένου προγράμματος των διάφορων αξιωματούχων. Το πρόγραμμα των συνεδριών της επιτροπής τηρήθηκε με σχολαστικότητα και οποιεσδήποτε διαφοροποιήσεις του έγιναν για μη προβλεπτούς εξ' αρχής λόγους.

Όσον αφορά την αξιολόγηση άλλων σημείων που προκύπτουν μέσα από τον καθορισμό των διαδικασιών συζήτησης, σημειώνονται τα ακόλουθα:

α. Αριθμός υπουργών διεμήνυσαν στην επιτροπή, τόσο γραπτά όσο και προφορικά, ότι θα ήταν σκόπιμο η παρουσία τους ενώπιον της επιτροπής να συνοδεύεται από υπηρεσιακούς παράγοντες του υπουργείου τους, θεωρώντας ότι δεν είναι δυνατό να υπάρχει πλήρης γνώση κάθε θέματος που αφορά τα ζητήματα του υπουργείου από ένα και μόνο πρόσωπο, δηλαδή από τον κάθε υπουργό. Άλλοι πάλιν υπουργοί, παρά την προτροπή της επιτροπής για ολιγοπρόσωπη εκπροσώπηση, προσήλθαν συνοδευόμενοι από μεγάλο αριθμό υπηρεσιακών.

Η επιτροπή θεωρεί ότι, αφ' ης στιγμής εκφράστηκε η πιο πάνω παρατήρηση, το θέμα θα πρέπει να την απασχολήσει στο μέλλον και ενδεχομένως η αρχική της απόφαση για ολιγοπρόσωπη εκπροσώπηση εκ μέρους των υπουργείων να διαφοροποιηθεί, υπό το φως της νέας πραγματικότητας και εφόσον τούτο κριθεί δικαιολογημένο.

β. Οι ρυθμοί αποστενογράφησης, διόρθωσης και διανομής των τηρηθέντων πρακτικών σε όλους τους βουλευτές ξεπέρασαν κάθε προηγούμενο. Τα πρακτικά διανεμήθηκαν πιο γρήγορα από κάθε άλλη φορά, το δε περιεχόμενό τους αποδίδει και πάλι με μεγάλη ακρίβεια τα διαμειφθέντα στις συνεδρίες.

Τα αποστενογραφημένα πρακτικά έχουν αποδειχθεί το βασικότερο εργαλείο προετοιμασίας όλων των βουλευτών, είτε έχουν παρευρεθεί είτε όχι, στις

συνεδρίες της επιτροπής, καθώς και των υπηρεσιακών που στηρίζουν την επιτροπή, συμβάλλουν δε στην άσκηση σωστού κοινοβουλευτικού ελέγχου όσο και σε συγκρίσεις με τις συζητήσεις των προηγούμενων χρόνων. Το Κοινοβούλιο δε διαθέτει τα μέσα για να προβαίνει σε οικονομικές αναλύσεις, άλλωστε ο ρόλος του είναι καθαρά πολιτικός, ούτε έχει τη δυνατότητα να αναλύει επί συστηματικής βάσεως στατιστικά δεδομένα· για το λόγο αυτό τα αποστενογραφημένα πρακτικά είναι ένα από τα κυριότερα εργαλεία άσκησης κοινοβουλευτικού ελέγχου.

Επιθυμία της επιτροπής είναι τα πρακτικά των συζητήσεων για όλους τους κρατικούς προϋπολογισμούς, σε όσο βαθμό έχουν αυτά τηρηθεί, να κωδικοποιηθούν και να περιληφθούν σε ειδική έκδοση της Βουλής των Αντιπροσώπων, η οποία και ιστορικά μπορεί να αποβεί χρήσιμη, αλλά και σε όσους μελετητές ή άλλους ενδιαφερομένους επιθυμούν να ανατρέχουν σε αυτά για να διαπιστώνουν την κυβερνητική πολιτική που εκάστοτε ακολουθείται σε όλα τα θέματα της οικονομίας και της κοινωνικής ζωής.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το έργο της επιτροπής και της γραμματείας της συνέδραμαν και πάλι με αξιοσημείωτο επαγγελματισμό άλλες υπηρεσίες της Βουλής (στενογράφοι, αρχείο, κλητήρες). Οι υπηρεσίες αυτές είχαν τον έλεγχο της αποστενογράφησης, της έγκαιρης διανομής όλου του έγγραφου υλικού που κατατέθηκε και της φωτοτύπησης πολύ μεγάλου αριθμού σελίδων πρακτικών και άλλων στοιχείων, έτσι που όλοι οι βουλευτές να έχουν στα χέρια τους το απαραίτητο υλικό για να προετοιμασθούν για τη συζήτηση στην ολομέλεια του σώματος.

Ιδιαίτερα σημαντική υπήρξε επίσης η συμβολή της στενογράφου που ανέλαβε εξ ολοκλήρου το έργο της δακτυλογράφησης και της άρτιας παρουσίασης της

παρούσας έκθεσης, ιδιαίτερα υπό το φως των πολύ στενών χρονικών περιθωρίων που η επιτροπή είχε στη διάθεσή της για το σκοπό αυτό.

Για πρώτη φορά, μέσα στα πλαίσια της τυπικότητας που περιεβλήθη η όλη διαδικασία, καταρτίσθηκε κατάλογος με όλα τα ζητηθέντα, κατά τη διάρκεια των συνεδριών, στοιχεία, τα οποία και διαβιβάστηκαν στο Υπουργείο Οικονομικών, ως το κεντρικό συντονιστικό όργανο, το οποίο ανέλαβε την εξασφάλιση και συγκέντρωση όλων των στοιχείων και την κατάθεσή τους στην επιτροπή.

Σημειώνεται περαιτέρω ότι η διαδικασία υποβολής ειδικών ερωτήσεων επί ειδικών κονδυλίων, η οποία έχει καθιερωθεί τα τελευταία χρόνια, έχει προσλάβει πλέον τις σωστές της διαστάσεις. Όλες οι ερωτήσεις διαβιβάζονται πλέον μέσω της σωστής υπηρεσιακής οδού προς την εκτελεστική εξουσία, γεγονός που έχει επιλύσει πολλά προβλήματα που παρατηρήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια, με τους βουλευτές να υποβάλλουν τις ερωτήσεις αυτές είτε απευθείας στα υπουργεία είτε με άλλους τρόπους, οι οποίοι δημιουργούσαν σύγχυση όσον αφορά την προέλευση των ερωτήσεων αλλά και άλλα διαδικαστικά προβλήματα.

Στο σημείο αυτό η επιτροπή επιθυμεί να ευχαριστήσει δημόσια τους Γενικούς Διευθυντές του Υπουργείου Οικονομικών και του Γραφείου Προγραμματισμού όσο και το Διευθυντή του Τμήματος Προϋπολογισμού και τους άλλους αρμόδιους υπηρεσιακούς του Υπουργείου Οικονομικών και του Γραφείου Προγραμματισμού. Οι εν λόγω υπηρεσιακοί με μεγάλη προθυμία και επαγγελματισμό συνέδραμαν και πάλιν το έργο της επιτροπής, αλλά και της γραμματείας της με την παρουσία τους καθ' όλη τη διάρκεια της συζήτησης, αλλά και με την ετοιμότητά τους να παράσχουν οποιαδήποτε στοιχεία ζητήθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια της συζήτησης.

Ιδιαίτερη ευαρέσκεια, τέλος, εκφράζεται για την παρουσία του Υπουργού

Οικονομικών ενώπιον της επιτροπής, ο οποίος, προβαίνοντας σε ανάλυση του προϋπολογισμού στο σύνολό του, υποστήριξε την παρουσίασή του με την προβολή διαφανειών. Η ανάλυση αυτή διέγραψε μέσα από τεχνοκρατικό πρίσμα, όχι μόνο την οικονομική πολιτική της κυβέρνησης αλλά και τη δομή και διάρθρωση του κρατικού προϋπολογισμού, σε συνάρτηση με άλλα βασικά μεγέθη, γεγονός που σχολιάζεται πολύ θετικά. Η σκιαγράφηση της σωστής εικόνας και των παραμέτρων που διέπουν έναν προϋπολογισμό, αλλά και αυτή καθ' εαυτή η πολιτική βούληση για σωστή, εις βάθος και με πλήρη διαφάνεια ενημέρωση της Βουλής, αποτελούν ένδειξη σεβασμού προς τη νομοθετική εξουσία. Είναι γνωστό ότι μείζον θέμα πολιτικής συζήτησης και αντιπαραθέσεων αποτελεί σε πλείστα όσα σύγχρονα κράτη η τάση για λογιστική και/ή άλλου είδους απόκρυψη και/ή η διαχείριση του προϋπολογισμού, κατά τρόπο που τα κοινοβούλια που εγκρίνουν τους προϋπολογισμούς να μην είναι σε θέση να διακριβώνουν με ευχέρεια ή να μη διακριβώνουν καθόλου τα πραγματικά δεδομένα σε σχέση με τους εξαγγελθέντες στόχους της κυβέρνησης, αλλά και κάθε υπουργείου ξεχωριστά. Συνεπώς, όταν διαπιστώνεται πρόθεση παρουσίασης στη Βουλή των πραγματικών δεδομένων, το γεγονός αυτό πρέπει να σχολιάζεται θετικά.

Η επιτροπή σημειώνει ότι η αναλυτική τεχνοκρατική παρουσίαση, στην οποία προέβη ο Υπουργός Οικονομικών θα μπορούσε ανάλογα να ακολουθείται απ' όλους τους υπουργούς. Παρά το γεγονός ότι οι γραπτές ομιλίες και/ή σημειώματα των άλλων υπουργών ήταν αρκετά κατατοπιστικά και διευκόλυναν τη μελέτη των επιμέρους προϋπολογισμών, σε γενικές γραμμές παρατηρείται ανομοιομορφία στον τρόπο με τον οποίο η εκτελεστική εξουσία αναλύει τους επιμέρους προϋπολογισμούς ενώπιον της αρμόδιας επιτροπής.

Από την κτηθείσα μέχρι σήμερα εμπειρία της, η επιτροπή προτίθεται να κωδικοποιήσει συγκεκριμένους τρόπους και μεθόδους παρουσίασης και να γνωστοποιήσει στην εκτελεστική εξουσία σύντομα πώς αναμένει να γίνεται η παρουσίαση των επιμέρους προϋπολογισμών εκ μέρους των υπουργών στο επίπεδο της συζήτησης στην επιτροπή. Σημειώνεται ότι κατά γενική παραδοχή, οι τυπικές διαδικασίες συζήτησης του κρατικού προϋπολογισμού στην αρμόδια επιτροπή έχουν βελτιωθεί. Από πλευράς όμως ουσιαστικής συζήτησης, υπάρχει ακόμη μεγάλο περιθώριο βελτίωσης και από τις δύο πλευρές που εμπλέκονται στη συζήτηση.

Κατά την ανάλυση της φιλοσοφίας και των στόχων που διέπουν τον κρατικό προϋπολογισμό, η επιτροπή θεωρεί ότι μέσα από το κείμενο που κατατίθεται στη Βουλή πρέπει να αναδεικνύεται σε μεγαλύτερη έκταση η πολιτική διάσταση, όχι όμως θεωρητικά, αλλά και σε πρακτικό επίπεδο η κυβερνητική πολιτική να γίνεται εύκολα κατανοητή στην επιτροπή που εξετάζει τους προϋπολογισμούς.

Ταυτόχρονα, η αρμόδια επιτροπή θα πρέπει να γνωρίζει σαφώς σε ποιες οικονομικές παραμέτρους βασίζεται η διαμόρφωση της πολιτικής αυτής μέσα από τα πραγματικά οικονομικά δεδομένα, πέραν των δαπανών και δεσμεύσεων, για τα κυβερνητικά έσοδα, για άλλες πηγές χρηματοδότησης, για το είδος του δανεισμού που το κράτος συνάπτει και τη σχέση του με τον προϋπολογισμό καθώς και άλλα συναφή στοιχεία.

Περαιτέρω, υπό το φως της ευρωπαϊκής πορείας της Κύπρου και της συνεισφοράς της χώρας στους κοινοτικούς προϋπολογισμούς, είναι επιθυμητό η επιτροπή να έχει συγκεντρωμένα ενώπιόν της σε κατάλογο που θα κατατίθεται από το Γραφείο Προγραμματισμού, κατά υπουργείο, όλα τα έργα που προωθούνται με

συγχρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), καθώς και τα έργα που χρηματοδοτούνται από διάφορα ταμεία της ΕΕ αποκλειστικά (εφόσον βέβαια η Κύπρος νομιμοποιείται και έχει τη δυνατότητα της τελευταίας αυτής χρηματοδότησης).

Σημειώνεται, τέλος, ότι η επιτροπή, ακολουθώντας πρακτική που καθιερώθηκε τα τελευταία χρόνια, έκλεισε τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού με την παρουσία του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας κ. Χριστόδουλου Χριστοδούλου, τον οποίο κάλεσε ενώπιόν της για τις θέσεις και εκτιμήσεις της Αρχής που εκπροσωπεί όσον αφορά την οικονομική κατάσταση και όλα τα γενικά και ειδικά ζητήματα που αφορούν την οικονομική και δημοσιονομική πολιτική.

Η επιτροπή θεωρεί την καθιερωθείσα αυτή πρακτική πολύ χρήσιμη, αφού παρέχει στους βουλευτές τη δυνατότητα να έχουν τις εκτιμήσεις ενός ανεξάρτητου αξιωματούχου, ο οποίος εμπλέκεται στα οικονομικά πράγματα του τόπου τόσο με τη χάραξη της νομισματοπιστωτικής πολιτικής όσο και με την πείρα του από την παρουσία του στο διεθνή χώρο και σε οργανισμούς που παρακολουθούν την οικονομία της Κύπρου.

3. Στοιχεία και πληροφορίες

Η σύνταξη της παρούσας έκθεσης βασίζεται σε στοιχεία, τα οποία εξάγονται από τις γραπτές ομιλίες και/ή ενημερωτικά σημειώματα που κατατέθηκαν από μέρους των υπουργών και άλλων αξιωματούχων, τους συγκριτικούς πίνακες που κατατέθηκαν από την κυβέρνηση μαζί με τον προϋπολογισμό, τα επεξηγηματικά υπομνήματα για τις τακτικές και αναπτυξιακές δαπάνες, το σημείωμα για τις οικονομικές εξελίξεις που εκδίδει το Γραφείο Προγραμματισμού και το Υπουργείο

Οικονομικών⁴, καθώς και από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα για το 2005 του Γραφείου Προγραμματισμού.

Οι παρατηρήσεις και τα συμπεράσματα της επιτροπής βασίζονται στα σχόλια και/ή εισηγήσεις που τέθηκαν από μέρους των βουλευτών κατά τις συζητήσεις στο επίπεδο της επιτροπής, όπως προκύπτουν μέσα από τα αποστενογραφημένα πρακτικά και όπως αυτές έχουν κωδικοποιηθεί και διαμορφωθεί στο τελικό στάδιο σύνταξης και έγκρισης της παρούσας έκθεσης. Βασίζονται επίσης στην ομιλία του Υπουργού Οικονομικών για τον προϋπολογισμό στις 25 Νοεμβρίου 2004.

Σημειώνεται ότι λόγω του ότι η συζήτηση του προϋπολογισμού προγραμματίσθηκε για τις αρχές Δεκεμβρίου του 2004 και του μικρού διαστήματος που μεσολάβησε μεταξύ της λήξης των εργασιών της επιτροπής και της έναρξης της συζήτησης στην ολομέλεια του σώματος δεν παρεσχέθη ικανοποιητικός χρόνος για αναλυτική αναφορά σε σχέση με επιμέρους τομείς της οικονομικής ζωής ή σε σχέση με επιμέρους προϋπολογισμούς. Επιφυλάσσεται όμως το δικαίωμα στους βουλευτές να αναλύσουν τις θέσεις και τις προτεραιότητές τους σε σχέση με ειδικούς τομείς στη συζήτηση που θα γίνει στην ολομέλεια του σώματος.

Προχωρώντας η επιτροπή στη σύνταξη της παρούσας έκθεσης, σημειώνεται ότι έλαβε επίσης υπόψη της τις προηγούμενες εκθέσεις της για τους προϋπολογισμούς και ειδικά τις εκθέσεις της επιτροπής για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2004 και 2003 τόσο σε σχέση με παρατηρήσεις και εισηγήσεις που έγιναν από την επιτροπή, όσο και σε σχέση με άλλα στοιχεία που είχαν κατατεθεί από την εκτελεστική εξουσία και είχαν συμπεριληφθεί στις εν λόγω εκθέσεις.

⁴ Έκδοση Οκτωβρίου 2004.

4. Μορφή προϋπολογισμού του 2005

Ο προϋπολογισμός του 2005 έχει κατατεθεί στη Βουλή σε τρεις τόμους, υπό τη νέα μορφή που άρχισε να προσλαμβάνει ήδη από το 2004 (πρώτη φάση υλοποίησης). Συνοδεύεται επίσης από δύο τόμους που αποτελούν τα επεξηγηματικά υπομνήματα για τις τακτικές και αναπτυξιακές δαπάνες, από πίνακες, στους οποίους αναλύονται οι δημοσιονομικοί δείκτες για τα έτη 2001-2005, τα μεγέθη των προϋπολογισμών για τα έτη 2000-2005 και αναλύσεις εσόδων και δαπανών για τα προηγούμενα έτη, συνοπτική κατάσταση ίδρυσης/κατάργησης θέσεων και το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα για το 2005 του Γραφείου Προγραμματισμού.

Παρατηρήσεις:

Όπως είναι γνωστό, από τη συζήτηση του προϋπολογισμού του 2004, η δεύτερη φάση πλήρους εφαρμογής του συστήματος διοικητικής και οικονομικής διαχείρισης του Γενικού Λογιστηρίου αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2005.

Σύμφωνα με το εν λόγω σύστημα, προωθείται η ανακατανομή των άρθρων-δαπανών στα κεφάλαια που λόγω αρμοδιότητας ανήκουν, με στόχο την πληρέστερη κοστολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών, τη λειτουργικότητα και τη μείωση της γραφειοκρατίας. Επιπρόσθετα, διάφορα αναπτυξιακά σχέδια που περιλαμβάνουν λειτουργικές δαπάνες για αγορά εξοπλισμού, μηχανημάτων, κατασκευή έργων υποδομής, καταβολή επιδομάτων κ.ά. καταργούνται ή συμπτύσσονται σε ευρύτερα προγράμματα/δράσεις με τη δημιουργία νέων άρθρων κατά τη φύση και το είδος της δαπάνης και ανάλογα με το στόχο και το σκοπό της.

Η επιτροπή θεωρεί ότι ο ορθολογιστικός διαχωρισμός των κεφαλαίων και άρθρων του προϋπολογισμού, σύμφωνα με το σκοπό που εξυπηρετούν, αποτελεί βασική αρχή που πρέπει να διέπει έναν προϋπολογισμό, ώστε να επιτυγχάνεται η

αναγκαία απλούστευση στο χειρισμό του κειμένου. Το νέου ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής και Οικονομικής Πληροφόρησης (FIMAS) του Γενικού Λογιστηρίου, σε συσχέτισμό με τον κρατικό προϋπολογισμό είχε αναλυθεί από τους αρμοδίους στην επιτροπή, κατά την περσινή συζήτηση. Η επιτροπή συναφώς αναφέρει ότι το νέο σύστημα θα εξαλείψει τις όποιες υπερβάσεις και θα συμβάλει στον αυστηρό έλεγχο της χρήσης των κονδυλίων, σύμφωνα με το σκοπό τους, με πλήρη διαφάνεια.

Από το κείμενο του προϋπολογισμού του 2005 η επιτροπή διαπιστώνει ότι με την εισαγωγή του νέου τρόπου διάρθρωσης του προϋπολογισμού, έχει επέλθει μία τάξη όσον αφορά την παρουσίαση των διάφορων υπηρεσιών και υπουργείων, σύμφωνα με τη φύση τους (συνταγματικές εξουσίες, συνταγματικές υπηρεσίες, ανεξάρτητες υπηρεσίες, ανεξάρτητα γραφεία, υπουργεία/τμήματα), παρά το γεγονός ότι κατά τη φετινή συζήτηση δεν υπήρξε πλήρης ενημέρωση σε σχέση με την πραγματική απόδοση του νέου συστήματος.

Διαπιστώνεται όμως ότι εξακολουθεί, όπως και πέρσι, να υπάρχει μεταφορά άρθρων και κατά συνέπεια κονδυλίων (είτε για θέσεις είτε για άλλους σκοπούς) σε άλλα άρθρα του προϋπολογισμού και μάλιστα από ένα κεφάλαιο σε άλλο, δηλαδή από ένα υπουργείο σε άλλο υπουργείο. Προφανώς, η μεταφορά αυτή είναι απαραίτητη πρώτ' απ' όλα για λογιστικούς σκοπούς. Το γεγονός όμως αυτό δυσκολεύει τη διακρίβωση της κυβερνητικής πολιτικής για συγκεκριμένο τομέα, αφού εκ πρώτης όψεως παρουσιάζεται μείωση των αντίστοιχων κονδυλίων κάτω από συγκεκριμένα κεφάλαια, που αντιπροσωπεύουν κύριους τομείς της οικονομικής ζωής, όπως γίνεται π.χ. για την παιδεία (το κονδύλι για μεταφορά μαθητών έχει μεταφερθεί από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού στο Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων).

Από την άλλη, η φιλοσοφία και οι σκοποί κάθε υπουργείου αποτυπώνονται στις γραπτές ομιλίες που η ίδια η επιτροπή απαιτεί από τους υπουργούς να καταθέτουν στην επιτροπή, οι οποίοι όμως εκτίθενται σ' αυτές, υπό γενική μορφή. Η επιτροπή κρίνει ότι είναι αναγκαίο να υπάρχει πιο συγκεκριμένη αποτύπωση των στόχων αυτών στα σημειώματα που καταθέτουν οι υπουργοί όταν προσέρχονται ενώπιον της επιτροπής. Στα σημειώματα αυτά θα είναι χρήσιμο να γίνεται αναφορά επακριβώς, πέραν των γενικών στόχων του κάθε υπουργείου, των κονδυλίων στα οποία αποτυπώνεται ο συγκεκριμένος στόχος πολιτικής, να υπάρχει δε σύγκριση με προηγούμενα έτη. Αν κάποιοι στόχοι ενός υπουργείου εξυπηρετούνται μέσω κονδυλίων που βρίσκονται κάτω από άλλα κεφάλαια-υπουργεία του προϋπολογισμού, πρέπει επίσης να γίνεται συγκεκριμένη μνεία.

Είναι επίσης χρήσιμο, αν όχι αναγκαίο, κάθε γραπτό σημείωμα να συνοδεύεται από καταλόγους στους οποίους να εμφανίζονται, ανάλογα πάντα με τη φύση του κάθε υπουργείου, ποια είναι τα νέα έργα (αναπτυξιακές δαπάνες) και η αντίστοιχη πρόνοια στον προϋπολογισμό και ποια τα συνεχιζόμενα έργα και σε ποιο στάδιο υλοποίησης βρίσκονται. Απαραίτητα πρέπει επίσης να γίνεται αναφορά στο βαθμό υλοποίησης των δαπανών κάθε υπουργείου για το προηγούμενο έτος, τόσο γενικά όσο και ειδικά. Οι παρατηρήσεις αυτές είναι σημαντικές και θα είναι υποβοηθητικές κατά την εξέταση των προϋπολογισμών των υπουργείων, παρά το γεγονός ότι τα στοιχεία αυτά ανευρίσκονται στα υπομνήματα για τις αναπτυξιακές δαπάνες που κατατίθενται μαζί με τον προϋπολογισμό.

Υπό το φως των πιο πάνω, η επιτροπή θεωρεί αναγκαία και την καθιέρωση μίας ομοιομορφίας των στοιχείων που καταθέτουν οι υπουργοί, γεγονός που θα απλοποιήσει τα πράγματα και θα καταστήσει πιο ευχερή τη σύγκριση με

προηγούμενα έτη.

Το κυριότερο σημείο, όπως προκύπτει μέσα από τις πιο πάνω επισημάνσεις, είναι η ανάγκη συγκεκριμενοποίησης στα αντίστοιχα σημειώματα των υπουργείων κάθε στόχου πολιτικής με συγκεκριμένη αναφορά σε σχέδια, έργα, προγράμματα στα οποία οι στόχοι αυτοί αντικατοπτρίζονται, αλλά κυρίως των αντίστοιχων κονδυλίων που συμπεριλαμβάνονται στους προϋπολογισμούς.

Τέλος, η επιτροπή παρατηρεί ότι θα πρέπει να γίνει καλύτερη κατάταξη των αναπτυξιακών δαπανών κατά υπουργείο, σε σχέση με δαπάνες καλούμενες ως τακτικές, γιατί διαπιστώνεται σε κάποιο βαθμό ότι δαπάνες που θεωρούνται αναπτυξιακές είναι στην ουσία επαναλαμβανόμενες τακτικές δαπάνες, εφόσον αποτελούν προϊόν πολιτικής απόφασης σε μακρόχρονο ορίζοντα, όπως π.χ. οι χορηγίες σε εθελοντικούς οργανισμούς κάτω από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (£4.000.000) ή η επιχορήγηση πολιτιστικών φορέων και ατόμων για πολιτιστικές δραστηριότητες (£2.000.000), ή η χορηγία ενίσχυσης της θεατρικής κίνησης κάτω από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, που αποτελούν επαναλαμβανόμενες ετήσιες δαπάνες.

Προχωρώντας η επιτροπή σε παράθεση των παρατηρήσεων και/ή εισηγήσεών της προς την εκτελεστική εξουσία, διευκρινίζει ότι κάποια από τα μέλη της επιτροπής διατηρούν τις δικές τους απόψεις και/ή θέσεις τόσο σε σχέση με τα γενικότερα θέματα τα οποία πραγματεύεται η παρούσα έκθεση στο κεφάλαιο 2 όσο και για τα ζητήματα που προκύπτουν από τα θέματα που αναφέρονται στο κεφάλαιο 3. Για το λόγο αυτό κρίθηκε σκόπιμο οι απόψεις αυτές να παρατεθούν σε ξεχωριστό παράρτημα το οποίο και επισυνάπτεται στην παρούσα έκθεση ως Παράρτημα Ι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

1. Δημοσιονομική πολιτική και δημοσιονομική κατάσταση

Υπουργός Οικονομικών

Ο Υπουργός Οικονομικών, παρουσιάζοντας στην επιτροπή τη βασική φιλοσοφία που διέπει τον κρατικό προϋπολογισμό του 2005, έθεσε ως βασικές παραμέτρους τις ακόλουθες:

- την ανθρωποκεντρική οικονομική πολιτική που διασφαλίζει την ευημερία των πολιτών, ιδιαίτερα του μέσου εργαζομένου·
- την ικανοποιητική και ισόρροπη ανάπτυξη σε συνθήκες σταθερότητας, κοινωνικής δικαιοσύνης και κοινωνικής συνοχής.

Η φιλοσοφία και το πολιτικό πλαίσιο που διέπει τον κρατικό προϋπολογισμό του 2005 στηρίζεται στην εφαρμογή ενός μακρόχρονου σχεδίου δημοσιονομικής εξυγίανσης και στη διατήρηση του κοινωνικού χαρακτήρα των οργανισμών δημόσιας ωφελείας με παράλληλο εκσυγχρονισμό τους.

Η βάση στην οποία έχει καταρτιστεί ο κρατικός προϋπολογισμός του 2005 προνοεί:

- μη παραχώρηση πρόσθετων μισθολογικών αυξήσεων για το 2005·
- μη δημιουργία πρόσθετων θέσεων και αναβαθμίσεων·
- αύξηση τρεχουσών δαπανών μέχρι 3%·
- αύξηση αναπτυξιακών δαπανών μέχρι 4%·
- διατήρηση χορηγιών σε ημικρατικούς οργανισμούς στα ίδια επίπεδα του 2004.

Επιπρόσθετα βασίζεται στις δεσμεύσεις και υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή της Κύπρου στην ΕΕ. Από τις δεσμεύσεις αυτές προκύπτει η ανάγκη μείωσης του δημοσιονομικού ελλείμματος σε ποσοστό κάτω του 3% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) εντός του 2005 και η σταδιακή εξάλειψή του, ώστε να επιτευχθεί σύγκλιση με τα κριτήρια της Συνθήκης του Μάαστριχτ, η σταδιακή μείωση του δημόσιου χρέους κάτω από το 60%, απώτερος δε στόχος παραμένει η υλοποίηση με απόλυτη συνέπεια του Προγράμματος Σύγκλισης 2004-2007, το οποίο έχει κατατεθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Σύμφωνα με τον αρμόδιο υπουργό, ο προϋπολογισμός του 2005 εξυπηρετεί ταυτόχρονα το στρατηγικό στόχο της Δημοκρατίας για ένταξη στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών II (ΜΣΙ

II) και ακολούθως στην Ευρωζώνη εντός του 2007, αλλά και τους αναπτυξιακούς και κοινωνικούς στόχους της κυβέρνησης.

Αναλύοντας περαιτέρω τα βασικά δημοσιονομικά μεγέθη για το 2004, ο Υπουργός Οικονομικών κατέθεσε στην επιτροπή τα ακόλουθα συγκριτικά στοιχεία:

	2003 Πραγματικά %	2004 Εκτιμήσεις %	2004 Α' εξάμηνο %	2005 Εκτιμήσεις (Αρχικές) %	2005 Εκτιμήσεις (Νέες) %
Ρυθμός Ανάπτυξης	2,0	3,5	3,8	4,3	3,6
Ανεργία	3,5	3,5	3,8	3,5	3,5
Ανεργία - Έρευνα Εργ. Δυν.	4,4	4,4	---	---	---
Πληθωρισμός	4,1	2,5	1,5	2,1	2,1
Δημοσιονομικό Έλλειμμα (επί του ΑΕΠ)	6,4	5,2	1,2	5,2	4,8
Δημόσιο Χρέος (επί του ΑΕΠ)	70,9	72,6	72,0	74,1	74,9

Σύμφωνα με τον Υπουργό Οικονομικών, με βάση την πιο πάνω εικόνα (εκτιμήσεις πρώτου εξαμήνου⁵), η κυπριακή οικονομία παρουσιάζει ικανοποιητική βελτίωση σε όλα τα βασικά μεγέθη με σαφή βελτίωση των δημόσιων οικονομικών προς την κατεύθυνση των στόχων που τέθηκαν και τη σταδιακή υλοποίηση του Προγράμματος Σύγκλισης που κατατέθηκε στην ΕΕ· απαιτείται όμως ακόμη εντατικοποίηση των προσπαθειών για να τεθεί η οικονομική εξυγίανση σε γερές βάσεις, αλλά και σε μακροχρόνια προοπτική.

Σύμφωνα πάντα με τον αρμόδιο υπουργό, η κυβέρνηση θεωρεί ότι η επιτυχής υλοποίηση του προϋπολογισμού του 2005, αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων του Προγράμματος Σύγκλισης, αλλά και για την ανταπόκριση της Κύπρου στην απόφαση του Συμβουλίου των Υπουργών της ΕΕ (ECOFIN) για εξάλειψη του υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος εντός του 2005. Η εξάλειψη του δημοσιονομικού ελλείμματος αποτελεί νομική δέσμευση της Κύπρου έναντι της ΕΕ με βάση το Σύμφωνο Σταθερότητας, το οποίο δεσμεύει τα κράτη μέλη και τούτο, ανεξάρτητα από το χρόνο ένταξης της Κύπρου στο ΜΣΙ II και στην

⁵ Σύμφωνα με τον Υπουργό Οικονομικών, η εικόνα, με βάση τις εκτιμήσεις του πρώτου εξαμήνου του 2004 δεν είναι αντιπροσωπευτική, αφού οι δαπάνες υλοποιούνται προς το τέλος του χρόνου.

Ευρωζώνη.

Προβαίνοντας σε ανασκόπηση της οικονομικής κατάστασης των τελευταίων ετών, ο Υπουργός Οικονομικών αναφέρθηκε στο πλήγμα που υπέστη η Κύπρος όσον αφορά την αξιοπιστία της στον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο από τη μη υλοποίηση των δημοσιονομικών προγραμμάτων που είχαν υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η επανάκτηση της αξιοπιστίας της Κύπρου στα πλαίσια της συμμετοχής της στην ΕΕ αποτελεί στόχο στρατηγικής σημασίας, ο οποίος εξαρτάται από την ικανότητά της να εφαρμόζει με συνέπεια τα προγράμματα που υποβάλλει στην ΕΕ και η Κύπρος είναι αποφασισμένη να επανακτήσει την αξιοπιστία της αυτή.

Παρατηρήσεις:

Η επιτροπή, προτού προχωρήσει να σχολιάσει την οικονομική πολιτική και τη δημοσιονομική κατάσταση, κρίνει σκόπιμο να σημειώσει ότι τόσο η ίδια όσο και το Κοινοβούλιο γενικότερα αποτελούν κατ' εξοχήν πολιτικά σώματα ελέγχου της κυβερνητικής πολιτικής. Κάτω από αυτό το πρίσμα, οι παρατηρήσεις που ακολουθούν αποτελούν πολιτικές κρίσεις, μέσα από τις οποίες διαφαίνονται οι τάσεις και οι τοποθετήσεις των πλευρών, βασίζονται δε στα οικονομικά δεδομένα και δημοσιονομικά μεγέθη που η ίδια η κυβέρνηση κατέθεσε στην επιτροπή, στις θέσεις του Υπουργού Οικονομικών και στην προσέγγιση του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου σε σχέση με την κατάσταση της κυπριακής οικονομίας.

Ο προϋπολογισμός του 2005 προβλέπει δαπάνες ύψους £3.555.032.942 έναντι £3.424.778.348 για το 2004 (προϋπολογισθείσες) και £3.234.871.511 για το 2003 (πραγματικές). Υπάρχει δηλαδή αύξηση στις προϋπολογιζόμενες δαπάνες για το 2005 κατά £130.254.594 και παρατηρείται δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2005 £429.000.000 έναντι £370.000.000 για το 2004. Τα βασικά μεγέθη του προϋπολογισμού του 2005 αναλύονται, σε σχέση με προηγούμενα έτη, ως

ακολουθως:

	2003	2004	2005	Αύξηση + Μείωση -
	Πραγματική Δαπάνη £	Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός £	Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός £	
ΟΛΙΚΟ	3.234.871.511	3.424.778.348	3.555.032.942	130.254.594
Πάγιο Ταμείο	928.551.155	1.041.162.168	1.055.557.530	14.395.362
Τακτικές Δαπάνες	1.981.892.159	2.020.994.631	2.127.985.982	106.991.351
Αναπτυξιακές Δαπάνες	324.428.197	362.621.549	371.489.430	8.867.881

Το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές αναλύεται ως ακολούθως:

2003 £ (εκατομ.)	2004 £ (εκατομ.)	2005 £ (εκατομ.)
6.700,80	7.134,20	7.408,90

Το δημόσιο χρέος (εξαιρουμένου του ενδοκυβερνητικού - Μάαστριχτ) ως ποσοστό του ΑΕΠ

έχει ως ακολούθως:

2003 £ (εκατομ.)	2004 £ (εκατομ.)	2005 £ (εκατομ.)	2005 £ (εκατομ.) (Με την υλοποίηση μέτρων εξυγίανσης)
4.751,8 (70,9%)	5.182,8 (72,6%)	5.701,9 (77,0%)	5.488,9 (74,1%)

Όσον αφορά τα έσοδα, τα κυριότερα, που αφορούν τους άμεσους και έμμεσους φόρους, αναλύονται ως ακολούθως⁶:

Πηγές Εσόδων	2003	2004		2005	Αύξηση + Μείωση - £
	Πραγματικά Έσοδα £	Αρχικός Προϋπολογισμός £	Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός £	Προϋπολογισμός £	
Άμεσοι Φόροι	502.565.978	454.170.000	477.170.000	599.800.000	+145.630.000
Έμμεσοι Φόροι	1.084.826.349	1.127.583.630	1.139.000.000	1.185.248.855	+57.665.225

⁶ Τα στοιχεία στον πίνακα αυτό, που αφορούν τους άμεσους και έμμεσους φόρους, όπως και τα στοιχεία στον επόμενο πίνακα, που αφορούν το σύνολο των κυβερνητικών εσόδων, προκύπτουν από τον Α' τόμο του κρατικού προϋπολογισμού για το 2005, σελ. 25.

Στο σύνολό τους, τα κυβερνητικά έσοδα έχουν ως ακολούθως:

Πηγές Εσόδων	2003	2004		2005	Αύξηση + Μείωση - £
	Πραγματικά Έσοδα £	Αρχικός Προϋπολογισμός £	Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός £	Προϋπολογισμός £	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	2.974.574.081	2.785.856.240	2.540.000.000	2.718.417.441	-67.438.799

Υπό το φως όλων των πιο πάνω στοιχείων και δεδομένων, η επιτροπή θεωρεί ότι ο κρατικός προϋπολογισμός του 2005 είναι ένας προϋπολογισμός που καταρτίσθηκε στη βάση της κυριότερης νομικής δέσμευσης της Δημοκρατίας που πηγάζει από την ιδιότητά της ως μέλους της ΕΕ να μειώσει το δημοσιονομικό της έλλειμμα και συνεπακόλουθα το δημόσιο χρέος που τα τελευταία δύο χρόνια έχουν ξεφύγει από τα όρια που καθορίζουν οι δείκτες της συμφωνίας του Μάαστριχτ και αναμένονται, το μεν έλλειμμα για το 2004 να ανέλθει στο 5,2% του ΑΕΠ, συνεπακόλουθα δε το δημόσιο χρέος στο 74,1% του ΑΕΠ (δημοσιονομικό έλλειμμα 4,8% του ΑΕΠ, δημόσιο χρέος 47,9% για το 2004 – νέες εκτιμήσεις).

Συνεπώς, οι παράμετροι επί των οποίων βασίσθηκε η κατάρτιση του προϋπολογισμού του 2005 ήταν για την κυβέρνηση εξ αρχής δεδομένες, λαμβανομένου υπόψη του στρατηγικού στόχου της Δημοκρατίας για ένταξη στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) το ταχύτερο δυνατό. Επί του παρόντος, η επιτροπή θεωρεί ότι ο προϋπολογισμός του 2005 παρουσιάζει την ορθή, υπό τις περιστάσεις, μορφή και είναι ένας προϋπολογισμός μέσα από τον οποίο είναι έντονα εμφανής η προσπάθεια εξισορρόπησης τριών βασικών χαρακτηριστικών, δηλαδή της σταθεροποίησης των δαπανών, χωρίς να επηρεάζεται ο κοινωνικός χαρακτήρας του κράτους, και της λελογισμένης αύξησης των αναπτυξιακών δαπανών, με στόχο τη μη ανακοπή της αναπτυξιακής πορείας μέσα στα δοσμένα όμως οικονομικά περιθώρια.

Η δημοσιονομική εξυγίανση, όπως αυτή αντικατοπτρίζεται στον υπό συζήτηση προϋπολογισμό και όπως εκφράζεται μέσω του Προγράμματος Σύγκλισης⁷, που η κυβέρνηση κατέθεσε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Μάιο του 2004, στηρίζεται ως θέμα αρχής από όλες τις κοινοβουλευτικές πλευρές που εκπροσωπούνται στην επιτροπή. Η υποστήριξη βέβαια αυτή δεν εξυπακούει ότι, όταν συγκεκριμένα νομοθετικά μέτρα αχθούν ενώπιον της Βουλής για έγκριση, όπως π.χ. η εισαγωγή τελών (κινητή τηλεφωνία) και ο φόρος ανάπτυξης ακίνητης ιδιοκτησίας, οι διάφορες κοινοβουλευτικές πλευρές δεν επιφυλάσσουν το δικαίωμά τους να εκφράσουν την άποψή τους προτού τοποθετηθούν.

Η επιτροπή στο παρόν στάδιο θεωρεί ότι το βάρος της υλοποίησης του προγράμματος εξυγίανσης έχει αναλάβει κατά κύριο λόγο η κυβέρνηση, η οποία καλείται να υλοποιήσει το πρόγραμμα αυτό με συνέπεια. Από την πλευρά της και στο βαθμό που εμπλέκεται στην υλοποίηση του προγράμματος αυτού, η επιτροπή υποστηρίζει τον κρατικό προϋπολογισμό που τέθηκε ενώπιόν της ως αποφασιστικό βήμα σύγκλισης. Σε σχέση με άλλα μέτρα που έχουν περιληφθεί στο εν λόγω πρόγραμμα, η επιτροπή σημειώνει την ανάγκη εντατικοποίησης των απαιτούμενων ενεργειών, ιδιαίτερα όπου για να προχωρήσει η υλοποίηση τέτοιων μέτρων απαιτείται η θετική προσέγγιση και άλλων εταίρων που ενδεχόμενα λόγω ασφυχτικών χρονικών περιθωρίων ανταπόκρισης προς την ΕΕ δεν είχε εξασφαλισθεί από προηγουμένως.

Συνεπώς, για την υποβολή του νέου Προγράμματος Σύγκλισης, αρχές Δεκεμβρίου

⁷ Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης που τέθηκε σε εφαρμογή την 1η Ιανουαρίου 1999 απαιτεί από όλες τις χώρες μέλη της ΕΕ να υποβάλλουν προγράμματα σταθερότητας ή σύγκλισης αναλόγως του αν μία χώρα συμμετέχει στην Ευρωζώνη (πρόγραμμα σταθερότητας) ή παραμένει εκτός (πρόγραμμα σύγκλισης).

2004, το οποίο σε μεγάλο βαθμό αναμένεται να συμπεριλάβει τα μέτρα του προγράμματος που κατατέθηκε στην ΕΕ το Μάιο του 2004, η επιτροπή κρίνει ότι θα πρέπει να έχει εξασφαλισθεί εκ των προτέρων η ευρύτερη δυνατή συναίνεση των κοινωνικών εταίρων, με στόχο την προεξόφληση της δέουσας κοινωνικής ειρήνης. Η αποδοχή εκ προοιμίου από τους εταίρους που εμπλέκονται στα ζητήματα αυτά των προτεινόμενων μέτρων, ως θέμα αρχής, εγγυάται την επιτυχή υλοποίηση του προγράμματος, αφού, εκτός των άλλων, η συναίνεση, ως παράμετρος πολιτικής, αποτελεί πάγια πρακτική στον πολιτικό και κοινωνικό στίβο της Κύπρου.

Η επιτροπή στη βάση της δημοσιονομικής κατάστασης, όπως αυτή έχει διαγραφεί από τον αρμόδιο υπουργό, εισηγείται προς όλες τις κοινοβουλευτικές πλευρές στο παρόν κρίσιμο στάδιο να είναι ιδιαίτερα προσεχτικές σε σχέση με αιτήματα διάφορων ομάδων για παροχές και άλλα κοινωνικά ή αντισταθμιστικά μέτρα. Στόχος πρέπει να είναι και για τη Βουλή, στο μέτρο που εμπλέκεται στην προσπάθεια αυτή, να αρχίσει σύντομα η αποκλιμάκωση του δημοσιονομικού ελλείμματος από το 6,3% του ΑΕΠ το 2003, στο 5,2% του ΑΕΠ το 2004 (τελευταίες προβλέψεις, 4,8%) και στο 2,9%⁸ του ΑΕΠ το 2005, σύμφωνα με τις προβλέψεις που η κυβέρνηση κατέθεσε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εφόσον υλοποιηθούν τα μέτρα που συμπεριλαμβάνονται στο σχετικό πρόγραμμα, όπως είναι, μεταξύ άλλων, τα έσοδα από την ειδική φορολογική διευθέτηση κρυφών λογαριασμών κ.ά.

Η επιτροπή θεωρεί ότι εμπεδώνεται πλέον η νέα πραγματικότητα, σύμφωνα με την οποία η χώρα είναι πλέον υπόλογη στα κοινοτικά όργανα και μέσα στα πλαίσια αυτά καλείται να υποβάλλει κάθε χρόνο πρόγραμμα σύγκλισης (ως χώρα που

⁸ Συμπεριλαμβανομένων των εσόδων από μέτρα του Προγράμματος Σύγκλισης, όπως είναι η ειδική φορολογική διευθέτηση κρυφών λογαριασμών κ.ά.

βρίσκεται ακόμη εκτός της Ευρωζώνης), συνεπώς οφείλει να είναι σοβαρή και αξιόπιστη.

Στο παρόν στάδιο η επιτροπή δηλώνει τη στήριξή της προς τις κυβερνητικές εξαγγελίες για εξυγίανση και μέσα στα πλαίσια αυτά σημειώνει τη μη προώθηση προς τη Βουλή συμπληρωματικού προϋπολογισμού, ύψους £77 εκατομ. για το πρώτο εξάμηνο του 2004, την υλοποίηση δε εκείνων μόνο των πρόσθετων συμπληρωματικών πιστώσεων για το 2004 που κρίθηκαν ως απολύτως αναγκαίες για το δεύτερο εξάμηνο του 2004 (£62,5 εκατομ.⁹) και οι οποίες, σύμφωνα με τις κυβερνητικές διαβεβαιώσεις, έχουν συνυπολογισθεί στις προβλέψεις για το 2005.

Παρατηρείται εν πάση περιπτώσει σημαντική μείωση των συμπληρωματικών προϋπολογισμών που κατατίθενται στη Βουλή εντός του έτους. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει πρόθεση για τήρηση αυστηρής δημοσιονομικής πειθαρχίας και ειδικότερα για συμπερίληψη των τακτικών και προβλεπτών πιστώσεων εξ' αρχής στον κρατικό προϋπολογισμό, κατά τρόπο που η δημοσιονομική εικόνα να μην αλλοιώνεται εκ των υστέρων.

Με ικανοποίηση πάντως διαπιστώνεται η έγκαιρη αντίδραση της κυβέρνησης στα μεγάλα ελλείμματα και η απόλυτη πολιτική βούληση για αξιόπιστη συμπεριφορά της Κύπρου, τόσο στον ευρωπαϊκό όσο και στο διεθνή χώρο. Περαιτέρω, η επιτροπή τονίζει τη θέση που ο Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας εξέφρασε ενώπιόν της, σύμφωνα με την οποία η κυβέρνηση πρέπει να παραμείνει ανυποχώρητη σε σχέση με τα μέτρα που περιέλαβε στο Πρόγραμμα Σύγκλισης και να μην ενδώσει σε οποιεσδήποτε πιέσεις ομάδων και άλλων επηρεαζομένων, είτε του δημόσιου είτε του ημικρατικού είτε άλλου τομέα.

⁹ Νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 4) Νόμος του 2004». (Ψηφίσθηκε σε νόμο στις 25 Νοεμβρίου 2004.)

Η προσέγγιση αυτή αφορά κυρίως τα μέτρα του προγράμματος που στοχεύουν στη μείωση των δαπανών και συνίστανται σε παγοποίηση των προσλήψεων καθώς και των γενικών μισθολογικών αυξήσεων στο δημόσιο και ημικρατικό τομέα για την περίοδο 2004-2007, στον περιορισμό του ρυθμού αύξησης των τρεχουσών μεταβιβαστικών πληρωμών σε επίπεδα κάτω από το ρυθμό αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ και στην επέκταση του ορίου αφυπηρέτησης των δημοσίων υπαλλήλων από το εξηκοστό στο εξηκοστό τρίτο έτος της ηλικίας.

Η επιτροπή καλεί την κυβέρνηση να παρακολουθεί στενά την όλη δημοσιονομική κατάσταση και να παραμείνει σταθερή και αμετακίνητη στο σκοπό της, δηλαδή στη δημοσιονομική εξυγίανση με την εφαρμογή όλων των άμεσων μέτρων, εντατικοποιώντας την προώθηση μέτρων που δεν έχουν ακόμα αρχίσει να εφαρμόζονται.

Σύμφωνα με δήλωση του Υπουργού Οικονομικών, η παρούσα περίοδος κρίνεται ως η πιο σοβαρή κατάσταση στα οικονομικά πράγματα του τόπου μετά το 1974. Η επιτροπή, έχοντας επίγνωση της κατάστασης, αλλά και των στόχων που είχαν τεθεί με προηγούμενα προενταξιακά προγράμματα (ΠΟΠ)¹⁰ που είχαν κατατεθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και δεν υλοποιήθηκαν, δηλώνει ότι η επιχειρούμενη σήμερα δημοσιονομική εξυγίανση θα πρέπει να έχει διάρκεια και να στοχεύει σε μακροπρόθεσμη προοπτική. Η εις βάθος μεταρρύθμιση ζωτικών προβληματικών καταστάσεων, οι οποίες επηρεάζουν διαρθρωτικά την κυπριακή οικονομία είναι καίριας σημασίας. Τα θέματα που η επιτροπή θεωρεί ως τέτοια είναι:

α. Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και η βελτίωση της αποδοτικότητας του

¹⁰ Το ΠΟΠ κατατέθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθεωρημένο για την περίοδο 2001-2005 από την προηγούμενη κυβέρνηση. Ακολούθως κατατέθηκε νέο ΠΟΠ από την παρούσα κυβέρνηση για την περίοδο 2002-2006.

φορολογικού συστήματος τόσο για τους άμεσους όσο και για τους έμμεσους φόρους·

- β. το θέμα των ταμείων συντάξεων (δημόσιος και ημικρατικός τομέας) και της επιβάρυνσης επί των δημοσίων οικονομικών·
- γ. ο εξορθολογισμός των οικονομικών των δήμων·
- δ. η αύξηση της παραγωγικότητας στο δημόσιο τομέα·
- ε. ο εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας του ημικρατικού τομέα·
- στ. η διευθέτηση του θέματος της φορολόγησης της εκκλησίας για επιχειρηματικές δραστηριότητες·
- ζ. η ορθολογιστική διαχείριση του δημοσίου χρήματος από τους ημικρατικούς οργανισμούς·
- η. η εξεύρεση σύγχρονων τρόπων χρηματοδότησης μεγάλων αναπτυξιακών έργων.

Η ανάληψη καταπολέμησης της φοροδιαφυγής και της βελτίωσης της αποδοτικότητας του φορολογικού συστήματος συνοδεύτηκε ήδη από διάφορες νομοθετικές ρυθμίσεις εντός του 2004 και ήδη έχει αρχίσει να διαφαίνεται η βελτίωση της φοροεισπρακτικής ικανότητας του κράτους. Οι ανείσπρακτοι φόροι ανέρχονται περίπου στα £130 εκατομ. και υπάρχουν διαβεβαιώσεις ότι καταβάλλονται συντονισμένες προσπάθειες για είσπραξή τους¹¹, γεγονός για το οποίο η επιτροπή εκφράζει ικανοποίηση.

¹¹ Τα στοιχεία προκύπτουν από επιστολή του Υπουργού Οικονομικών, ημερομηνίας 11 Οκτωβρίου 2004, προς τον πρόεδρο της επιτροπής (στοιχεία χωρίς τα αποτελέσματα από την ειδική φορολογική διευθέτηση αδήλων εισοδημάτων).

Η επιτροπή δηλώνει ετοιμότητα για διαρκή διάλογο με την κυβέρνηση για οριστική ρύθμιση όλων των επιμέρους ζητημάτων που εγείρονται για πάταξη της φοροδιαφυγής (ήδη εκκρεμεί ενώπιον της επιτροπής σχετικό νομοσχέδιο¹²).

Όσον αφορά τα άλλα ζητήματα, η επιτροπή καλεί την κυβέρνηση να προχωρήσει αμέσως στον εκσυγχρονισμό της δημόσιας υπηρεσίας. Παρά το γεγονός ότι η μελέτη για αναμόρφωση του συστήματος αξιολόγησης των δημοσίων υπαλλήλων έχει ολοκληρωθεί, δεν έχει προωθηθεί. Συνεπώς, καλείται η κυβέρνηση να επισπεύσει το διάλογο με τη συνδικαλιστική πλευρά για οριστικοποίηση των προτεινόμενων ρυθμίσεων, συναφώς δε και του θέματος της μετάταξης, ενός θεσμού τον οποίο η επιτροπή θεωρεί χρήσιμο και για τον οποίο υπήρξε δέσμευση ότι θα μελετηθεί. Η κυβέρνηση καλείται συναφώς να εγκύψει στο θέμα της παραγωγικότητας της δημόσιας υπηρεσίας, προβαίνοντας σε αξιολόγησή της και καθορίζοντας ανάλογες παραμέτρους για τις επόμενες διαβουλεύσεις με τη συνδικαλιστική πλευρά του δημόσιου και ημικρατικού τομέα σε σχέση με την παραχώρηση νέων μισθολογικών αυξήσεων.

Καθυστερεί επίσης ο εκσυγχρονισμός του πλαισίου λειτουργίας του ημικρατικού τομέα (οργανισμοί κοινής ωφελείας και άλλοι) που έχει εξαγγελθεί ήδη από την αρχή της θητείας της παρούσας κυβέρνησης και αποτελεί επίσης προεκλογική δέσμευση, την οποία η επιτροπή αναμένει εντός του 2005 να υλοποιηθεί. Η επιτροπή τάσσεται υπέρ του εκσυγχρονισμού πλαισίου λειτουργίας του ημικρατικού τομέα, ώστε να ανταγωνισθεί με επιτυχία το νέο επιχειρηματικό περιβάλλον που δημιουργείται με τις ελευθεροποιήσεις της αγοράς, χωρίς σε καμιά περίπτωση τα δημόσια μονοπώλια να αντικαθίστανται με ιδιωτικά μονοπώλια.

¹² Νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί Βεβαιώσεως και Εισπράξεως Φόρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2004.

Από την άλλη, το ακανθώδες ζήτημα της φορολόγησης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της Εκκλησίας, θέμα που έχει εγερθεί ήδη από την κυβέρνηση, η επιτροπή κρίνει ότι θα πρέπει να προωθηθεί με τη δέουσα αποφασιστικότητα, καθ' ην στιγμή υπάρχει εκπεφρασμένη δημόσια θέση για οριστική διευθέτησή του. Η επιτροπή επισύρει την προσοχή της κυβέρνησης στους ανείσπραχτους φόρους που βαρύνουν την Εκκλησία για άλλες φορολογικές της υποχρεώσεις (φορολογίες κεφαλαιουχικών κερδών, ακίνητης ιδιοκτησίας) που ανέρχονται, με βάση τα κατατεθέντα στοιχεία, σε £40 εκατομ.

Η επιτροπή καλεί επίσης την κυβέρνηση να εγκύψει στο ζήτημα της οικονομικής στήριξης των δήμων, προς τους οποίους η κυβερνητική χορηγία είναι αυξημένη τα δύο τελευταία χρόνια και να προχωρήσει σε αξιολόγηση των διαρθρωτικών αδυναμιών τους, της ικανότητας ανταπόκρισης προς τις οικονομικές τους υποχρεώσεις (δεδομένου ότι το κράτος εγγυάται τα δάνεια που οι δήμοι συνάπτουν για αναπτυξιακά έργα υποδομής), της διασφάλισης αυστηρού διαχειριστικού και οικονομικού ελέγχου και της ικανότητάς τους για την εφαρμογή ορθολογιστικής αναπτυξιακής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο.

Τέλος, αξίζει να γίνει αναφορά στην παρούσα έκθεση σχετικά με το διαμφισβητούμενο ζήτημα της ισοτιμίας της κυπριακής λίρας έναντι ξένων νομισμάτων, τονίζοντας τις θέσεις που εξέφρασε ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας, σύμφωνα με τις οποίες δεν υφίσταται λόγος για υποτίμηση της κυπριακής λίρας, θέση την οποία, σύμφωνα με το Διοικητή, υιοθετούν πλήρως και οι εκπρόσωποι του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ).

Η επιτροπή πάντως παρακολουθεί τα θέματα αυτά και ενημερώνεται ανάλογα. Όσον αφορά το θέμα του χρόνου ένταξης στην ΟΝΕ, η επιτροπή τάσσεται υπέρ

της ένταξης στον πυρήνα της Ένωσης το ταχύτερο. Η επιτροπή θεωρεί ότι, αν τα προτεινόμενα μέτρα σύγκλισης υλοποιηθούν με αυστηρότητα, δε θα υπάρξει ανάγκη για καθυστέρηση ένταξης, ιδιαίτερα αφού αυτή είναι υποχρεωτική για την Κύπρο. Η όσο το δυνατό πιο γρήγορη ένταξη σημαίνει ότι θα έχει επιτευχθεί ο ήδη τεθείς στόχος της εξυγίανσης και ότι υπάρχει αυστηρή δημοσιονομική πειθαρχία, με όλα τα ευμενή αποτελέσματα της σταθερότητας και της ισχυροποίησης της οικονομίας και της θέσης της χώρας μέσα στην ομάδα των υπολοίπων χωρών της Ένωσης.

2. Βασικά χαρακτηριστικά του κρατικού προϋπολογισμού για το 2005

Σύμφωνα με τον Υπουργό Οικονομικών, ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2005 είναι:

Σταθεροποιητικός, Αναπτυξιακός-Κοινωνικός.

Αναλύοντας τα πιο πάνω χαρακτηριστικά, ο αρμόδιος υπουργός δήλωσε τα ακόλουθα:

α. Ο **σταθεροποιητικός** χαρακτήρας είναι εκπεφρασμένος στη λήψη αποφάσεων για μη δημιουργία πρόσθετων θέσεων απασχόλησης και/ή αναβάθμιση θέσεων στη δημόσια υπηρεσία, στη μη παραχώρηση πρόσθετων μισθολογικών αυξήσεων στους δημόσιους υπαλλήλους [εκτός από την Αυτόματη Τιμαριθμική Αναπροσαρμογή (ΑΤΑ) και τις ετήσιες προσαυξήσεις].

Ο σταθεροποιητικός χαρακτήρας εκτείνεται και στις συντάξεις των δημοσίων υπαλλήλων και αντανάκλαται στην απόφαση της κυβέρνησης για αύξηση του ορίου ηλικίας αφυπηρέτησης από τα 60 στα 63 έτη, ανάγκη που προκύπτει λόγω της γεωμετρικής αύξησης του ύψους των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων τα επόμενα χρόνια.

Όσον αφορά το σταθεροποιητικό χαρακτήρα, σε σχέση με άλλες δαπάνες, έχουν καθοριστεί όρια στις αυξήσεις, ως ακολούθως:

- καταναλωτικές δαπάνες (3%)·
- αναπτυξιακές δαπάνες (4%)·
- κοινωνικά ωφελήματα (αύξηση με βάση τον πληθωρισμό)·

- χορηγίες στους ημικρατικούς οργανισμούς·
- διατήρηση υπερωριών στα περσινά επίπεδα.

β. Ο αναπτυξιακός χαρακτήρας αντικατοπτρίζεται σε αναπτυξιακές δαπάνες ύψους £370,9 εκατομ. σε σύγκριση με προϋπολογισθείσες δαπάνες ύψους £362,6 εκατομ. για το 2004 που κατανέμονται ως ακολούθως:

- οδικό δίκτυο, £54,4 εκατομμύρια·
- υδατική ανάπτυξη, £18,2 εκατομμύρια·
- πολεοδομικά σχέδια, £21,1 εκατομμύρια·
- παιδεία, £14,6 εκατομμύρια·
- Πανεπιστήμιο Κύπρου, £19,5 εκατομμύρια·
- πολιτιστική ανάπτυξη, £7,4 εκατομμύρια·
- αγροτική ανάπτυξη, £41,2 εκατομμύρια·
- στεγαστικό πρόγραμμα κυβερνητικών υπηρεσιών, £25,4 εκατομμύρια·
- ανάπτυξη της δημόσιας υγείας, £32,8 εκατομμύρια·
- βιομηχανία και εξαγωγές, £21,0 εκατομμύρια·
- προσαρμογή στις πρακτικές της ΕΕ, £16,2 εκατομμύρια·
- έργα συγχρηματοδοτούμενα από τους κοινοτικούς πόρους, £42,7 εκατομμύρια·
- διάφορα άλλα, £55,3 εκατομμύρια.

Στις αναπτυξιακές δαπάνες περιλαμβάνονται πιο συγκεκριμένα τα ακόλουθα έργα:

Νέα έργα:

- Η ανακατασκευή (έξι λωρίδες) του αυτοκινητόδρομου Λευκωσίας Λεμεσού (Αλάμπρα-Λευκωσία). (Συνολικά εκτιμάται ότι θα απαιτηθούν £14 εκατομ., ενώ για το 2005 έχει προϋπολογιστεί £1 εκατομμύριο.)
- Η κατασκευή παρακαμπτηρίου λεωφόρου Λακατάμειας (£12 εκατομ. με δάνειο).
- Το αλιευτικό καταφύγιο στο Ζύγι. (Συνολικά εκτιμάται ότι θα απαιτηθούν £7 εκατομ., ενώ για το 2005 έχουν προϋπολογιστεί £2,5 εκατομμύρια.)
- Ο χώρος υγειονομικής ταφής στερεών αποβλήτων Λάρνακας-Αμμοχώστου. (Συνολικά εκτιμάται ότι θα απαιτηθούν £20 εκατομ., ενώ για το 2005 έχουν

προϋπολογιστεί £5 εκατομμύρια.)

- Η ανέγερση νέων σχολικών κτιρίων (£25 εκατομ. με δάνεια).

Συνεχιζόμενα έργα:

- Η παράδοση των νέων γενικών νοσοκομείων Λευκωσίας και Αμμοχώστου.
- Η συνέχιση της ανέγερσης του υπερυψωμένου αυτοκινητόδρομου πάνω από τους κυκλικούς κόμβους Λεμεσού.
- Το νέο κτίριο για το Ανώτατο Δικαστήριο στη Λευκωσία.
- Η ανέγερση νέων κυβερνητικών κτιρίων στην Πάφο.
- Τα στεγαστικά σχέδια σε κυβερνητικούς οικισμούς και οικισμούς αυτοστέγασης.
- Ο χώρος υγειονομικής ταφής στερεών αποβλήτων Πάφου.

Στα βασικά μεγέθη του προϋπολογισμού περιλαμβάνονται επίσης οι δαπάνες μηχανογράφησης και οι χορηγίες προς τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης.

- γ. Ο **κοινωνικός** χαρακτήρας αντικατοπτρίζεται σε σημαντικό ύψος κοινωνικών και άλλων παροχών που για το 2005 αναλύονται σε σύγκριση με το 2004, ως ακολούθως:

	2004 (εκατομ. £)	2005 (εκατομ. £)
Παροχές παιδείας	62,0	62,8
Πολιτιστικές παροχές	3,1	2,9
Παροχές υγείας	15,7	16,9
Παροχές στέγασης	21,4	24,6
Παροχές κοινωνικής πρόνοιας	239,9	240,8
Άλλες κοινωνικές παροχές	12,5	13,9
Ειδικά ταμεία	23,0	27,0

Παρατηρήσεις:

Οι αναπτυξιακές δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ για τα έτη 1998-2005, (από κατατεθείσα γραμμική παράσταση), διαπιστώνεται ότι για το 2003 ήταν 4,9% του ΑΕΠ, 5,2% του ΑΕΠ για το 2004 (εγκεκριμένη πρόνοια προϋπολογισμού) και 5,0% του ΑΕΠ για

το 2005 (εγκεκριμένη πρόνοια προϋπολογισμού).

Η επιτροπή θεωρεί ότι η απόφαση της κυβέρνησης για κατανομή των δαπανών, σύμφωνα με τα πιο πάνω, αντικατοπτρίζει τις οικονομικές δυνατότητες του κράτους για το 2005, υπό το φως των δημοσιονομικών προβλημάτων που έχουν ήδη αναλυθεί. Οι όποιες αυξήσεις παρουσιάζονται οριακές, με έμφαση στη συγκράτηση και εξισορρόπηση των δαπανών και διατήρηση των απαραίτητων αναπτυξιακών στοιχείων, στο σύνολό τους δε οι αναπτυξιακές δαπάνες παρουσιάζουν αύξηση ως ποσοστό του ΑΕΠ (αν ληφθεί υπόψη η συγχρηματοδότηση από κοινοτικούς πόρους και ο δανεισμός για αναπτυξιακά έργα).

Το γεγονός ότι για πρώτη φορά κατά την ετοιμασία του προϋπολογισμού είχαν καθορισθεί ανώτατα ποσοστά αύξησης τόσο για τις τακτικές όσο και για τις αναπτυξιακές δαπάνες (τακτικές 3% με εξαίρεση τους μισθούς, ημερομίσθια, τοκοχρεολύσια και άλλες δαπάνες που βαρύνουν απευθείας το Πάγιο Ταμείο και αναπτυξιακές 4% σε σύγκριση με το 2004, συμπεριλαμβανομένων των συμπληρωματικών πιστώσεων που παραχωρήθηκαν κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους) δεικνύει συνέπεια στην όλη προσπάθεια εξυγίανσης και πειθαρχίας. Η απόφαση αυτή συνάδει επίσης με τις παρατηρήσεις των αρμοδίων του ΔΝΤ που εισηγούνται τη μετακίνηση της κυβέρνησης προς ένα πολυετές οικονομικό πλαίσιο δημοσιονομικής πειθαρχίας, στο οποίο θα καθορίζονται ανώτατα όρια δαπανών. (Παρά το γεγονός ότι συνταγματικά η θεσμοθέτηση τέτοιου πλαισίου δεν είναι δυνατή.)

Σημαντικές πάντως θεωρούνται οι δαπάνες για μηχανογράφηση για το 2005 (£14 εκατομ) και για χορηγίες προς τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης (£48,2 εκατομ. σε σύγκριση με £44,8 εκατομ. για το 2004).

Υπό το φως των πιο πάνω, η επιτροπή αναμένει ότι, δεδομένης της σταδιακής

ανάκαμψης των δημοσίων οικονομικών, όπως αυτή διαγράφεται μέσα από τις προβλέψεις που δόθηκαν από τον Υπουργό Οικονομικών, νοούμενου πάντα ότι τα μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης θα υλοποιηθούν και ότι ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης θα κυμανθεί γύρω στο 4,3% του ΑΕΠ (έναντι 3,5% το 2004 και έναντι 2,0% το 2003) και εφόσον δε συντρέξουν άλλοι αστάθμητοι εξωγενείς παράγοντες, πέραν των αναμενόμενων διακυμάνσεων στις τιμές του πετρελαίου διεθνώς, η κυβέρνηση θα δώσει την αναγκαία έμφαση στην ανάπτυξη, με ανάλογες πρόνοιες στον προϋπολογισμό του 2006 για τους τομείς που παραμένουν στάσιμοι ή με οριακές αυξήσεις (παιδεία, πολιτισμός, υγεία), καθώς και για την έρευνα (κάτω από όλα τα υπουργεία).

Περαιτέρω, η επιτροπή αναμένει ότι τέτοιες αυξήσεις θα τροφοδοτήσουν ένα μέρος της αναγκαίας ώθησης για σταδιακή απεξάρτηση της κυπριακής οικονομίας από τον τουριστικό τομέα, ο οποίος στο παρόν στάδιο, βρίσκεται σε κρίσιμο σημείο, με την προώθηση της απαιτούμενης υποδομής για την εκμετάλλευση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που προσφέρει η γεωγραφική θέση της Κύπρου και η κατάρτιση του ανθρώπινου της κεφαλαίου π.χ. στον τομέα των υπηρεσιών (παιδεία, υγεία, χρηματοοικονομικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες).

Ειδικότερα, όσον αφορά τις δαπάνες για την παιδεία, η επιτροπή αναμένει, δεδομένου ότι, με βάση τα κατατεθέντα στοιχεία στον αναπτυξιακό προϋπολογισμό του 2005 δεν περιλαμβάνονται τα τοκοχρεολύσια για το κτιριολογικό πρόγραμμα, την πληροφορική (καλύπτονται με δανεισμό) και την προδημοτική (γιατί καλύπτονται από τις τακτικές δαπάνες και τις αποπληρωμές δανείων) στον προϋπολογισμό του 2006 θα δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη άλλων μεγάλων ζητημάτων και θεσμών για την παιδεία. Περαιτέρω ότι, πέραν της προώθησης του θεσμικού πλαισίου για την προσέλκυση

ξένων φοιτητών (ιδιωτικά πανεπιστήμια), η Κύπρος θα προωθηθεί και ως περιφερειακό και διεθνές κέντρο παροχής χρηματοοικονομικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών, καθώς και ιατρικών υπηρεσιών δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας ιατρικής μέσω του υψηλού επιπέδου κατάρτισης του ιατρικού και παραϊατρικού προσωπικού και του υψηλού επιπέδου ιατρικής υποδομής που έχει δημιουργηθεί στην Κύπρο με πρωτοβουλία του ιδιωτικού τομέα.

Η επιτροπή καλεί επίσης την κυβέρνηση να υιοθετήσει στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης μεγάλων κατασκευαστικών έργων υποδομής (οδικό δίκτυο, δημόσια κτίρια, μεγάλα έργα κοινής ωφελείας) εμπλέκοντας αποφασιστικά τον ιδιωτικό τομέα, αφού όπου εφαρμόστηκαν τέτοιες μέθοδοι, τα αποτελέσματα ήταν θετικά.

Επισημαίνεται τέλος η ανάγκη έναρξης διαλόγου για επανακαθορισμό της φιλοσοφίας που διέπει την επιδοματική πολιτική που ακολουθείται στη βάση των αποφάσεων της τελευταίας φορολογικής μεταρρύθμισης, ώστε, χωρίς να θυματοποιηθούν τα μεσαία κοινωνικά στρώματα, να επιτευχθεί μία δικαιότερη και πιο ορθολογιστική κατανομή. Η επιτροπή είναι έτοιμη να ανοίξει το διάλογο αυτό χωρίς πιέσεις και προκαθορισμένες χρονικές δεσμεύσεις.

3. Βαθμός υλοποίησης του προϋπολογισμού

Σύμφωνα με τα κατατεθέντα στοιχεία, το προβλεπόμενο ποσοστό υλοποίησης των αναπτυξιακών δαπανών για το 2005 ανέρχεται στο 82,0% του ΑΕΠ σε σύγκριση με αναμενόμενο ποσοστό υλοποίησης της τάξης του 81,9% για το 2004 και ποσοστό υλοποίησης 77,6% για το 2003.

Παρατηρήσεις:

Έχουν σημαντικά βελτιωθεί τα ποσοστά υλοποίησης των αναπτυξιακών δαπανών

(υλοποίηση κατασκευαστικών έργων), σύμφωνα με τα πιο πάνω στοιχεία. Ο στόχος που τέθηκε από την παρούσα κυβέρνηση για επίτευξη βαθμού υλοποίησης για το 2004, πέραν του 80%, διαφαίνεται να έχει επιτευχθεί.

Επισημαίνεται ότι τα προηγούμενα χρόνια το ποσοστό υλοποίησης αναπτυξιακών δαπανών είχε, σε γενικές γραμμές, ως ακολούθως:

- 68% για το 2002,
- 70% για το 2001,
- 69% για το 2000,
- 70% για το 1999,
- 68% για το 1998,
- 62% για το 1997,
- 61% για το 1996.

Σημειώνεται ότι στον προϋπολογισμό του 2005 για πολλά νέα έργα (βελτίωση και αναβάθμιση αστικού οδικού δικτύου στο Υπουργείο Εσωτερικών) συμπεριλαμβάνονται μόνο συμβολικές πρόνοιες £10, διότι για τα έργα θα συναφθεί ιδιωτικός δανεισμός. Περαιτέρω, υπάρχουν έργα συγχρηματοδοτούμενα από τους κοινοτικούς πόρους συνολικού ύψους £42,7 εκατομμυρίων. Υπό το φως της δέσμευσης της κυβέρνησης για συμπερίληψη στους προϋπολογισμούς μόνο των έργων για τα οποία έχουν συμπληρωθεί όλες οι απαιτούμενες διαδικασίες, ώστε να αρχίζουν οι κατασκευαστικές εργασίες εντός του συγκεκριμένου έτους, αλλά και άλλων τρόπων χρηματοδότησης, πέραν του προϋπολογισμού, εκτιμάται ότι ο βαθμός υλοποίησης για το 2005, σύμφωνα με τις δοθείσες προβλέψεις είναι εφικτός. Πέραν τούτου, η συγχρηματοδότηση έργων από την ΕΕ υποδηλοί ότι τα κονδύλια που περιλαμβάνονται στους προϋπολογισμούς θα απορροφηθούν πλήρως με την υλοποίηση των προγραμματισθέντων έργων, αφού σε αντίθετη περίπτωση, οι

κοινοτικοί πόροι χάνονται για τη Δημοκρατία (οι δαπάνες ανακτώνται και πιστώνονται στα έσοδα).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Επιμέρους προϋπολογισμοί των υπουργείων

Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται αναφορά στους επιμέρους προϋπολογισμούς των υπουργείων¹³. Όσον αφορά το σκέλος των δαπανών, καθώς και τους κυριότερους στόχους κάθε υπουργείου, παρατίθενται ακολούθως τα βασικότερα σημεία που προκύπτουν από τις γραπτές ομιλίες των υπουργών σχετικά με την πολιτική των υπουργείων τους, καθώς και οι πιο βασικές παρατηρήσεις των μελών της επιτροπής στο στάδιο των συζητήσεων και έγκρισης της παρούσας έκθεσης.

Τα μέλη της επιτροπής επιφυλάσονται να τοποθετηθούν πάνω σε ειδικά ζητήματα που προκύπτουν από επιμέρους κονδύλια κατά τη συζήτηση στην ολομέλεια¹⁴.

1. Υπουργείο Άμυνας

Σύμφωνα με τον Υπουργό Άμυνας κ. Κυριάκο Μαυρονικόλα, με βάση τη γενικότερη κυβερνητική φιλοσοφία για τους προϋπολογισμούς του 2005, οι συνολικές δαπάνες του υπουργείου του παρουσιάζουν αύξηση κατά 1,7% περίπου σε σύγκριση με το 2004 και σκοπό έχουν να καλύψουν τη λειτουργία του Υπουργείου Άμυνας και της Εθνικής Φρουράς, θεωρούνται δε οι ελάχιστες, σε σχέση με το διευρυμένο ρόλο και τις συνεχώς αυξανόμενες υποχρεώσεις μίας αναβαθμισμένης Εθνικής Φρουράς.

Ο τακτικός προϋπολογισμός του 2005 παρουσιάζει αύξηση κατά £274.101 (τακτικές δαπάνες) (10,6% περίπου) σε σχέση με το 2004, λόγω των ετήσιων προσαυξήσεων, τιμαριθμικών αναπροσαρμογών και προαγωγών, όπως και των υποχρεώσεων του υπουργείου έναντι του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) και της ΕΕ.

Στο κεφάλαιο για την Αμυντική Θωράκιση περιλαμβάνονται πρόνοιες για εξοπλιστικά προγράμματα

¹³ Ακολουθείται η σειρά παρουσίασης των υπουργείων, όπως αυτή δίδεται στο κείμενο του προϋπολογισμού.

¹⁴ Δεν περιλαμβάνεται αναφορά στο Υπουργείο Οικονομικών, επειδή κρίνεται ότι καλύπτεται σε γενικές γραμμές στο κεφάλαιο 2 της παρούσας έκθεσης.

και για τη συντήρησή τους, ως επίσης πρόνοιες για την εκτέλεση έργων στρατωνισμού και εγκαταστάσεων της Εθνικής Φρουράς (£69 εκατομ. για το 2005, σε σύγκριση με £70 εκατομ. το 2004), υπάρχει δηλαδή μείωση £1 εκατομ. (-1,4%)· το ποσό αυτό αφορά καταβολή αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις, γίνεται δε ανάλογη πρόνοια στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας.

Παρατηρήσεις:

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Άμυνας για το 2005 προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους £183.713.512 σε σύγκριση με £180.711.435 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £245.270.711 για το 2003 (πραγματικές).

Η επιτροπή σημειώνει ότι στις αναπτυξιακές δαπάνες για το 2005 περιλαμβάνεται μόνο κονδύλι ύψους £25.000 που προορίζεται για εκπαίδευση προσωπικού.

Η επιτροπή παρατηρεί ότι τα κονδύλια για την αμυντική θωράκιση είναι περιορισμένα σε σύγκριση με προηγούμενα έτη. Σημειώνεται ότι οι δαπάνες για την αμυντική θωράκιση περιέχονται σε ειδικό μνημόνιο, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του ετήσιου προϋπολογισμού και το οποίο εξετάζεται λεπτομερειακά από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Άμυνας. Η τελευταία, κατά πάγια πρακτική, υποβάλλει σημείωμα προς την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού με εισηγήσεις για έγκριση των προνοούμενων δαπανών και/ή περικοπή ή δέσμευση συγκεκριμένων επιμέρους κονδυλίων.

Υπό το φως του σημειώματος που υποβάλλεται στην επιτροπή από την καθ' ύλην αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή, οι δαπάνες για την αμυντική θωράκιση, όπως έχουν περιληφθεί στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Άμυνας για το 2005, υποβάλλονται στην ολομέλεια του σώματος για έγκριση μαζί με τις επιμέρους δεσμεύσεις που εισηγούνται τα μέλη της αρμόδιας επιτροπής.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 10 του υπό συζήτηση προϋπολογισμού (τόμος Α'), κανένα ποσό δε διατίθεται από το κεφάλαιο "Αμυντική Θωράκιση", χωρίς να

ληφθεί εκ των προτέρων η εξουσιοδότηση της Βουλής των Αντιπροσώπων για τη διενέργεια της δαπάνης που δίδεται ύστερα από εισηγητική πρόταση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Άμυνας, αφού η τελευταία ενημερωθεί αρμοδίως.

Η επιτροπή, στην παρούσα έκθεση, ανεξάρτητα από την εισήγησή της για έγκριση του προτεινόμενου προϋπολογισμού, δηλώνει ότι το θέμα της αμυντικής θωράκισης εξακολουθεί να παραμένει για όλες τις κοινοβουλευτικές πλευρές μια κορυφαία παράμετρος της εθνικής στρατηγικής της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η επιτροπή θεωρεί ότι δεν πρέπει μεν να αγνοούνται οι επικρατούσες οικονομικές συνθήκες, την ίδια όμως στιγμή, η αμυντική ισχύς των Ενόπλων Δυνάμεων της Δημοκρατίας πρέπει να παραμείνει σε υψηλά επίπεδα και να τίθεται σε υψηλή προτεραιότητα. Συνεπώς, η έγκριση των δαπανών που προβλέπονται στον προϋπολογισμό του 2005 για την άμυνα, γίνεται υπό το πρίσμα των παρόντων οικονομικών δεδομένων που αφορούν τον περιορισμό των ελλειμμάτων, χωρίς σε καμιά περίπτωση να υποδηλώνεται σε κοινοβουλευτικό επίπεδο βούληση για μείωση της σημασίας που αποδίδεται στον τομέα αυτό.

2. Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος

Σύμφωνα με τον Υπουργό Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος κ. Τίμη Ευθυμίου, οι προτάσεις του υπουργείου του για το έτος 2005 αφορούν δαπάνες ύψους £118,9 εκατομ. (τακτικές δαπάνες) και £42,0 εκατομ. (αναπτυξιακές δαπάνες). Συγκριτικά με το 2004, σύμφωνα με τον αρμόδιο υπουργό, παρατηρούνται, ειδικά σε ορισμένα τμήματα του υπουργείου, αρκετές αυξομειώσεις που οφείλονται κυρίως:

- α. Στην αφαίρεση από τις πιστώσεις του Τμήματος Γεωργίας (τακτικών και αναπτύξεως), των επιδοτήσεων μέσω των διάφορων σχεδίων που καλύπτονται από το Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης.
- β. Στη νέα λογιστική παρουσίαση των δαπανών για τους ωρομισθίους λόγω του FIMAS.

- γ. Στην αύξηση της δαπάνης του υπουργείου (αναπτυξιακή) κατά £2,0 εκατομ. για την κατασκευή Κέντρου Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων και Ταφής Αμιαντούχων Υλικών, καθώς και για χρηματοδότηση και χορηγίες για εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου για το περιβάλλον.
- δ. Στη μείωση της δαπάνης του υπουργείου (τακτική) λόγω της μεταφοράς των πιστώσεων για τα μέτρα στήριξης κάτω από το Τμήμα Γεωργίας.
- ε. Στην αύξηση των αναπτυξιακών δαπανών του Τμήματος Αλιείας και Θαλασσιών Ερευνών κατά £2,0 εκατομ. για κατασκευή αλιευτικών καταφυγίων κ.ά.

Σύμφωνα με τον αρμόδιο υπουργό, η όποια μείωση παρουσιάζεται κατά τμήμα ή δραστηριότητα δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως μείωση της σημασίας που αποδίδεται στον αντίστοιχο τομέα, αντίθετα, για όλους τους τομείς, οι προσπάθειες για ανάπτυξη συνεχίζονται με τον ίδιο και με πιο εντατικό ρυθμό. Ειδικά για τον τομέα Γεωργία-Κτηνοτροφία, οι μειώσεις που παρουσιάζονται (τακτικός και αναπτύξεως), αναφέρονται σε πιστώσεις που τώρα περιλαμβάνονται κάτω από το Υπουργείο Οικονομικών και το Γραφείο Προγραμματισμού.

Αναφορικά με την πολιτική του υπουργείου, σε σχέση με τους μεγάλους τομείς αρμοδιότητας του υπουργείου, σημειώνονται τα ακόλουθα:

α. Γεωργία - Κτηνοτροφία

Βασικός στόχος για τον τομέα είναι η όσο το δυνατό πιο ομαλή εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου χωρίς δυσμενή επηρεασμό του τομέα.

Μέσα στα πλαίσια αυτά έχει ήδη εγκριθεί από την ΕΕ το Ειδικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης, τριετούς διάρκειας (2004-2006), το οποίο συγχρηματοδοτείται από την ΕΕ και έχει καταρτιστεί με βάση τη νέα κοινοτική προσέγγιση. Στο σχέδιο αυτό λαμβάνεται σοβαρά υπόψη ο αγρότης και γενικά ο κάτοικος της υπαίθρου, ο οποίος διαδραματίζει ένα νέο πολυλειτουργικό ρόλο που δεν περιορίζεται στις οικονομικές παραμέτρους της δραστηριότητάς του, αλλά επεκτείνεται στην προστασία του περιβάλλοντος και στη διατήρηση της φυσιογνωμίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου.

Εκτός από τις επιδοτήσεις που θα καταβληθούν από την ΕΕ, θα καταβληθούν στους αγρότες σημαντικές ενισχύσεις από εθνικούς πόρους, ώστε να αντισταθμιστεί το μειωμένο ποσοστό

επιδότησης που εγκρίθηκε για τις νεοεισερχόμενες χώρες στην ΕΕ και να μη μειωθεί το εισόδημα των παραγωγών.

β. Υδατική ανάπτυξη

Η υδατική ανάπτυξη προωθείται μέσα από προτάσεις που περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό του 2005, όπως είναι η συνέχιση των εργασιών στα μεγάλα υδατικά έργα, η βελτίωση της υδατοπρομήθειας πόλεων και κοινοτήτων, η αξιοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων κ.ά. Τίθενται επίσης προτεραιότητες μέσα στα πλαίσια του Ταμείου Συνοχής της ΕΕ που αφορούν τη συλλογή και διαχείριση των αστικών λυμάτων.

Στον προϋπολογισμό του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων περιλαμβάνονται κυρίως:

- Η συνέχιση των μεγάλων υδατικών έργων των κοιλάδων Διαρίζου, Έζουσας και ύδρευσης της ευρύτερης περιοχής Πάφου. Στα έργα αυτά εντάσσεται η συνέχιση κατασκευής του φράγματος Κανναβιούς (χωρητ. 18 εκ.κ.μ.) και η έναρξη τοποθέτησης του αγωγού μεταφοράς Έζουσας-Ασπρόκρεμμου.
- Η προώθηση των υδατικών έργων δυτικής Μεσαορίας που θα καλύψει κυρίως τη συνέχιση της κατασκευής του νέου φράγματος Ακακίου-Μαλούντας (χωρητ. 2 εκ.κ.μ.) και μελέτη υδατικών έργων στον ποταμό Περιστερώνας.
- Η προώθηση μελετών για τα μείζονα υδατικά έργα Σολέας που θα περιλαμβάνουν και φράγμα στη Φλάσου (χωρητ. 3,5 εκ.κ.μ.).
- Η προώθηση έργων αξιοποίησης των επεξεργασμένων λυμάτων των πόλεων που καλύπτει και την περιοχή μείζονος Λευκωσίας.
- Η προώθηση έργων αξιοποίησης υδατικών έργων, όπως το φράγμα στα Καννάβια (χωρητ. 180.000 κ.μ.) και εμπλουτιστικό φράγμα στην Αραδίππου (χωρητ. 250.000 κ.μ.).

Τέλος, υπάρχουν σημαντικές πρόνοιες για βελτιώσεις πηγών υδατοπρομήθειας, διυλιστηρίων, αντλιοστασίων και παροχευτικών αγωγών που θα καλύψουν, μεταξύ άλλων, και την αναβάθμιση του συστήματος υδατοπρομήθειας Λάρνακας-Αμμοχώστου, βελτιώσεις υδατοπρομηθειών χωριών και διάφορα δευτερεύοντα αρδευτικά έργα.

γ. Ανάπτυξη αλιείας

Η ανάπτυξη της αλιείας είναι απόλυτα εναρμονισμένη με τους στόχους της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής της ΕΕ. Διάφορα μέτρα θα υλοποιηθούν στα πλαίσια του Ενιαίου Εγγράφου Προγραμματισμού Αλιείας για την περίοδο 2004-2006 και τα οποία εμπίπτουν μέσα στους άξονες προτεραιότητας του Χρηματοδοτικού Μέσου για την Αλιεία, από το οποίο και θα συγχρηματοδοτούνται.

δ. Περιβάλλον

Βασικός στόχος της περιβαλλοντικής πολιτικής, μετά την ένταξη στην ΕΕ, είναι η προσαρμογή των δομών για έγκαιρη και ολοκληρωμένη διαμόρφωση και αποτελεσματική εφαρμογή του νομοθετικού πλαισίου.

Βασικός στόχος είναι να τεθούν σε εφαρμογή οι εναρμονιστικές νομοθεσίες που αφορούν την Υπηρεσία Περιβάλλοντος, ενώ στον οργανωτικό τομέα προωθείται η ενίσχυση της υπηρεσίας με μόνιμο προσωπικό. (Το 2005 η υπηρεσία θα έχει 34 υπαλλήλους σε σύγκριση με 7 πριν από τρία χρόνια.) Με την υποβολή των εισηγήσεων του ειδικού συμβούλου της κυβέρνησης αναμένεται να προωθηθεί η ουσιαστική αναδόμηση και ενδυνάμωση του όλου συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Περαιτέρω, εντός του 2005 δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην υλοποίηση δράσεων που περιλαμβάνονται στη Στρατηγική Διαχείρισης Αποβλήτων που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο τον Απρίλιο του 2004. Συγκεκριμένα, έχουν περιληφθεί δράσεις που αφορούν, μεταξύ άλλων, το Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων Συσκευασίας (ανάκτηση και ανακύκλωση), το Σχέδιο de minimis για τις Επιχειρήσεις Διαχείρισης Αποβλήτων Συσκευασίας, την προώθηση της κατασκευής τεσσάρων χώρων ταφής αμιαντούχων αποβλήτων και την έναρξη της δημιουργίας Κέντρου Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων.

Παρατηρήσεις:

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος για το 2005 προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους £160.885.718 σε σύγκριση με £178.419.772 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £142.991.127 για το 2003 (πραγματικές).

Η επιτροπή παρατηρεί ότι οι αναπτυξιακές δαπάνες του υπουργείου για το 2005 ανέρχονται

σε £41.977.450 (προϋπολογισθείσες) έναντι £48.692.400 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £39.895.528 για το 2003 (πραγματικές), παρουσιάζουν δηλαδή μείωση κατά £6.714.950. Από τις αναπτυξιακές δαπάνες μεγάλο μέρος απορροφάται από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων σε υδατικά έργα και από το Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών για καταφύγια αλιείας.

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος για το 2005 είναι ο πρώτος μετά την πλήρη ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, η οποία έχει διαφοροποιήσει άρδην τα μέχρι σήμερα δεδομένα στους τομείς αρμοδιοτήτων του. Όπως είναι γνωστό, ο τομέας της γεωργίας ήταν μέχρι πρό τινος βαριά επιδοτημένος και ένας απόλυτα προστατευόμενος κλάδος της οικονομίας, στο εξής όμως οι υποχρεώσεις του κράτους έναντι της τάξης των γεωργών-κτηνοτρόφων καθορίζονται πλέον κατά το μεγαλύτερο βαθμό από την ΕΕ.

Η επιτροπή θεωρεί ότι η ένταξη στην ΕΕ δεν έχει βρει τους επηρεαζόμενους κλάδους επαρκώς προετοιμασμένους για να αντιμετωπίσουν το νέο περιβάλλον με την κατάλληλη αναδιάρθρωση και εκσυγχρονισμό, εκφράζεται όμως ικανοποίηση για το γεγονός ότι η κυβέρνηση το 2003 υλοποίησε τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος κατά ποσοστό 83,5% σε σύγκριση με ποσοστό 72%, που ήταν ο μέσος όρος των προηγούμενων πέντε χρόνων.

Η επιτροπή λαμβάνει υπόψη ότι, πέραν των αναπτυξιακών προϋπολογισμών, υπάρχει και το Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης, το οποίο θα αποδώσει τα προσεχή τρία χρόνια £130 εκατομ., εκ των οποίων το 50% θα διατεθεί μέσω του κρατικού προϋπολογισμού, συνεπακόλουθα δε μόνο με συνυπολογισμό όλων των σχετικών κονδυλίων αποδίδεται η πραγματική εικόνα για τον τομέα.

Η επιτροπή όμως θεωρεί ότι, πέραν της συμπερίληψης των ανάλογων κονδυλίων

στον κρατικό προϋπολογισμό και τη συνεισφορά στο Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης, πρέπει να καλυφθούν οι πραγματικά ασχολούμενοι με τον κλάδο της γεωργίας και οι οποίοι έχουν υποβάλει αιτήσεις μέσω του Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης, αφού επηρεάζονται όλες οι τάξεις των παραγωγών· συναφές είναι για την επιτροπή το θέμα της κατάρτισης μητρώου αγροτών, το οποίο δεν έχει προωθηθεί καθ' ην στιγμή θα μπορούσε να είχε επιλύσει πολλά προβλήματα.

Περαιτέρω, η επιτροπή θεωρεί ότι είναι η κατάλληλη στιγμή, πέρα από την τόνωση του τομέα, να ληφθεί υπόψη πλέον και ο κοινωνικός ιστός της αγροτικής οικονομίας. Η επιτροπή τάσσεται υπέρ της πλήρους διασφάλισης των εισοδημάτων όλων των κλάδων παραγωγών, οι οποίοι στο μεταβατικό αυτό στάδιο και μέχρι την πλήρη αφομοίωσή τους από τις νέες συνθήκες που δημιουργεί η ένταξη στην ΕΕ, θα πρέπει να τύχουν γενναίας υποστήριξης. Όπου υπάρχουν αιτήματα στήριξης συγκεκριμένων τάξεων, η κυβέρνηση καλείται να τα μελετά στη βάση ανοιχτού διαλόγου υπό το πρίσμα βέβαια των εκάστοτε οικονομικών δεδομένων. Συναφώς, η επιτροπή καλεί την κυβέρνηση να προχωρήσει στη θεσμοθέτηση πλαισίου ενθάρρυνσης της σύστασης ομάδων παραγωγών, θέμα το οποίο έχει εγερθεί ήδη πολλές φορές και το οποίο θα δώσει έμφαση στην οργάνωση της παραγωγής και διάθεσης.

Περαιτέρω, η επιτροπή παρατηρεί ότι εκκρεμεί το θέμα της ρύθμισης των αγροτικών χρεών, το οποίο, σύμφωνα με τον αρμόδιο υπουργό, θα παραπεμφθεί ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου εντός του Νοεμβρίου 2004. Το ζήτημα αυτό, στο οποίο το Κοινοβούλιο αποδίδει πολύ μεγάλη σημασία, θα πρέπει να ρυθμιστεί και να λήξει οριστικά εντός του 2005 με την κατάθεση ολοκληρωμένης πρότασης και με την περίληψη των ανάλογων αποζημιώσεων εν ανάγκη σε συμπληρωματικό

προϋπολογισμό του 2005.

Όσον αφορά το περιβάλλον, η επιτροπή διαπιστώνει ότι θα πρέπει να διατεθούν περισσότερα κονδύλια για άσκηση περιβαλλοντικής πολιτικής, αφού έχει επανειλημμένα τονιστεί η επιτακτική ανάγκη αποφασιστικών ρυθμίσεων στον τομέα του περιβάλλοντος. Τα αναπτυξιακά κονδύλια για το περιβάλλον δεν είναι ικανοποιητικά. Επιπλέον, εξακολουθεί να υπάρχει πολυδιάσπαση αρμοδιοτήτων και ανάλογα εμπλοκή πολλών υπηρεσιών στα θέματα του περιβάλλοντος και παρά τις επανειλημμένες παρατηρήσεις που έγιναν και στις προηγούμενες εκθέσεις της επιτροπής για τους κρατικούς προϋπολογισμούς, ήδη από το 2002, ότι υπάρχουν διάσπαρτα κονδύλια σε άλλες υπηρεσίες, η Υπηρεσία Περιβάλλοντος δεν έχει αναλάβει πλήρη συντονιστικό ρόλο. Περαιτέρω, παρά τη μελέτη που γίνεται από εμπειρογνώμονα της ΕΕ για τις υφιστάμενες δομές στο θέμα του περιβάλλοντος, η λήψη τελικών αποφάσεων για ανεξάρτητη αρχή περιβάλλοντος καθυστερεί, καθ' ην στιγμή η αναδιάρθρωση του τομέα αποτελεί και προεκλογική δέσμευση.

Η επιτροπή καλεί συναφώς την κυβέρνηση να προχωρήσει εντός του 2005 στη σύσταση της ανεξάρτητης αυτής αρχής, αλλά και στην ίδρυση ανεξάρτητης αρχής διαχείρισης υδάτων, η σύσταση της οποίας, κατά παραδοχή του αρμόδιου υπουργού, έχει καθυστερήσει.

Στο σημείο αυτό σημειώνεται πάντως με ικανοποίηση ότι έχει ενισχυθεί σημαντικά η Υπηρεσία Περιβάλλοντος, η οποία για χρόνια παρουσιαζόταν υποστελεχωμένη, με πρόσθετο επιστημονικό προσωπικό.

Σημειώνεται επίσης η δήλωση του αρμόδιου υπουργού ότι εντός του Νοεμβρίου 2004 θα κατατεθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο ολοκληρωμένη πρόταση για τον καθορισμό νέου επιτελικού ρόλου για την Υπηρεσία Περιβάλλοντος.

Παραμένει επίσης η επισήμανση της επιτροπής σε προηγούμενή της έκθεση για την ανάγκη εκπόνησης προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης/ευαισθητοποίησης. Η πρωτοβουλία για την εκπόνηση τέτοιων προγραμμάτων εξακολουθεί να ανήκει αποκλειστικά σε μη κυβερνητικές οργανώσεις ή αφορά αποσπασματική προσπάθεια εκ μέρους του αρμόδιου υπουργείου, γεγονός με το οποίο η επιτροπή διαφωνεί, αφού το βάρος για τον προγραμματισμό τέτοιων σχεδίων και/ή προγραμμάτων θα πρέπει να αναληφθεί από την κυβέρνηση.

Η επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την περίληψη στον υπό συζήτηση προϋπολογισμό προνοιών που αφορούν τις δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων Συσκευασίας (ανάκτηση και ανακύκλωση), έργα που εν πάση περιπτώσει είχαν καθυστερήσει λόγω αντιδράσεων των επηρεαζόμενων κοινοτήτων, την προώθηση κατασκευής τεσσάρων χώρων ταφής αμιαντούχων αποβλήτων και τη δημιουργία Κέντρου Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων. Παραμένουν όμως σε εκκρεμότητα ζητήματα που αφορούν την κατάρτιση νομοθεσίας και την υποδομή για τη διαχείριση του περιβαλλοντικού θορύβου, για την εκτίμηση των επιπτώσεων από σχέδια και προγράμματα, καθώς και για την περιβαλλοντική ευθύνη, τα οποία επρόκειτο, σύμφωνα με προηγούμενες εξαγγελίες, να υποβληθούν για έγκριση μέσα στο 2004.

Τέλος, παραμένει ακόμη σε εκκρεμότητα το ζήτημα της οριστικοποίησης του Πλαισίου Διαχείρισης του Ακάμα, θέμα μείζονος σημασίας τόσο για τους επηρεαζόμενους κατοίκους της περιοχής όσο και ευρύτερα, αφού το θέμα αυτό εκκρεμεί για σειρά ετών, χωρίς να επιδεικνύεται βούληση για λήψη οριστικών αποφάσεων. Η επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει να αναληφθεί το βάρος της πολιτικής ευθύνης σύντομα με τη λήψη των ανάλογων αποφάσεων.

3. Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως

Σύμφωνα με τον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως κ. Δώρο Θεοδώρου, ο προϋπολογισμός του υπουργείου του και των υπηρεσιών που υπάγονται σ' αυτό είναι κατά £0,3 εκατομ. αυξημένος έναντι του 2004 ή κατά 0,21%. Ποσό ύψους £6,08 εκατομ. αφορά αύξηση των τακτικών δαπανών και ποσό ύψους £5,78 εκατομ. αντιστοιχεί σε μείωση των αναπτυξιακών δαπανών. Από το σύνολο των δαπανών για το υπουργείο, ποσό των £146,69 εκατομ., ποσό ύψους £137,57 εκατομ. αφορά τακτικές δαπάνες και ποσό ύψους £9,12 εκατομ. αναπτυξιακές δαπάνες. Περιλαμβάνεται επίσης πρόνοια ύψους £6,84 εκατομ. που αφορά τακτικές δαπάνες του υπουργείου. Από το ποσό αυτό £0,5 εκατομ. αφορά μισθούς, £2,8 εκατομ. άλλα έξοδα διοίκησης του υπουργείου και £4,06 εκατομ. κοινωνικές παροχές (£2,56 εκατομ. επιδότηση ενοικίων σε οικογένειες εκτοπισθέντων και παθόντων και £1,5 εκατομ. που αποτελεί την κρατική χορηγία για επιχορήγηση του Οργανισμού Νεολαίας).

Στις αναπτυξιακές δαπάνες περιλαμβάνεται ποσό £405.040, από το οποίο, κονδύλι ύψους £200.000 αφορά επιδότηση ενοικίων για στέγαση επαναπατρισθέντων, £45.000 για δικαιώματα εμπειρογνομόνων για ετοιμασία μελετών, £45.000 για τεχνική βοήθεια για εναρμόνιση με το κοινοτικό κεκτημένο (δικαιώματα εμπειρογνομόνων £5.000 και εκπαίδευση £40.000), £15.000 για συμμετοχή σε προγράμματα και πρωτοβουλίες της ΕΕ και £100.000 για την ανέγερση κτιρίου για το Κρατικό Αρχείο.

Το υπουργείο καταβάλλει επίσης επίδομα ενοικίου σε πρόσφυγες και παθόντες ενοικιαστές. (Κατά τη διάρκεια του 2003, επιδοτήθηκαν συνολικά 3 825 οικογένειες και δαπανήθηκε το ποσό των £2.468.850, έναντι 3 825 οικογενειών και δαπάνης £2.240.670 για το 2002.)

Επιπρόσθετα, μέσα στα πλαίσια του σχεδίου για αντιμετώπιση των κυριότερων προβλημάτων των επαναπατριζομένων και/ή παλιννοστούντων Κυπρίων και παροχής σ' αυτούς των αναγκαίων κινήτρων στους τομείς της στέγασης, έχει περιληφθεί στον προϋπολογισμό του 2005 ποσό ύψους £200.000. Το ποσό αυτό προορίζεται να καλύψει τη δαπάνη του Σχεδίου Επιδότησης Ενοικίου για τον πρώτο χρόνο επανεγκατάστασής τους, αν ενοικιάζουν κατοικία, ανεξαρτήτως του αν είναι εκτοπισμένοι ή όχι. (Για το 2003 επιδοτήθηκαν 158 οικογένειες και δαπανήθηκε ποσό ύψους £138.837 σε σχέση με 167 οικογένειες και ποσό £136.000 για το 2002.)

Σύμφωνα με τον αρμόδιο υπουργό, οι κυριότεροι στόχοι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, σε συνάρτηση πάντα με τα δημοσιονομικά πλαίσια που έχουν καθοριστεί, επικεντρώνονται στις προσπάθειες για βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών σε όλους τους πολίτες, στην περαιτέρω αναβάθμιση του ρόλου της Αστυνομίας, στην εδραίωση του θεσμού της κοινοτικής αστυνόμευσης, στη δραστική μείωση του υπερπληθυσμού στις φυλακές, στην αναβάθμιση των προγραμμάτων κατάρτισης του προσωπικού των φυλακών αλλά και των κρατουμένων, στην αυτονόμηση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, στην περαιτέρω εφαρμογή του θεσμού της ισότητας με την αύξηση της βοήθειας στις μη κυβερνητικές οργανώσεις αλλά και την ταυτόχρονη επαναξιολόγηση του θεσμού του Εθνικού Μηχανισμού για τα Δικαιώματα της Γυναίκας.

Παρατηρήσεις:

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως προβλέπει για το 2005 συνολικές δαπάνες ύψους £146.693.957 σε σύγκριση με £146.390.242 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £117.644.966 για το 2003 (πραγματικές).

Η επιτροπή παρατηρεί ότι οι αναπτυξιακές δαπάνες του υπό αναφορά υπουργείου για το 2005 ανέρχονται σε £9.126.270 για το 2005 (προϋπολογισθείσες) έναντι £14.906.900 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £8.873.996 για το 2003 (πραγματικές), παρουσιάζουν δηλαδή μείωση κατά £5.780.630 και με το μεγαλύτερο μέρος των αναπτυξιακών δαπανών για το 2005 να απορροφάται από την Αστυνομία για σκοπούς κτιριακής υποδομής (£2.500.000).

Η επιτροπή, έχοντας ενημερωθεί από τον αρμόδιο υπουργό για μια σειρά θεμάτων αρμοδιότητας του εν λόγω υπουργείου, διαπιστώνει ότι πολλά απ' αυτά άπτονται θεσμικών ζητημάτων και ως τέτοια αποτελούν συνεχιζόμενους στόχους για το υπουργείο. Συνεπώς η επιτροπή καλεί την κυβέρνηση να προωθήσει και να ενδυναμώσει τα ακόλουθα σχέδια/προγράμματα, τα οποία εμπίπτουν στις δράσεις του υπουργείου:

- α. Το σχέδιο δράσης για την πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος και την υλοποίησή του με συγκεκριμένες πρόνοιες αντιεγκληματικής πολιτικής.*

- β. Το θεσμό της κοινοτικής εργασίας και συνεπακόλουθα την εφαρμογή της νομοθεσίας για την κηδεμονία αδικοπραγούντων, η οποία ψηφίστηκε από το 1996 και παραμένει ανενεργή.
- γ. Την ενίσχυση του Εθνικού Μηχανισμού για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, για τον οποίο τα προνοούμενα κονδύλια παραμένουν στάσιμα.
- δ. Την αναβάθμιση των φυλακών, σύμφωνα με τις υποδείξεις της έκθεσης «Robles», ώστε να αντιμετωπισθεί ριζικά το πρόβλημα του υπερπληθυσμού και να επιτευχθεί διαχωρισμός των διάφορων κατηγοριών φυλακισμένων. Σημειώνεται ότι τα σχετικά κονδύλια για το 2005 προνοούν έργα συντήρησης και εξοπλισμού, παρά επεκτάσεις.
- ε. Την ενίσχυση προγραμμάτων οδικής ασφάλειας στη βάση εθνικού στρατηγικού σχεδίου. Σημειώνεται ότι δεν παρουσιάζεται κανένα κονδύλι στον αναπτυξιακό προϋπολογισμό του υπουργείου.
- στ. Την προώθηση της ίδρυσης Τριτοβάθμιας Σχολής Αξιωματικών της Αστυνομίας και την αναβάθμιση της Αστυνομικής Ακαδημίας.

Τέλος, η επιτροπή καλεί την κυβέρνηση να προχωρήσει σε υπαγωγή της Υπηρεσίας Παροχής Επιδομάτων Ενοικίων για τους Πρόσφυγες, Παθόντες και Επαναπατριζομένους στο Υπουργείο Εσωτερικών, στην αρμοδιότητα του οποίου κατά τεκμήριο ανήκει, ώστε να επιτυγχάνεται καλύτερος συντονισμός σε θέματα γενικότερης στεγαστικής πολιτικής.

4. Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού

Σύμφωνα με τον Υπουργό Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού κ. Γιώργο Λιλλήκα, οι στρατηγικοί στόχοι του υπουργείου του έχουν τους ακόλουθους κύριους άξονες προτεραιότητας:

- α. Ανάπτυξη της τεχνολογίας και ενθάρρυνση της καινοτομίας

- β. ποιότητα·
- γ. δημιουργία υποδομών υποστηρικτικών της ανάπτυξης·
- δ. αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς ενέργειας και προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας·
- ε. προστασία των καταναλωτών·
- στ. εκσυγχρονισμός του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας·
- ζ. στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) με ιδιαίτερη έμφαση στην επιχειρηματικότητα των νέων και των γυναικών·
- η. προώθηση εξαγωγών προϊόντων και υπηρεσιών·
- θ. υλοποίηση της στρατηγικής ανάπτυξης του τουρισμού.

Οι άμεσοι στόχοι για το 2005 καλύπτουν έργα υποδομής, σχέδια, προγράμματα και δράσεις σε όλο το φάσμα δραστηριοτήτων και αρμοδιοτήτων του υπουργείου, ως ακολούθως:

- Για τον τομέα της ενέργειας δρομολογούνται έργα υποδομής, ενέργειες και προγράμματα τόσον όσο αφορά τις συμβατικές μορφές όσο και τις ανανεώσιμες πηγές.
- Για τον τομέα της έρευνας προωθούνται:
 - α. Η δημιουργία υποδομής και ανάπτυξης με τεχνολογική και εφαρμοσμένη κατεύθυνση. Στα πλαίσια αυτά εντάσσεται η προώθηση της δημιουργίας τεχνολογικού πάρκου, το οποίο θα φιλοξενήσει ερευνητικές μονάδες, εκκολαπτήρια επιχειρήσεων, εργαστήρια υψηλής τεχνολογίας, καθώς και πανεπιστημιακά τεχνολογικά ιδρύματα. Στον προϋπολογισμό του 2005 προβλέπεται η διενέργεια τεχνοοικονομικής μελέτης για το τεχνολογικό πάρκο και στη συνέχεια η λήψη και προώθηση των ανάλογων αποφάσεων όσον αφορά τη χωροθέτηση, τη μορφή και τη λειτουργία και διαχείρισή του·
 - β. Η δημιουργία ερευνητικών μονάδων ως απαραίτητη προϋπόθεση για ανάπτυξη της έρευνας και τεχνολογίας. Μέσα στα πλαίσια αυτά, έχει ήδη υπογραφεί συμφωνία με τη Σχολή Δημόσιας Υγείας του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ για τη δημιουργία

ερευνητικού ινστιτούτου στην Κύπρο σε θέματα περιβάλλοντος και δημόσιας υγείας, το οποίο προβλέπεται να δραστηριοποιηθεί πλήρως εντός του 2005. [Η συνολική δαπάνη αφορά συνεισφορά του κράτους ύψους £17 εκατομ. για δέκα χρόνια με μέσο όρο συνεισφοράς κατ' έτος προς 1,7% συν £10 εκατομ. από εισφορά μέσω του Χάρβαρντ (συνολικό κόστος £27 εκατομμυρίων).] Ποσό ύψους £15,5 εκατομ. αποτελεί αποθεματικό για δέκα χρόνια για χρηματοδότηση ερευνών, παροχή υποτροφιών και εκπαιδευτικά προγράμματα επιμόρφωσης επαγγελματικών ομάδων. Παράλληλα, μέσα στο 2005 προωθείται η δραστηριοποίηση του Ερευνητικού Ινστιτούτου Κύπρου στους τομείς της έρευνας, των υδάτινων πόρων και του περιβάλλοντος. Η κυβέρνηση μελετά και άλλες προτάσεις που καλύπτουν τους τομείς της "Βιοτεχνολογίας και Νανοτεχνολογίας" και της "Πληροφορικής και Πολυμέσων".

- γ. Η προώθηση επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας, τομέας που παρέχει τη δυνατότητα παραγωγής προϊόντων με υψηλή προστιθέμενη αξία σε γνώση και τεχνογνωσία, και των οποίων η ζήτηση δεν είναι ευαίσθητη στην τιμή, αλλά στην ποιότητα και την καινοτομία.

Στον προϋπολογισμό του 2005 προβλέπεται η συνέχιση της λειτουργίας των εκκολαπτηρίων επιχειρήσεων και η ένταξη σ' αυτά 30 νέων επιχειρήσεων, επιπρόσθετως των 10 που προβλέπεται να έχουν ενταχθεί μέχρι τέλος του 2004. (Σήμερα είναι ενταγμένες 6 επιχειρήσεις.)

Περαιτέρω, προωθείται η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και ΜΜΕ και η διαμόρφωση ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις επιχειρήσεις, ο εκσυγχρονισμός και η ανάπτυξη των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων και η δημιουργία κέντρου εξυπηρέτησης ξένων επενδυτών.

Προωθείται επίσης η αναθεώρηση της στρατηγικής για ενίσχυση των εξαγωγών προϊόντων και υπηρεσιών υπό το φως της ένταξης στην ΕΕ, ώστε να υποβοηθηθούν οι κυπριακές επιχειρήσεις να ανταπεξέλθουν στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Στον τομέα του τουρισμού προωθείται η αναβάθμιση της ποιότητας και ελκυστικότητας του τουριστικού προϊόντος με την εφαρμογή του Στρατηγικού Σχεδίου για τον Τουρισμό. Στον προϋπολογισμό του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού (ΚΟΤ) για το 2005 καθώς και όλων των εμπλεκόμενων σ' αυτό υπουργείων προβλέπονται με λεπτομέρεια τα έργα, οι δραστηριότητες και

δράσεις που θα αναληφθούν με καθορισμένα χρονοδιαγράμματα για υλοποίηση.

Σύμφωνα με τον αρμόδιο υπουργό, μεγάλα έργα υποδομής που προωθούνται μέσω του προϋπολογισμού του 2005 είναι οι μαρίνες, ενώ για τα γήπεδα γκολφ προωθείται νέα πολιτική, η οποία θα δώσει τα αναγκαία κίνητρα για επενδύσεις από τον ιδιωτικό τομέα. Τα έργα αυτά θα συμβάλουν αποφασιστικά στον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος, στην ποιοτική αναβάθμισή του και στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. (Τα έργα αυτά εντάσσονται στο Στρατηγικό Σχέδιο για τον Τουρισμό.) Τέλος, εντός του 2004 ολοκληρώνεται η μελέτη για παροχή κινήτρων για την απόσυρση κλινών, για να τεθεί σε εφαρμογή εντός του 2005.

Παρατηρήσεις:

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για το 2005 προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους £32.071.192 σε σύγκριση με £24.574.603 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £17.236.527 για το 2003 (πραγματικές).

Οι αναπτυξιακές δαπάνες του εν λόγω υπουργείου για το 2005 ανέρχονται σε £20.957.750 (προϋπολογισθείσες) έναντι £14.360.850 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £9.545.911 για το 2003 (πραγματικές), παρουσιάζουν δηλαδή αύξηση κατά £6.596.900.

Η επιτροπή παρατηρεί ότι, μεταξύ άλλων, το μεγαλύτερο μέρος των αναπτυξιακών δαπανών (£3.374.000) απορροφάται από έργα υποδομής και πιο συγκεκριμένα για την ανάπτυξη τεχνολογικών πάρκων και ινστιτούτων και για σκοπούς ετήσιας χορηγίας προς το Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ με σκοπό τη δημιουργία του Ερευνητικού Ινστιτούτου Κύπρου. Περαιτέρω, μεγάλο μέρος των αναπτυξιακών δαπανών απορροφάται από τις Υπηρεσίες Εμπορίου για εκδόσεις και δημοσιότητα και πιο συγκεκριμένα για συμμετοχή σε εκθέσεις (£2.540.000). Επίσης στις Υπηρεσίες Βιομηχανίας αναφέρονται κονδύλια ύψους £3.000.000 για τη Νέα Βιομηχανική Πολιτική και £300.000 για το Σχέδιο Τεχνολογικής Αναβάθμισης και Ανάπτυξης της Βιομηχανίας. Περιλαμβάνονται επίσης κονδύλια για Ενθάρρυνση της Νεανικής Επιχειρηματικότητας (£400.000) και για την ενίσχυση της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας (£100.000), καθώς και για επαναφορά του περιβάλλοντος στους χώρους της Ελληνικών Βιομηχανιών και τη δημιουργία Ενεργειακού Κέντρου στον ίδιο χώρο (£1.500.000).

Με ικανοποίηση σημειώνεται η θεαματική αύξηση του αναπτυξιακού προϋπολογισμού του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού κατά £7 εκατομ. σχεδόν. Μέσα από την αύξηση αυτή διαγράφεται βασικά η προώθηση σε πρακτικό επίπεδο του κυριότερου άξονα της αναπτυξιακής στρατηγικής της κυβέρνησης, που είναι η ενθάρρυνση της τεχνολογίας, της καινοτομίας και της έρευνας. Η Κύπρος, για σειρά ετών, παραμένει τελευταία σε σχέση με τους εταίρους της στα ποσοστά έρευνας καθ' ην στιγμή καλείται να φθάσει το 3% του ΑΕΠ μέχρι το 2010. Συνεπώς, η προώθηση σε πρώτο στάδιο της απαιτούμενης υποδομής για τη δημιουργία ερευνητικών κέντρων και την ανάπτυξη της έρευνας, καθώς και η έναρξη μελετών για τη δημιουργία τεχνολογικού πάρκου, αποτελεί σημαντικότατο βήμα προς την κατεύθυνση αυτή.

Η επιτροπή εκφράζει επίσης ικανοποίηση για την προώθηση λειτουργίας μιας σειράς σημαντικών σωμάτων, όπως είναι το Συμβούλιο Βιομηχανικής Ανάπτυξης, με το σχετικό νομοσχέδιο να έχει ήδη κατατεθεί στη Βουλή. Το συμβούλιο αυτό αποτελεί συμβουλευτικό σώμα όσον αφορά τον καθορισμό στρατηγικής και τον προγραμματισμό για ορθολογιστική βιομηχανική ανάπτυξη και δύναται να αναπτύσσει αυτεπάγγελτα δραστηριότητα για την υποβολή εισηγήσεων. Ικανοποίηση εκφράζεται επίσης για την προώθηση σύστασης Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας και Παραγωγικότητας, με σκοπό τη διαμόρφωση προτάσεων πολιτικής, καθώς και εξειδικευμένου φορέα ΜΜΕ.

Καθίσταται σαφές ότι η, πάνω σε οργανωμένη και συστηματική βάση, μελέτη των μεγάλων θεμάτων αρμοδιότητας των πιο πάνω συμβουλίων και η υποβολή εισηγήσεων, δεδομένου ότι σε αυτά θα μετέχουν όλοι οι εταίροι, θα αποτελέσει ένα σημαντικό μέσο συστηματικής προώθησης των κυβερνητικών στόχων μέσα σε

πνεύμα συναίνεσης και συνεργασίας.

Η επιτροπή επικροτεί και δηλώνει ότι θα παρακολουθεί το νέο σύστημα προώθησης των σημαντικών αυτών θεμάτων. Αξιοσημείωτη θεωρεί επίσης η επιτροπή την εκπόνηση σχεδίων δράσης για ειδικές ομάδες του πληθυσμού, όπως είναι οι γυναίκες και οι νέοι. [Σχέδιο ενίσχυσης της Νεανικής Επιχειρηματικότητας, το οποίο τέθηκε ήδη σε εφαρμογή (£400.000) και για την Ενίσχυση της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας (£400.000), καθώς και την περαιτέρω ενίσχυση της Νέας Βιομηχανικής Πολιτικής (£3 εκατομ. για το 2005 έναντι £2 εκατομ. για το 2004)]. Σημαντική επίσης απόφαση αποτελεί η σύσταση του Κέντρου Εξυπηρέτησης των ΜΜΕ, το οποίο σύμφωνα με τον αρμόδιο υπουργό θα λειτουργήσει μέσα στο 2005, συναφώς δε η αύξηση της χορηγίας προς τις ΜΜΕ από 7,5% για τις μεσαίες σε 15% και από 15% για τις μικρές σε 30%, πολιτική που συνάδει με την πολιτική της ΕΕ για ενίσχυση των ΜΜΕ και εντάσσεται στις πολιτικές του τρέχοντος Οικονομικού Πλαισίου της ΕΕ που λήγει τέλος του 2006..

Όσον αφορά άλλα θέματα αρμοδιότητας του υπουργείου, η επιτροπή σημειώνει την ανάγκη επιτάχυνσης των διαδικασιών και υπερπήδησης όλων των κωλυμάτων που, σύμφωνα με τον αρμόδιο υπουργό, έχουν αναφύει σε σχέση με την προώθηση της κατασκευής μαρίνων, έργα τα οποία θα έπρεπε να είχαν κατασκευαστεί πριν χρόνια και θα είχαν ζωτική σημασία για την ποιοτική ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος.

Περαιτέρω και όσον αφορά την ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος, η επιτροπή είναι ενήμερη ότι η προώθηση της πολιτικής αυτής διενεργείται μέσω του Ειδικού Στρατηγικού Σχεδίου για τον Τουρισμό, που έχει ως χρονικό ορίζοντα το 2010 και στην υλοποίηση του οποίου εμπλέκεται ο ΚΟΤ, άλλες υπηρεσίες και ο ιδιωτικός τομέας. Συνεπώς, οποιεσδήποτε επιμέρους παρατηρήσεις από πλευράς Βουλής αφορούν την αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή.

Για το ειδικότερο θέμα που αφορά την προώθηση δημιουργίας γηπέδων γκολφ, η επιτροπή επιφυλάσσει τις απόψεις της για τη συζήτηση στην ολομέλεια του σώματος, υπό το φως του ότι το ειδικό αυτό θέμα εξετάζεται από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Περιβάλλοντος.

5. Υπουργείο Εξωτερικών

Σύμφωνα με τον Υπουργό Εξωτερικών κ. Γιώργο Ιακώβου, τα μέσα που το υπουργείο του έχει στη διάθεσή του για να ασκήσει την πολιτική του και να προωθήσει τους στόχους της κυπριακής κυβέρνησης είναι οι λειτουργοί που διαθέτει στην κεντρική υπηρεσία στη Λευκωσία και στις διπλωματικές αποστολές στο εξωτερικό. Για το 2005 στον προϋπολογισμό περιλαμβάνονται £38.007.462 για τακτικές δαπάνες και £4.505.080 για αναπτυξιακές δαπάνες. Με την ενσωμάτωση των γραφείων τύπου στις διπλωματικές αποστολές, από την 1η Ιουλίου 2004, μεταφέρθηκαν στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εξωτερικών τα ανάλογα κονδύλια από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών.

Το ανθρώπινο δυναμικό του Υπουργείου Εξωτερικών εξακολουθεί να είναι περιορισμένο. Ο αριθμός των οργανικών θέσεων μεταξύ των ετών 1974 και 2004 (διπλωματικό προσωπικό, λειτουργοί αρχείων και επικοινωνιών και μια θέση λειτουργού αποδήμων), αυξήθηκε από 75 που ήταν το 1974 σε 197. Κατά την ίδια περίοδο οι διπλωματικοί ακόλουθοι αυξήθηκαν από 11 σε 42, εκ των οποίων οι 51 υπηρετούν στο κέντρο και οι 97 σε διπλωματικές αποστολές. Οι υπόλοιπες 49 θέσεις είναι κενές· από αυτές, 37 ανήκουν στο διπλωματικό προσωπικό και οι 12 είναι θέσεις λειτουργού αρχείων και επικοινωνιών.

Το Υπουργείο Εξωτερικών είναι επιφορτισμένο με την ενίσχυση των προσπαθειών της πολιτικής ηγεσίας για εξεύρεση λύσης του κυπριακού ζητήματος, συμμετέχει ενεργά σε όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, καθώς και στις διάφορες υπεπιτροπές και ομάδες εργασίας τους, στα συμβούλια γενικών υποθέσεων και εξωτερικών υποθέσεων και στα ευρωπαϊκά συμβούλια της ΕΕ. Περαιτέρω, καλλιεργεί συστηματικά τη συμμετοχή της Δημοκρατίας σε όσο το δυνατό περισσότερους διεθνείς οργανισμούς και διεθνείς συναντήσεις και προωθεί τις διμερείς σχέσεις, προωθώντας θέματα που απασχολούν τη διεθνή κοινότητα και εκφράζεται σε βήματα όπως είναι ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), το Συμβούλιο της Ευρώπης, η Κοινοπολιτεία, ο ΟΑΣΕ κ.ά.

Στο θέμα της κτιριακής υποδομής σημειώνεται ότι το 2004 αγοράστηκε οίκημα στο Λονδίνο για στέγαση της Υπάτης Αρμοστείας και άλλων κυβερνητικών υπηρεσιών έναντι δαπάνης £13.277.500 στερλινών και οίκημα στις Βρυξέλλες για στέγαση της Μόνιμης Αντιπροσωπίας, της πρεσβείας και άλλων κυβερνητικών υπηρεσιών έναντι δαπάνης 12.300.000 ευρώ. Έχει επίσης αρχίσει η επιδιόρθωση της πρεσβευτικής κατοικίας στο Λονδίνο και προωθείται η ανέγερση κτιρίου στην Αθήνα για στέγαση της πρεσβείας και άλλων κυβερνητικών υπηρεσιών.

Παρατηρήσεις:

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Εξωτερικών για το 2005 προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους £42.512.542 σε σύγκριση με £38.722.013 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £26.333.480 για το 2003 (πραγματικές).

Η επιτροπή παρατηρεί ότι οι αναπτυξιακές δαπάνες του εν λόγω υπουργείου ανέρχονται στα £4.505.080 για το 2005 (προϋπολογισθείσες) έναντι £3.535.070 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £846.158 για το 2003 (πραγματικές), υπάρχει δηλαδή αύξηση κατά £970.010 και το μεγαλύτερο μέρος αφορά κτιριακή υποδομή στο εξωτερικό (πρεσβευτικές κατοικίες κ.ά. - £3.815.000).

Η επιτροπή σημειώνει ότι όσον αφορά τη “Διαφώτιση”, το προτεινόμενο κονδύλι στο Υπουργείο Εξωτερικών παρουσιάζεται μειωμένο σε σχέση με το έτος 2004 κατά £10.000, το ποσό δε που προτείνεται είναι £940.000. (Το κονδύλι χρησιμοποιείται κατόπιν αποφάσεων της Υπουργικής Επιτροπής Διαφώτισης και της Συμβουλευτικής Επιτροπής Διαφώτισης για αμοιβή οίκου δημοσίων σχέσεων στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (ΗΠΑ), για επιχορήγηση συνεδρίων/εκδηλώσεων, εκδόσεων διαφωτιστικού χαρακτήρα και για ετήσιες χορηγίες σε οργανισμούς των οποίων οι δραστηριότητες έχουν σχέση με τη διαφώτιση.)

Περαιτέρω, όσον αφορά το κονδύλι για διαφώτιση που χειρίζεται το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, για το 2005 ανέρχεται στο ποσό των £845.000, υπάρχει δηλαδή μια μικρή μείωση κατά £55.000 σε σύγκριση με το 2004.

Σύμφωνα με τα όσα κατέθεσε ο Υπουργός Εξωτερικών, ο ρόλος του υπουργείου είναι πολυποίκιλος και το βάρος που αναλαμβάνεται είναι δυσβάστακτο, επειδή εκφεύγει τρόπον τινά από τα όρια της παραδοσιακής διπλωματίας και

καταλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα σχέσεων.

Η επιτροπή παρατηρεί ότι ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Εξωτερικών είναι πάρα πολύ περιορισμένος σε σχέση με το σημαντικότερο ρόλο που το υπουργείο αυτό επιτελεί, εκπροσωπώντας τα συμφέροντα της Δημοκρατίας στο εξωτερικό.

Το κυριότερο κεφάλαιο του υπουργείου είναι το προσωπικό που στελεχώνει τις διπλωματικές αποστολές. Παρά ταύτα και παρά το περιορισμένο του προϋπολογισμού του, η επιτροπή εξαίρει το σημαντικό έργο που επιτελείται από τους λειτουργούς του εν λόγω υπουργείου, οι οποίοι στο προενταξιακό στάδιο είχαν αναλάβει με τη Μόνιμη Αντιπροσωπία στις Βρυξέλλες μεγάλο βάρος όσον αφορά την προώθηση της ενταξιακής πορείας της Κύπρου και οι οποίοι με πολύ περιορισμένα μέσα προωθούν τις θέσεις της Κύπρου σε διεθνή βήματα και συμμετέχουν σε όλα τα όργανα και σώματα της ΕΕ με ουσιαστικό ρόλο.

Η επιτροπή ανησυχεί ιδιαίτερα σε σχέση με την αποτελεσματική εκπροσώπηση της Κύπρου στα όργανα και τις επιτροπές της ΕΕ και καλεί την κυβέρνηση να μελετήσει σφαιρικά τα ζητήματα που αναφύονται από την ανάγκη συμμετοχής της Δημοκρατίας πάνω σε πλήρη και τακτική βάση σε όλα τα όργανα της ΕΕ. Οι ανάγκες αυτές θα πρέπει να καλύπτονται από άτομα με γνώσεις, ικανότητες και επιστημονική κατάρτιση, τέτοια ώστε ο ρόλος της Κύπρου στον ευρωπαϊκό χώρο να αναβαθμιστεί και η Κύπρος να διασφαλισθεί ότι έχει ισότιμο λόγο με τους υπόλοιπους εταίρους.

Σύμφωνα με την ενημέρωση που έγινε από τον υπουργό, οι προκλήσεις για τη Διπλωματική Υπηρεσία θα μεγεθυνθούν και θα αυξάνονται συνεχώς, αν η Δημοκρατία προσχωρήσει στη Συνθήκη του «Schengen». Συνεπώς, το θέμα της πρόσθετης στελέχωσης του Υπουργείου Εξωτερικών παραμένει ένα μείζον θέμα,

το οποίο δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται περιστασιακά, δηλαδή με αποσπάσεις, όπως γίνεται αυτή τη στιγμή ή με άλλους συναφείς τρόπους. Καλείται συναφώς η κυβέρνηση, ευθύς μόλις αρθούν τα περιοριστικά μέτρα σε σχέση με την πορεία εξυγίανσης, να μελετήσει σφαιρικά τις ανάγκες του υπουργείου σε προσωπικό και να προχωρήσει αμέσως με σημαντική ενίσχυση της Διπλωματικής Υπηρεσίας.

Η επιτροπή δηλώνει επίσης ότι υποστηρίζει την αγορά οικημάτων για τη στέγαση των πρεσβειών και πρεσβευτικών κατοικιών, όπου τούτο είναι δυνατό και κρίνεται συμφέρον.

Τέλος, όσον αφορά τους προϋπολογισμούς για σκοπούς «Διαφώτισης» που χειρίζεται το Υπουργείο Εξωτερικών, η επιτροπή δηλώνει ότι για πολλά χρόνια βρίσκεται αντιμέτωπη περίπου με τα ίδια κονδύλια για τους σκοπούς αυτούς. Από την πληροφόρηση που είχε από τους αρμοδίους σε σχέση με το έργο που αναλαμβάνεται από συγκεκριμένο οίκο στις ΗΠΑ, διαφαίνεται ότι τα εν λόγω κονδύλια είναι τα ελάχιστα απαιτούμενα για προώθηση των συμφερόντων της Δημοκρατίας, ειδικά στον αμερικάνικο χώρο, όπου το σχετικό σύστημα ισχύει. Συνεπώς, καλείται η κυβέρνηση να επανεξετάσει τις δυνατότητες που παρέχονται μέσω των ελαχίστων αυτών κονδυλίων και σταθμίζοντας το κόστος και την ωφέλεια, να αυξήσει τα κονδύλια αυτά, αν διαφανεί ότι τα επαναλαμβανόμενα αυτά κονδύλια στην ουσία δεν εξυπηρετούν τους σκοπούς τους.

6. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Σύμφωνα με τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Χρίστο Ταλιαδώρο, οι τακτικές δαπάνες σημειώνουν αύξηση κατά 5% περίπου το 2005, φθάνοντας τα £293,9 εκατομ. (σε σύγκριση με £279,8 εκατομ. το 2004). Αύξηση παρατηρείται επίσης για τις αναπτυξιακές δαπάνες κατά 9,4% περίπου, που φθάνουν τα £9,3 εκατομ. Οι κυριότερες αυξήσεις αφορούν παροχές και σχέδια για λήπτες δημόσιου βοηθήματος, άτομα με αναπηρίες και συνταξιούχους.

Οι στόχοι, τα σχέδια και τα προγράμματα που περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό του 2005 εντάσσονται και συνάδουν με το εγκριθέν από το Υπουργικό Συμβούλιο στρατηγικό πρόγραμμα του υπουργείου (2003-2007), το οποίο στοχεύει σε μια σύγχρονη κοινωνική πολιτική με άξονες την κοινωνική συνοχή και την κοινωνική ενσωμάτωση.

Οι κυριότερες επιδιώξεις και προγράμματα που θα προωθηθούν το 2005 είναι, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- α. Η διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- β. Η διαφοροποίηση του συστήματος υπολογισμού των εισφορών των αυτοτελώς εργαζομένων στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- γ. Η αναβάθμιση των παρεχομένων από τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων υπηρεσιών προς τους πολίτες.
- δ. Ο συντονισμός του Σχεδίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΣΚΑ) της Κύπρου με τα σχέδια των άλλων κρατών μελών της ΕΕ και η ετοιμασία Έκθεσης Εθνικής Στρατηγικής για τις συντάξεις.

Μέσα στα πλαίσια ενδυνάμωσης του τομέα της μέριμνας και στήριξης ατόμων με αναπηρίες, Υπουργική Επιτροπή ολοκλήρωσε έκθεση σε σχέση με θέματα που αφορούν άτομα με ειδικές αναπηρίες, η οποία θα υποβληθεί εντός του Νοεμβρίου 2004 στο Υπουργικό Συμβούλιο και η οποία στη συνέχεια, προτού οριστικοποιηθεί η λήψη αποφάσεων, θα συζητηθεί με τις οργανώσεις ατόμων με αναπηρία. Προωθείται η δημιουργία μιας ισχυρής υπηρεσίας που να είναι κεντρικός φορέας για θέματα ατόμων με αναπηρίες, η οποία να αντιμετωπίζει σφαιρικά τα θέματα. Ο φορέας αυτός, ο οποίος θα έχει τόσο εκτελεστικές όσο και συμβουλευτικές/συντονιστικές αρμοδιότητες, θα στελεχωθεί με το απαραίτητο προσωπικό (ποιοτικά και αριθμητικά), ώστε να είναι σε θέση να εξυπηρετεί γρήγορα και αποτελεσματικά τα άτομα με αναπηρίες.

Παρατηρήσεις:

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το 2005 προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους £303.296.429 σε σύγκριση με £288.360.508 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £236.090.512 για το 2003 (πραγματικές).

Η επιτροπή παρατηρεί ότι οι αναπτυξιακές δαπάνες του εν λόγω υπουργείου για το 2005 ανέρχονται σε £9.312.330 (προϋπολογισθείσες) έναντι £8.462.193 για το 2003 (πραγματικές), παρουσιάζουν δηλαδή αύξηση κατά £850.137 και το μεγαλύτερο μέρος των αναπτυξιακών δαπανών απορροφάται σε χορηγίες σε εθελοντικούς οργανισμούς (£4.250.000).

Η επιτροπή αποδίδει πολύ μεγάλη σημασία στο έργο που επιτελείται μέσω του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ως του κατεξοχήν υπουργείου για ζητήματα κοινωνικής πολιτικής και επίτευξης της αναγκαίας κοινωνικής συνοχής. Περαιτέρω, σχολιάζει με ιδιαίτερη ικανοποίηση τη δρομολόγηση εντός του 2004 των διαδικασιών για σφαιρική αντιμετώπιση από το κράτος όλων των ζητημάτων που αφορούν τους αναπήρους με τη σύσταση φορέα για εξυπηρέτηση και εκσυγχρονισμό των δράσεων που αφορούν τους αναπήρους, ώστε να συνάδουν με τη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα.

Όσον αφορά ευρύτερα θέματα αρμοδιότητας του υπουργείου, η επιτροπή καλεί την κυβέρνηση να επιταχύνει τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας που αφορά τα δημόσια βοηθήματα και επισύρει την προσοχή στην ανάγκη καθίδρυσης μηχανισμών αμεσότητας και εγκυρότητας στον τρόπο αντίδρασης των υπηρεσιών του υπουργείου έναντι των πολύπλοκων κοινωνικών φαινομένων και των αλλαγών που έχουν επιτελεσθεί στην αγορά εργασίας της Κύπρου, με την καθιέρωση νέων και ευέλικτων διαδικασιών και κυρίως με την περαιτέρω αποκέντρωση (των τμημάτων που υπάγονται στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας).

Ως ειδικότερα ζητήματα, τα οποία θα πρέπει να προωθηθούν, η επιτροπή θεωρεί την ανάγκη αναπροσαρμογής της πολιτικής για τους κατώτατους μισθούς, ώστε να περιληφθούν στην πολιτική αυτή και άλλα επαγγέλματα, πέραν των ήδη ενταγμένων, καθώς και την ανάγκη σταδιακής ένταξης των ληπτών δημόσιων βοηθημάτων στην παραγωγική αγορά εργασίας με ρυθμίσεις μεταβατικής μορφής.

Περαιτέρω, η επιτροπή αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην εντατικοποίηση των μηχανισμών επιθεώρησης και κυρίως όσον αφορά την ασφάλεια και υγεία στην εργασία και θεωρεί ότι η όλη δραστηριότητα του υπουργείου σε σχέση με το θέμα αυτό θα πρέπει να καταστεί πιο ορατή και πιο αποτελεσματική.

Όσον αφορά το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΤΚΑ), θέμα με το οποίο η επιτροπή ασχολήθηκε επανειλημμένα, η επιτροπή είναι ενήμερη ότι η κατά καιρούς αύξηση των συντάξεων που χορηγούνται από το ταμείο (το 1999 κατά 10% και το 2000 επίσης κατά 10%), καθώς και η ανάγκη αύξησής τους, σύμφωνα με τις αποφάσεις που λήφθηκαν στα πλαίσια της φορολογικής μεταρρύθμισης, έχουν επηρεάσει την αρχή της αναλογικότητας.

Παρά ταύτα, η όλη επαναξιολόγηση έχει καθυστερήσει και ενώ αναμενόταν από τις αρχές του 2004 η υποβολή της τελικής εκτίμησης του αναλογιστή και η κατάθεση σχετικού νομοσχεδίου στη Βουλή περί το τέλος του 2004, μέχρι στιγμής δεν υπήρξε κανένα αποτέλεσμα και η επιτροπή παρατηρεί, όπως και πέρσι, ότι δεν έχει υλοποιηθεί η κοινή απόφαση Βουλής και εκτελεστικής εξουσίας για ενσωμάτωση της αντισταθμιστικής χορηγίας στις συντάξεις.

Συνεπώς, συνεχίζεται η τακτική της καταβολής ειδικής χορηγίας, στα πλαίσια των αποφάσεων της φορολογικής μεταρρύθμισης, γεγονός το οποίο δεν μπορεί να συνεχίσει επ' αόριστον. Η επιτροπή κρίνει περαιτέρω ότι η κυβέρνηση, στα πλαίσια του κράτους κοινωνικής πρόνοιας που αποτελεί και βασική συνισταμένη των προεκλογικών δεσμεύσεων, πρέπει να εξεύρει τρόπους σμίκρυνσης του χάσματος μεταξύ των διάφορων κατηγοριών συνταξιούχων και ιδιαίτερης ενίσχυσης των χαμηλών συντάξεων κατά τρόπο που να αποφευχθούν οι στρεβλώσεις. Στο μεταξύ, μπορούν να μελετηθούν ενδιάμεσες λύσεις ως προς τις

κατώτατες συντάξεις που συμπληρώνονται με δημόσιο βοήθημα με την προσωρινή αύξηση του βοηθήματος αυτού μέχρι τη λήψη τελικών αποφάσεων.

Οι κατώτατες συντάξεις θα πρέπει στο εγγύς μέλλον να αυξηθούν, ώστε να ανταποκρίνονται στη σημερινή πραγματικότητα. Η επιτροπή κρίνει ότι, επειδή κάποιες από τις τάξεις των συνταξιούχων που λαμβάνουν χαμηλές συντάξεις ενδεχομένως να λαμβάνουν και δημόσια βοηθήματα ή άλλα επιδόματα, ενώ άλλοι πάλι συνταξιούχοι να έχουν πρόσθετα εισοδήματα, είναι αναγκαία η σφαιρική θεώρηση του όλου ζητήματος, καθώς και η χάραξη πολιτικής αποφυγής της πολυδιάσπασης εισοδημάτων. Ταυτόχρονα, επί του ιδίου θέματος, η επιτροπή επισημαίνει την ανάγκη διενέργειας εντατικότερων ελέγχων σε σχέση με τις εισφορές στο ΤΚΑ, αφού, κατά κοινή διαπίστωση, υπάρχουν μη ανασφάλιστοι εργαζόμενοι.

Η επιτροπή επικροτεί επίσης απόλυτα την προώθηση του Εθνικού Σχεδίου για τους Ηλικιωμένους, το οποίο έχει ολοκληρωθεί και εξετάζεται, αναμένει δε ότι στον προϋπολογισμό του 2006 θα υπάρχουν συγκεκριμένες πρόνοιες προώθησης της υλοποίησης του σχεδίου αυτού, το οποίο θα συμβάλει στη φροντίδα, υγεία, διευκόλυνση των ηλικιωμένων, στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής τους γενικότερα αλλά και στην καταπολέμηση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού.

Στον τομέα της πολιτικής για τους αλλοδαπούς, η επιτροπή αναγνωρίζει τη λεπτότητα του ζητήματος, αλλά ταυτόχρονα και τις ιδιαίτερες κοινωνικές συνθήκες που δημιουργούνται ύστερα από την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ και την ελεύθερη διακίνηση, αλλά και το γεγονός ότι αυξάνεται συνεχώς ο αριθμός αλλοδαπών εργαζομένων από τρίτες χώρες. Η κυβέρνηση θα πρέπει να εξεύρει τη χρυσή ισορροπία, η οποία να μην οδηγήσει σε υποβάθμιση των μισθών και των όρων

απασχόλησης των Κυπρίων εργοδοτούμενων. Ταυτόχρονα, χωρίς να θέτει εκτός αγοράς τους Κυπρίους, λαμβάνοντας υπόψη ότι το φτηνό εργατικό δυναμικό αποτελεί ισχυρό αντικίνητρο παραγωγικότητας, να διασφαλίσει υψηλά επίπεδα όρων εργοδότησης καλύπτοντας τις οποιοσδήποτε ανάγκες κατά πρώτο λόγο με την προσφορά από τις ευρωπαϊκές χώρες και ακολούθως από τρίτες χώρες.

Τέλος, η επιτροπή σημειώνει ότι ένα πολύ ψηλό κονδύλι, το οποίο καλύπτει χορηγίες σε εθελοντικούς οργανισμούς (£4.250.000) για προώθηση προγραμμάτων κοινωνικής ωφέλειας και έχει στόχο την ενθάρρυνση της εθελοντικής πρωτοβουλίας, θα πρέπει να διασφαλισθεί ότι χορηγείται ορθολογικά και στη βάση σωστών κριτηρίων και κυρίως ότι το υπουργείο έχει τη δυνατότητα να διενεργεί ελέγχους για την ορθή αξιοποίηση των χορηγούμενων ποσών.

Υπό το φως της εισήγησης αυτής, υπενθυμίζεται ότι η επιτροπή προέβαινε κατά τα προηγούμενα έτη σε εισήγηση στην ολομέλεια για δέσμευση του συγκεκριμένου κονδυλίου και πριν τη διενέργεια των δαπανών ενημερωνόταν σε επίπεδο επιτροπής και έδιδε τη συγκατάθεσή της. Η πρακτική όμως αυτή εκλάμβανε τη μορφή πολιτικού ελέγχου και δε διασφάλιζε ότι διενεργείτο ο απαιτούμενος αποτελεσματικός έλεγχος στους τρόπους διάθεσης των παραχωρούμενων χορηγιών από τους εθελοντικούς οργανισμούς. Επιπλέον και παρά το γεγονός ότι κατά καιρούς οι επηρεαζόμενοι σύνδεσμοι και οργανώσεις είχαν κληθεί να καταθέτουν εξελεγμένους λογαριασμούς στη Βουλή μέσω του υπουργείου, οι εν λόγω λογαριασμοί διαπιστώθηκε ότι πολύ λίγο απέδιδαν την πραγματικότητα, καθ' ην στιγμή ο ρόλος της επιτροπής δε συνίστατο σε έλεγχο λογαριασμών. Συνεπώς, καλείται η κυβέρνηση να εγκύψει στο ζήτημα αυτό με τη δέουσα προσοχή, διασφαλίζοντας τη σωστή και αποτελεσματική διάθεση του σχετικού κονδυλίου.

7. Υπουργείο Εσωτερικών

Σύμφωνα με τον Υπουργό Εσωτερικών κ. Ανδρέα Χρίστου, τα διάφορα στεγαστικά σχέδια απευθύνονται στο σύνολο του πληθυσμού, περιλαμβανομένων και των μη εκτοπισθέντων και συνέχισαν να εφαρμόζονται με επιτυχία με συνολική πρόνοια για το 2004 £9,5 εκατομ. (σε σύγκριση με £10,45 εκατομ. για το 2003). Συνεχίσθηκε η εφαρμογή του Σχεδίου Αναζωογόνησης των Περιοχών της Πράσινης Γραμμής των Δήμων Λευκωσίας-Αγίου Δομετίου, το Σχέδιο Ενθάρρυνσης Νεαρών Ζευγαριών να παραμείνουν σε κοινότητες που γεινιάζουν με τη γραμμή αντιπαράθεσης, το Στεγαστικό Σχέδιο για Χαμηλά Αμειβομένους από τον Κυπριακό Οργανισμό Αναπτύξεως Γης (ΚΟΑΓ), το οποίο εφαρμόστηκε για τρίτο χρόνο με μεγάλο ενδιαφέρον από τους πολίτες, γιατί προσφέρει ετοιμοπαράδοτες οικιστικές μονάδες και ταυτόχρονα παρέχει χορηγία και μακροχρόνια δάνεια με επιδοτημένο επιτόκιο, ανάλογα με τα εισοδήματα και τη σύνθεση της οικογένειας.

Συνεχίσθηκε επίσης η εφαρμογή των Στεγαστικών Σχεδίων Αγροτικών Περιοχών και Πολυτέκνων, ενώ, κατά το 2004, εφαρμόστηκε για δεύτερη χρονιά το Στεγαστικό Σχέδιο για Κοινότητες με Πληθυσμό μέχρι 200 Κατοίκους και η εφαρμογή του Στεγαστικού Σχεδίου που αφορά τη διάθεση οικοπέδων που διαχωρίζονται σε κρατική γη σε πτωχές οικογένειες..

Στο πλαίσιο της εφαρμογής της προσφυγικής στεγαστικής πολιτικής, κατά το 2004 συνεχίσθηκε η υλοποίηση του προγράμματος αναδόμησης και ριζικής βελτίωσης κατοικιών και διαμερισμάτων σε κυβερνητικούς οικισμούς στέγασης και σε συνοικισμούς αυτοστέγασης, των οποίων το συνολικό κόστος θα ανέλθει στα £80 εκατομ. περίπου. Το υπουργείο στοχεύει στην ανέγερση και νέων κατοικιών για τη στέγαση νεαρών οικογενειών σε διάφορους οικισμούς ανά την Κύπρο.

Η κυβέρνηση προχώρησε επίσης στην αναθεώρηση, βελτίωση και θεσμοθέτηση αριθμού κριτηρίων που εφαρμόζονται στα διάφορα στεγαστικά σχέδια για εκτοπισθέντες. Συναφώς αναφέρεται ότι για τη στέγαση των προσφύγων (σχέδια στέγασης, αναδόμηση και συντήρηση κυβερνητικών οικισμών, σχέδια αυτοστέγασης και έργα υποδομής) προβλέπονται δαπάνες ύψους £23 εκατομ. για το 2005.

α. **Κυβερνητικοί οικισμοί**

i. **Σχέδια Στέγασης Εκτοπισθέντων**

Στα πλαίσια της εφαρμογής των σχεδίων έχει δαπανηθεί το ποσό των £2 εκατομ., που προνοείται στον προϋπολογισμό του 2004, για τη συνέχιση των εργασιών ανέγερσης 100 διαμερισμάτων σε υφιστάμενους κυβερνητικούς οικισμούς στη Λευκωσία και στη Λεμεσό, καθώς και για έργα υποδομής σε υφιστάμενους οικισμούς, τα οποία κρίθηκαν απαραίτητα για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των προσφύγων (κατασκευή χώρων στάθμευσης, μικρά αντιπλημμυρικά έργα, κατασκευές σε δημόσιους χώρους κ.λπ.). Τα έργα αυτά διαλαμβάνουν επίσης ανέγερση πρόσθετων δωματίων σε υφιστάμενες οικιστικές μονάδες για την ικανοποίηση των αναγκών πολυμελών οικογενειών και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους.

ii. **Αναδόμηση/επιδιόρθωση κυβερνητικών οικισμών**

Συνεχίσθηκε η αναδόμηση των κυβερνητικών οικισμών στη Λάρνακα. Κατά το 2003 και αρχές του 2004 συμπληρώθηκαν και παραδόθηκαν στους δικαιούχους 114 κατοικίες στον οικισμό "Κόκκινες" με συνολικό κόστος £2,6 εκατομμυρίων. Οι εργασίες για την ανέγερση 72 πρόσθετων κατοικιών στον οικισμό Τσακκιλερού, συνολικού κόστους £2,3 εκατομ., άρχισαν στις αρχές του 2004. Στις αρχές του 2005 αναμένεται η έναρξη της ανέγερσης 38 κατοικιών στον οικισμό "Κόκκινες" και 32 κατοικιών στον οικισμό Τσακκιλερού, συνολικού κόστους £1,8 εκατομ.

Συνεχίζεται επίσης η αναδόμηση, επιδιόρθωση και ριζική βελτίωση των κατοικιών σε 7 κυβερνητικούς οικισμούς (Ανθούπολης, Αγίου Παύλου και Στροβόλου II στη Λευκωσία, Μακαρίου III, Αγίου Αθανασίου και Λινόπετρας στη Λεμεσό και Αγίων Αναργύρων I στη Λάρνακα).

β. **Συνοικισμοί αυτοστέγασης**

Στον προϋπολογισμό του 2005 περιλαμβάνεται ποσό £3 εκατομ., το οποίο θα χρησιμοποιηθεί για τη συνέχιση των εργασιών διαχωρισμού 872 οικοπέδων σε 41 συνοικισμούς και την έναρξη των εργασιών διαχωρισμού 150 οικοπέδων σε 4 συνοικισμούς αυτοστέγασης.

γ. Διαχείριση και συντήρηση κυβερνητικών οικισμών

Μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου 2004, δαπανήθηκαν £3,8 εκατομ. για γενική συντήρηση των οικοδομών σε κυβερνητικούς οικισμούς, μέχρι δε το τέλος του 2004 αναμένεται συνολική δαπάνη £5 εκατομ. που προβλέπεται στον προϋπολογισμό. Στον προϋπολογισμό του 2005 προβλέπεται ποσό £5.250.000 για συνεχή συντήρηση των εν λόγω οικισμών.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τον Υπουργό Εσωτερικών, οι προτάσεις της νέας στεγαστικής πολιτικής για μη εκτοπισθέντες εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 4 Ιουνίου 2004, με την προϋπόθεση ότι οι επιμέρους εισηγήσεις θα υποβάλλονται για τελική έγκριση στο Υπουργικό Συμβούλιο, αφού οι λεπτομέρειες τύχουν μελέτης απ' όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και αφού ετοιμάζεται η απαραίτητη κοστολόγηση για την κάθε μια από αυτές. Στα πλαίσια αυτά προωθήθηκε και συμπληρώθηκε η εργασία για ενοποίηση των υφιστάμενων στεγαστικών σχεδίων του Υπουργείου Εσωτερικών, η ένταξη πρόσθετων κοινοτήτων ή περιοχών που αντιμετωπίζουν πρόβλημα πληθυσμιακής αποψίλωσης και η διεύρυνση/βελτίωση των όρων/κριτηρίων που περιλαμβάνονται σ' αυτά, όπως η αύξηση της παρεχόμενης οικονομικής βοήθειας, η περίληψη στα σχέδια των ατόμων με αναπηρίες κ.λπ. Παράλληλα, έχει συμπληρωθεί η μελέτη της παροχής κινήτρων για τη συστέγαση ατόμων με συγγενικά πρόσωπα α' βαθμού, καθώς και η αντικατάσταση των εργατικών κατοικιών του δήμου Λεμεσού. Οι επιμέρους εισηγήσεις αναμένεται να υποβληθούν στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση πριν το τέλος του 2004. Από τις προαναφερθείσες εισηγήσεις έχει ήδη υποβληθεί και εγκρίθηκε πρόσφατα από το Υπουργικό Συμβούλιο η αντικατάσταση των εργατικών κατοικιών του δήμου Λεμεσού με την ενεργό παρέμβαση του ΚΟΑΓ.

Όσον αφορά την τοπική αυτοδιοίκηση και την ανάπτυξη της υπαίθρου, το κράτος ενισχύει οικονομικά τους δήμους με βασικότερη χορηγία που παραχωρείται ετήσια και η οποία ανήλθε το 2004 σε £19 εκατομ. και θα ξεπεράσει τα £20 εκατομ. για το 2005.

Το 2005, θα καταβληθεί επίσης ποσό πέραν του £1 εκατομ. υπό μορφή τοκοχρεολυσίων έναντι δανείων που έχουν συνάψει οι δήμοι για την υλοποίηση έργων υποδομής.

Το κράτος συνεχίζει να καταβάλλει το 50% της δαπάνης για μηχανογράφηση των υπηρεσιών των δήμων, ως και το 25% της δαπάνης ανέγερσης δημοτικών μεγάρων (μέχρι ποσού £250.000).

Το κράτος καταβάλλει επίσης στους δήμους υπό μορφή χορηγίας, ποσό ύψους £13 εκατομ.

περίπου έναντι της απώλειας των εσόδων τους από την κατάργηση του επαγγελματικού φόρου φυσικών προσώπων.

Παράλληλα, η κυβέρνηση επιχορηγεί πλήρως τους προϋπολογισμούς των εννέα κατεχόμενων δήμων με ποσό που κατά το 2004 ανήλθε σε £1,7 εκατομ. περίπου.

Το κράτος ενισχύει επίσης οικονομικά τις κοινότητες με διάφορες χορηγίες για μικρά αναπτυξιακά έργα και προγράμματα, για δημιουργία χώρων υγειονομικής ταφής στερεών οικιακών αποβλήτων, για διαχωρισμό οικοπέδων και άλλα ανάλογης σημασίας έργα, που αφορούν, για παράδειγμα, την αποχέτευση ομβρίων, εκστρατείες καθαριότητας, συλλογή σκουβάλων, τη μηχανογράφηση υπηρεσιών κοινοτικών συμβουλίων κ.ά.

Στον προϋπολογισμό για το 2005 προνοείται για δεύτερη φορά άμεση ετήσια χορηγία προς τις κοινότητες που ανέρχεται στα £5,5 εκατομ.

Παρατηρήσεις:

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Εσωτερικών για το 2005 προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους £245.558.227 σε σύγκριση με £237.571.215 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £225.513.783 για το 2003 (πραγματικές).

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για το εν λόγω υπουργείο ανέρχονται σε £75.475.470 για το 2005 (προϋπολογισθείσες) σε σύγκριση με £76.028.540 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £93.985.679 για το 2003 (πραγματικές), παρουσιάζουν δηλαδή οριακή μείωση.

Η επιτροπή παρατηρεί ότι το μεγαλύτερο μέρος των αναπτυξιακών δαπανών απορροφάται από έργα συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους. Συγκεκριμένα, κονδύλι ύψους £8.000.000 προορίζεται για κατασκευαστικά έργα [χώρος υγειονομικής ταφής Λάρνακας-Αμμοχώστου (£5.000.000 σε σύγκριση με £4.000.000 για το 2004 - αύξηση κατά £1.000.000), χώρος υγειονομικής ταφής Πάφου, £3.000.000 (μέρος της δαπάνης ανακτάται από την ΕΕ και πιστώνεται στα έσοδα)]. Επίσης μεγάλο μέρος των αναπτυξιακών δαπανών αφορά χωρικούς δρόμους.

Η επιτροπή εκφράζει την ευαρέσκειά της για τη συνέχιση και προώθηση της στεγαστικής και κοινωνικής πολιτικής που εμπίπτει στην αρμοδιότητα του

Υπουργείου Εσωτερικών και για το γεγονός ότι με βάση νέα πολιτική, αυτή εκτείνεται σε μη εκτοπισθέντες. Η εκπόνηση στεγαστικών σχεδίων που απευθύνονται σε μη εκτοπισθέντες ως νέα πολιτική επικροτείται από την επιτροπή, αφού θεμελιώνεται, όπως ανέφερε ο αρμόδιος υπουργός, στους άξονες της περιφερειακής ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής. Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται ο τομέας της στέγασης σε περιοχές που παρουσιάζουν πληθυσμιακή στέρηση ή αποψίλωση με όλα τα θετικά αποτελέσματα.

Η επιτροπή είναι επίσης ικανοποιημένη για το γεγονός ότι στη διαμόρφωση της νέας αυτής στεγαστικής πολιτικής έλαβαν μέρος εκπρόσωποι όλων των κοινοβουλευτικών κομμάτων, εμπλεκόμενοι οργανισμοί και συνδικαλιστικές οργανώσεις, έτσι που η πολιτική αυτή να είναι προϊόν συλλογικών αποφάσεων.

Συναφώς, η επιτροπή καλεί την κυβέρνηση να μελετήσει το ενδεχόμενο παροχής της κρατικής γης για διαχωρισμό οικοπέδων, που παραχωρούνται σε φτωχές οικογένειες, στον ΚΟΑΓ, ο οποίος να προχωρεί σε ανέγερση έτοιμων οικιστικών μονάδων, τις οποίες ακολούθως να παραχωρεί με διαφανή κριτήρια σε δικαιούχους.

Όσον αφορά άλλα ζητήματα που άπτονται της προώθησης των στόχων του υπουργείου, η επιτροπή σημειώνει ότι η μηχανογράφηση για την επαρχία Λευκωσίας υλοποιήθηκε κατά 80%-85%, για την επαρχία Αμμοχώστου έχει ολοκληρωθεί, καθώς ότι για την επαρχία Λεμεσού βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο, ενώ για την επαρχία Πάφου δεν έχει σημειωθεί οποιαδήποτε πρόοδος.

Η επιτροπή τάσσεται επίσης υπέρ της απλοποίησης των διαδικασιών στις υπηρεσίες που εξυπηρετούν τον πολίτη και καλεί την κυβέρνηση να προχωρήσει με γρήγορες διαδικασίες για υλοποίηση του έργου της επαναχωρομέτρησης που

έπρεπε να είχε αρχίσει από το 1999, με αποτέλεσμα να χρήζει επανακαθορισμός των τεθέντων χρονοδιαγραμμάτων.

Περαιτέρω, η επιτροπή επικροτεί την εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα στα θέματα του υπουργείου και καλεί την κυβέρνηση να εντείνει τη συνεργασία της αυτή για πολεοδομικά ζητήματα, όπως είναι οι δρόμοι, ρυθμιστικά και κατασκευαστικά σχέδια που αφορούν διαμόρφωση πλατειών και χώρων πρασίνου. Με τον τρόπο αυτό αντιμετωπίζεται ο αυξανόμενος όγκος εργασίας και προωθούνται τάχιστα τα έργα με ψηλό βαθμό υλοποίησης. Σύμφωνα με τον αρμόδιο υπουργό, το ποσοστό υλοποίησης για το 2003 έφτασε το 95% για τις επαρχιακές διοικήσεις και το 76% για το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, γεγονός που καταδεικνύει ότι η εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα στα ζητήματα αρμοδιότητας του υπουργείου είναι εποικοδομητική.

Τέλος, η επιτροπή σημειώνει ότι στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών έχουν περιληφθεί συμβολικές πρόνοιες για μια σειρά έργων, γιατί τα έργα αυτά χρηματοδοτούνται από δάνεια από ιδιωτικές πηγές που συνάπτονται από την ενδιαφερόμενη τοπική αρχή και με συνεισφορά (4/5) επί του ετήσιου τοκοχρεολυσίου από την κυβέρνηση με πρόνοια κάτω από τις τακτικές δαπάνες. Μερικά από τα έργα αυτά αφορούν δρόμους πρωταρχικής σημασίας, τη βελτίωση δρόμων, διαμόρφωση μεγάλων κυκλοφοριακών κόμβων κ.ά. κυρίως στη Λευκωσία.

8. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

α. Παιδεία

Σύμφωνα με τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού κ. Πεύκιο Γεωργιάδη, ο προϋπολογισμός του υπουργείου του στο σύνολό του παρουσιάζεται αυξημένος κατά 4,2%, σε σχέση με το

2004, και είναι κατά βάση αναπτυξιακός, παρά το γεγονός ότι εκ πρώτης όψεως φαίνεται να υπάρχει μείωση των αναπτυξιακών δαπανών για το 2005, σε σχέση με εκείνες του 2004. Στην πραγματικότητα όμως, σύμφωνα πάντα με τον αρμόδιο υπουργό, όχι μόνο δεν υπάρχει μείωση, αλλά παρουσιάζεται μια εντυπωσιακή αύξηση της τάξης του 22,3%. Το γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι τόσο στις περσινές όσο και στις φετινές αναπτυξιακές δαπάνες δεν περιλαμβάνονται σημαντικές δαπάνες, οι οποίες τώρα καλύπτονται με δανεισμό του κράτους και γι' αυτό αναφέρονται μόνο με ονομαστικό ποσό (π.χ. οι δαπάνες για περαιτέρω προώθηση της πληροφορικής στα σχολεία και για κτιριακή υποδομή).

Η κυβέρνηση έχει συνάψει δάνειο με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης, που ανέρχεται σε 440 εκατομ. ευρώ. Το δάνειο θα χρηματοδοτήσει αναπτυξιακά έργα για περίοδο έξι ετών και για το λόγο αυτό τα ποσά που θα αξιοποιηθούν δεν αντικατοπτρίζονται πλήρως στους προϋπολογισμούς του 2005. Έτσι στις αναπτυξιακές δαπάνες τόσο του 2004 όσο και του 2005 θα πρέπει να προστεθούν οι δαπάνες που καλύπτονται με δανεισμό (£33 εκατομ. πρόσθετα για το 2004 και £53 εκατομ. πρόσθετα για το 2005).

Ο αναπτυξιακός προϋπολογισμός του υπουργείου για το 2004, μαζί με τα δάνεια, ανερχόταν στα £76 εκατομ. ενώ ο αντίστοιχος αναπτυξιακός προϋπολογισμός για το 2005 ανέρχεται στα £93 εκατομ., παρουσιάζει δηλαδή αύξηση κατά £17 εκατομ. ή 22,3%.

Το μεγαλύτερο μέρος των δημόσιων δαπανών απορροφάται από τον τακτικό προϋπολογισμό λόγω του μισθολογίου.

Πρωθούνται επίσης προγράμματα συγχρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο που αφορούν την ενίσχυση της εκπαίδευσης/κατάρτισης.

Σημαντικές δαπάνες που έχουν αναπτυξιακό εκπαιδευτικό χαρακτήρα είναι τα μέτρα αντιμετώπισης της σχολικής αποτυχίας (μείωση μέγιστου αριθμού κατά τάξη και πιλοτική εισαγωγή των ζωνών εκπαιδευτικής προτεραιότητας) και η επέκταση και αναβάθμιση του ολοήμερου σχολείου. Πολλές όμως δαπάνες που αφορούν τα προγράμματα αυτά κατατάσσονται κυρίως στους μισθούς και ταξινομούνται στον τακτικό προϋπολογισμό.

Η πολιτική της κυβέρνησης διακρίνεται από ορθολογιστική διάθεση των διαθέσιμων ποσών

για την παιδεία, ώστε να αποφεύγονται σπατάλες και δραστηριότητες που δεν προάγουν την παραγωγικότητα.

β. Πολιτισμός

Σύμφωνα με τον αρμόδιο υπουργό, το Υπουργικό Συμβούλιο προωθεί με απόφασή του τη δημιουργία Μεγάρου Πολιτισμού, το οποίο θα στεγάσει το Κέντρο Μουσικής και την Κρατική Βιβλιοθήκη.

Το υπουργείο προχώρησε επίσης στην επεξεργασία προγραμματικών στόχων πολιτιστικής πολιτικής, με πρόθεση την ενσωμάτωσή τους στο υφιστάμενο πλαίσιο της κρατικής πολιτικής στον τομέα του πολιτισμού. Οι στόχοι αυτοί, οι οποίοι είναι εναρμονισμένοι με τις ανάγκες και πραγματικότητες της Κύπρου και αντανακλούν τις σύγχρονες τάσεις που επικρατούν στον τομέα της πολιτιστικής πολιτικής στα άλλα κράτη της ΕΕ, έχουν εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο και θα πλαισιωθούν από συγκεκριμένα μέτρα, προγράμματα και σχέδια δράσης, ώστε να καταστούν ολοκληρωμένοι άξονες πολιτικής στον τομέα της πολιτιστικής ανάπτυξης.

Παράλληλα, έχει αρχίσει η διαδικασία διαφοροποίησης του ρόλου των Πολιτιστικών Υπηρεσιών, ώστε να καταστούν επιτελικός φορέας άσκησης της πολιτιστικής πολιτικής εκ μέρους του αρμόδιου υπουργείου.

Πρωθούνται επίσης διάφορα άλλα επιμέρους προγράμματα, με στόχο την προαγωγή του πολιτισμού στην Κύπρο.

Παρατηρήσεις:

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για το 2005 προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους £371.101.403 σε σύγκριση με £360.918.417 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £340.504.958 για το 2003 (πραγματικές).

Η επιτροπή παρατηρεί ότι οι αναπτυξιακές δαπάνες για το εν λόγω υπουργείο ανέρχονται σε £39.602.280 για το 2005 (προϋπολογισθείσες) σε σύγκριση με £42.903.870 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £44.761.959 για το 2003 (πραγματικές), παρουσιάζουν δηλαδή μείωση, η όλη εικόνα όμως συμπληρώνεται με εξωτερικό δανεισμό για σκοπούς ανέγερσης σχολικών κτιρίων και μηχανογράφησης. Στο σύνολό τους οι αναπτυξιακές δαπάνες για την παιδεία

καταλήγουν σε αύξηση κατά 22%.

Η επιτροπή παρατηρεί ότι το μεγαλύτερο μέρος των αναπτυξιακών δαπανών απορροφάται από το Πανεπιστήμιο Κύπρου (£19.500.000, κυβερνητική χορηγία) και από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες. Συγκεκριμένα, κάτω από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες, οι οποίες απορροφούν στο σύνολό τους £7.372.050· στο αναπτυξιακό τους μέρος, κονδύλι ύψους £2.120.000 (σε σύγκριση με προϋπολογισθέν κονδύλι ύψους £1.800.000 για το 2004) προορίζεται για επιχορηγήσεις πολιτιστικών φορέων και ατόμων για πολιτιστικές δραστηριότητες.

α. Παιδεία

Η παιδεία βρίσκεται αυτή τη στιγμή σε κρίσιμο σημείο και οριακό σημείο, υπό το φως της απόλυτης ανάγκης για μεταρρυθμίσεις με τομές στα εκπαιδευτικά πράγματα τόσο λόγω της ένταξης στην ΕΕ όσο και λόγω της παγκοσμιοποίησης. Η επιτροπή παρατηρεί ότι, εκτός πλαισίου της προωθούμενης γενικής μεταρρύθμισης, έχουν ήδη επεκταθεί θεσμοί, όπως είναι η δημόσια δωρεάν προδημοτική εκπαίδευση, η επέκταση του ολοήμερου δημοτικού σχολείου, η μείωση των μαθητών ανά τάξη, η ανάπτυξη της εκπαιδευτικής ψυχολογίας κ.ά.

Η επιτροπή παρατηρεί επίσης αύξηση στις συνολικές δαπάνες του προϋπολογισμού του υπουργείου κατά £10 περίπου εκατομ., λόγω δε της ιδιαιτερότητας του θέματος, στην ουσία δε διαχωρίζεται κάθετα ο αναπτυξιακός από τον τακτικό προϋπολογισμό, αφού η ανάπτυξη της παιδείας συντελείται και με την αύξηση του εκπαιδευτικού προσωπικού.

Η επιτροπή σημειώνει τη θέση του αρμόδιου υπουργού, σύμφωνα με την οποία, η πολιτική της κυβέρνησης στοχεύει όχι απλώς στο να συμπεριλαμβάνονται κάθε χρόνο στους προϋπολογισμούς κονδύλια για την παιδεία, με στόχο το 8% του ΑΕΠ μέχρι το 2005, αλλά, σύμφωνα με τον

αρμόδιο υπουργό, βασικός άξονας πολιτικής είναι ο τρόπος με τον οποίο αξιοποιούνται οι δαπάνες ορθολογικά και όχι απλώς αριθμοκεντρικά.

Συναφώς στον αναπτυξιακό προϋπολογισμό του υπουργείου παρατηρείται μια σειρά έργων που αφορούν ανέγερση και επεκτάσεις σχολικών κτιρίων τόσο στη δημοτική όσο και στη μέση εκπαίδευση σημειώνονται με συμβολικές πρόνοιες, επειδή οι αντίστοιχες δαπάνες καλύπτονται με δανεισμό ύψους πέραν των £25 εκατομ. (εξωτερικός δανεισμός). Επειδή κατά τη διάρκεια της συζήτησης ενώπιον της επιτροπής ασκήθηκε από κάποια μέλη της κριτική σε σχέση με το ζήτημα αυτό, επισημαίνεται ότι η επιτροπή στην πλειοψηφία της θεωρεί ότι η δανειοδότηση για σκοπούς υλοποίησης έργων κάτω από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού είναι μια πολιτική, την οποία η ίδια η κυβέρνηση, αφού κρίνει τις οικονομικές και άλλες δυνατότητές της αποφασίζει και η οποία αποτελεί πολιτική εν τη ευρεία εννοία του όρου για τον τομέα.

Όσον αφορά ευρύτερα τον τομέα, η επιτροπή δηλώνει ότι είναι ενήμερη από τον αρμόδιο υπουργό για την ολοκλήρωση της μελέτης για την προωθούμενη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση από ad hoc επταμελή Επιτροπή για την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση, η οποία διορίστηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Συνεπώς, εφόσον βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία συζήτησης και υιοθέτησης των συμπερασμάτων της εν λόγω μελέτης, η επιτροπή καλεί την κυβέρνηση να θέσει συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα προώθησης του κοινωνικού διαλόγου με στόχο τη λήψη τελικών αποφάσεων.

Στο μεταξύ, η επιτροπή, διαπιστώνοντας ότι υπάρχει μεγάλη σχολική διαρροή και αποτυχία, καλεί την κυβέρνηση να προωθήσει το πρόγραμμα αντιμετώπισης της σχολικής αποτυχίας, του οποίου η προώθηση άρχισε από

την προηγούμενη κυβέρνηση και μέχρι της στιγμής δεν έχει ολοκληρωθεί, την ενίσχυση και επέκταση των ζωνών εκπαιδευτικής προτεραιότητας, την περαιτέρω ενδυνάμωση του θεσμού του ολοήμερου σχολείου, την προώθηση προγραμμάτων στήριξης, την παραπέρα μείωση του αριθμού μαθητών ανά τάξη, όπως και της ύλης των αναλυτικών προγραμμάτων.

Όσον αφορά άλλα ζητήματα αρμοδιότητας του υπουργείου, η επιτροπή επισημαίνει την ανάγκη ολοκλήρωσης των διαδικασιών για λειτουργία του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ), (έχει περιληφθεί κονδύλι ύψους £150.000) εντός των τεθέντων χρονοδιαγραμμάτων, δηλαδή το 2007, και του Κυπριακού Ανοικτού Πανεπιστημίου (έχουν περιληφθεί πρόνοιες £500.000 για λειτουργικά έξοδα).

Συναφώς, η επιτροπή δηλώνει ότι η Κύπρος μπορεί και πρέπει να καταστεί περιφερειακό κέντρο εκπαίδευσης, σύμφωνα και με κατά καιρούς τεθέντες στόχους, ώστε η Κύπρος να μετατραπεί σε περιφερειακό και διεθνές εκπαιδευτικό κέντρο. Συνεπώς, επιβάλλεται η προώθηση των ιδιωτικών πανεπιστημίων, έτσι που να προσελκυστούν ξένοι φοιτητές στην Κύπρο, ιδιαίτερα εάν ληφθεί υπόψη ότι μεγάλος αριθμός ξένων φοιτητών προσελκύονται στις κατεχόμενες περιοχές της Δημοκρατίας.

Ως προς γενικότερα ζητήματα, επισημαίνεται η ανάγκη ενδυνάμωσης της στρατηγικής που αφορά την καταπολέμηση των ναρκωτικών και της παραβατικότητας των νέων που, κατά γενική διαπίστωση, αποτελούν σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η κοινωνία. Το υπουργείο συμμετέχει ενεργά στο Στρατηγικό Σχέδιο για τα Ναρκωτικά που χειρίζεται το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο και τονίζεται ιδιαίτερα η ανάγκη προληπτικής

πολιτικής, πέραν της καταστολής και της θεραπείας, ρόλο σημαντικό που μπορεί να αναλάβει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

Τέλος, η επιτροπή επισημαίνει την ανάγκη βαθιών τομών στα υφιστάμενα συστήματα που απαρτίζουν τους βασικούς άξονες της εκπαίδευσης, όπως είναι η σωστή αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, ώστε να σταματήσει η ισοπέδωση, γεγονός που θα συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης παιδείας με την καθιέρωση νέου τρόπου αξιολόγησης των εκπαιδευτικών. Η επιτροπή θεωρεί ότι η κυβέρνηση έχει τον κύριο και αποφασιστικό ρόλο για βαθιές τομές που θα αναβαθμίσουν την ποιότητα της παρεχόμενης παιδείας.

β. Πολιτισμός

Η επιτροπή σημειώνει ότι και πάλιν οι δαπάνες για τον πολιτισμό είναι οριακές και είναι της τάξης του 0,02% του ΑΕΠ. Τα κονδύλια που αφορούν την πολιτιστική ανάπτυξη δεν είναι καθόλου ικανοποιητικά και σε πολλές περιπτώσεις δεν έχουν περιληφθεί καν κονδύλια για την πολιτιστική ανάπτυξη.

Σύμφωνα με τον αρμόδιο υπουργό, ενώ μεν δεν υπάρχει αύξηση, ταυτόχρονα δεν υπάρχει καμιά περικοπή, γεγονός που ο ίδιος θεωρεί αρκετά ικανοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτή τη στιγμή, σύμφωνα με τις δηλώσεις του, γίνεται μια μελέτη αναθεώρησης ολόκληρης της πολιτιστικής πολιτικής.

Η επιτροπή επικροτεί την εκπόνηση συγκεκριμένης πολιτιστικής πολιτικής, έτσι που να αποφεύγονται οι αποσπασματικές ενέργειες, αλλά ταυτόχρονα τονίζει ότι μέχρι της οριστικοποίησης τέτοιας πολιτικής, ενδεχομένως να

παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα που δε δικαιολογεί σε καμιά περίπτωση τη λήψη αποφάσεων μέσα από τις οποίες να διαφαίνεται ότι η κατάσταση στο θέμα του πολιτισμού παραμένει στάσιμη.

9. Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων

Σύμφωνα με τον Υπουργό Συγκοινωνιών και Έργων κ. Χάρη Θράσου, ο προϋπολογισμός του υπουργείου του για το 2005 προβλέπει στο σύνολό του έσοδα £140.221.371 και δαπάνες £188.773.183 (σε σύγκριση με £146.895.360 και £172.734.034 αντίστοιχα για το 2004), παρουσιάζεται δηλαδή μείωση των εσόδων της τάξης των £6.673.989 ή ποσοστού 4,5% και αύξηση των δαπανών κατά £16.039.149 ή 9,3% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο περσινό προϋπολογισμό. Η καθαρή μείωση των εσόδων οφείλεται κυρίως στην προβλεπόμενη μείωση των εσόδων του Τμήματος Πολιτικής Αεροπορίας κατά £12,5 εκατομ.

Οι δαπάνες του υπουργείου για το 2005 αντιπροσωπεύουν το 5,2% των εσόδων και το 5,3% των δαπανών του ολικού κρατικού προϋπολογισμού, ύψους £2,72 δισ. και £3,55 δισ. αντίστοιχα.

Βασικός στόχος της πολιτικής για το έτος 2005 είναι η προετοιμασία της υποδομής στους διάφορους τομείς για αντιμετώπιση των προκλήσεων από την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, την τεχνολογική πρόοδο και την παγκοσμιοποίηση. Εντατικοποιούνται επίσης οι προσπάθειες για αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών σε όλους τους τομείς (οδικό δίκτυο, αεροπορικές και θαλάσσιες μεταφορές, ταχυδρομικές ή λιμενικές υπηρεσίες).

Στο βαθμό που απαιτείται και είναι εφικτό, τα μέτρα που λαμβάνονται ή/και προγραμματίζονται να ληφθούν, αντανακλώνται στα αντίστοιχα άρθρα του προϋπολογισμού του 2005.

Για τον κυριότερο τομέα, δηλαδή την οδική ανάπτυξη, περιλαμβάνονται για το 2005 πιστώσεις ύψους £47.420.250 περίπου για την ανάπτυξη του οδικού δικτύου και £10.875.010 εκατομ. για συντήρησή του.

Στον προϋπολογισμό του 2005 περιλαμβάνεται αριθμός νέων έργων και ιδιαίτερη σημασία δίδεται στη συνέχιση/συμπλήρωση συνεχιζόμενων έργων, ιδιαίτερα αυτοκινητοδρόμων, που θα απορροφήσουν ποσό £23.850.000, δηλαδή ποσοστό 50,3% της ολικής δαπάνης για την ανάπτυξη του οδικού δικτύου.

Σημαντικές παράμετροι στον τομέα της οδικής ανάπτυξης είναι η ποιότητα των έργων, το κόστος, η τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης και η ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον.

Τα κυριότερα έργα που προωθούνται είναι τα ακόλουθα:

- α. Αναβάθμιση κόμβων παρακαμπτηρίου Λεμεσού·
- β. αυτοκινητόδρομος Κοκκινότριμιθιάς-Αστρομερίτη-Ευρύχου·
- γ. αυτοκινητόδρομος Πάφου-Πόλεως Χρυσοχούς·
- δ. αναβάθμιση αυτοκινητόδρομου Λευκωσίας-Λεμεσού·
- ε. περιμετρικός δρόμος Λευκωσίας.

Παρατηρήσεις:

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων για το 2005 προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους £188.773.183 σε σύγκριση με £172.734.034 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £147.547.830 για το 2003 (πραγματικές).

Οι αναπτυξιακές δαπάνες του εν λόγω υπουργείου ανέρχονται σε £70.898.750 για το 2005 (προϋπολογισθείσες) έναντι £68.432.190 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £64.089.000 για το 2003 (πραγματικές), παρουσιάζουν δηλαδή αύξηση κατά £2.466.560.

Η επιτροπή παρατηρεί ότι το μεγαλύτερο μέρος των αναπτυξιακών δαπανών απορροφάται από έργα οδικής ανάπτυξης (αυτοκινητόδρομοι και άλλα οδικά έργα). Παρουσιάζεται επίσης κονδύλι ύψους £4.200.000 για έργα συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους (τα κονδύλια ανακτώνται και πιστώνονται στα έσοδα).

Η επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το βαθμό υλοποίησης των αναπτυξιακών έργων που αναλαμβάνονται από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, το οποίο συγκριτικά με προηγούμενα χρόνια βρίσκεται στον πιο ψηλό βαθμό του.

Το 2002, το ποσοστό υλοποίησης του προϋπολογισμού του υπουργείου ήταν μόνο 41%, το 2003 ανέβηκε στο 79% και για το 2004 η πρόβλεψη, με βάση τους

αναθεωρημένους προϋπολογισμούς, είναι ότι το ποσοστό υλοποίησης θα είναι της τάξης του 88%.

Το πιο πάνω προβλεπόμενο ποσοστό υλοποίησης αντικατοπτρίζει την ειλημμένη απόφαση της κυβέρνησης να συμπεριλαμβάνει στους προϋπολογισμούς μόνο εκείνα τα έργα που είναι δυνατό να προωθηθούν και όχι απλώς πρόνοιες συμβολικές σχετικά με έργα που θα αρχίσουν σε κάποιο μεταγενέστερο στάδιο.

Περαιτέρω, η επιτροπή επικροτεί τη, σύμφωνα με τον αρμόδιο υπουργό, ακολουθούμενη τακτική κατάσχεσης συγκεκριμένων έργων, όταν οι εργολάβοι καθυστερούν τα συμβόλαιά τους, ταυτόχρονα όμως επισημαίνει την ανάγκη να καθιδρυθούν εκείνοι οι μηχανισμοί, οι οποίοι θα δώσουν τη δυνατότητα στην κυβέρνηση να προχωρεί αμέσως με ανάθεση στον επόμενο είτε σε κάποιο άλλο εργολάβο, ώστε να υλοποιούνται τα έργα χωρίς οποιεσδήποτε καθυστερήσεις, χωρίς όμως η πρακτική αυτή να πάσχει νομικά.

Όσον αφορά γενικότερα θέματα αρμοδιότητας του υπουργείου, βασικό θεμελιώδες ζήτημα, το οποίο η επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει να απασχολήσει την κυβέρνηση και το οποίο παραμένει χωρίς συγκεκριμένο προγραμματισμό και σχεδιασμό, είναι το θέμα του κυκλοφοριακού και του κόστους που προκαλεί στο κράτος, όπως και το θέμα της οδικής ασφάλειας. Σημαντική είναι η επισήμανση εκ μέρους των αρμόδιων υπουργών ότι στο θέμα της δημιουργίας οδικής συνείδησης και της προώθησης μέτρων οδικής ασφάλειας το κράτος διαχρονικά έχει παταγωδώς αποτύχει.

Δεδομένου ότι όσον αφορά τα θέματα οδικής ασφάλειας, στόχος των χωρών μελών της ΕΕ είναι η μείωση των δυστυχημάτων κατά 50% μέχρι το 2010, η επιτροπή θεωρεί ότι με βάση τα σημερινά δεδομένα, ο στόχος αυτός είναι αδύνατο

να επιτευχθεί. Η επιτροπή αναμένει ότι στον επόμενο προϋπολογισμό θα αντικατοπτρίζεται συγκεκριμένη πολιτική-στρατηγική προώθησης των πιο πάνω στόχων.

Επισημαίνεται επίσης η ανάγκη λήψης πολιτικών αποφάσεων για αναβάθμιση των δημόσιων συγκοινωνιών, θέμα πολυσυζητημένο και για το οποίο η επιτροπή θεωρεί ότι θα πρέπει να ληφθούν σημαντικές αποφάσεις που να δεικνύουν βούληση για επίλυσή του, έστω και μακροπρόθεσμα. Δεν αρκεί η συμπερίληψη στον προϋπολογισμό κονδυλίων αποσπασματικά, όπως είναι το ποσό του £1 εκατομ. που σύμφωνα με το αρμόδιο υπουργείο έχει συμπεριληφθεί για βελτίωση των δημόσιων μεταφορικών μέσων. Η αναβάθμιση της δημόσιας συγκοινωνίας απαιτεί ριζικές τομές και μεγάλες αποφάσεις πολιτικής, οι οποίες θα πρέπει να υλοποιηθούν μέσα σε ένα καθορισμένο μεσοπρόθεσμο, μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Επισημαίνεται περαιτέρω, ότι δεν έχουν προχωρήσει καθόλου οι αναγκαίες διαδικασίες για μετεξέλιξη του Τμήματος Δημοσίων Έργων από το ρόλο του κατασκευαστή-εργολάβου σε ρόλο επιτελικό με ουσιαστικό ρόλο προγραμματισμού και παρακολούθησης (πρόνοια ύψους £175.000 προορίζεται για μελέτη στρατηγικού σχεδίου για το τμήμα με στόχο τον προσδιορισμό του οράματος, της αποστολής και των στόχων του).

Συναφώς, επισημαίνεται ότι η εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα στο σχεδιασμό, κατασκευή και στη διαχείριση των δημόσιων έργων, η οποία ακολουθείται σε κάποιο βαθμό σήμερα, είναι επιθυμητή, αλλά η επιτροπή επιθυμεί την περαιτέρω ενδυνάμωση της εμπλοκής του ιδιωτικού τομέα, αφού στην πράξη έχει αποδειχθεί ωφέλιμη με γρήγορη κατασκευή και παράδοση των έργων, πέραν της εξοικονόμησης σημαντικών κρατικών πόρων που μπορεί να διατεθούν για άλλους σκοπούς.

Η επιτροπή περαιτέρω επισημαίνει τη μεγάλη καθυστέρηση σε σχέση με τις διαδικασίες ανάθεσης των αεροδρομίων σε στρατηγικούς επενδυτές. Παρά το γεγονός ότι έχει ενημερωθεί ότι οι καθυστερήσεις αυτές οφείλονται σε προβλήματα που έχουν αναφύει σε σχέση με τους προσφοροδότες, θεωρεί ότι η αναβάθμιση των αεροδρομίων Λάρνακας και Πάφου έχει καθυστερήσει σε βαθμό τέτοιο, ώστε τα προβλήματα που δημιουργούνται από την ανεπάρκεια των παρόντων εγκαταστάσεων να δημιουργούν εν πολλοίς μη αναστρέψιμες καταστάσεις σε σχέση με το κόστος και το όφελος από τα έργα αυτά μεσοπρόθεσμα, αλλά και την εικόνα που παρουσιάζεται διεθνώς.

Επισημαίνεται επίσης ότι έχουν καθυστερήσει οι διαδικασίες εκσυγχρονισμού του πλαισίου λειτουργίας των ημικρατικών οργανισμών και γι' αυτό αναμένεται από όλα τα υπουργεία που εμπλέκονται στο θέμα και ιδιαίτερα από το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, ότι εντός του 2005 θα καταθέσουν νέο νομικό πλαίσιο λειτουργίας των ημικρατικών οργανισμών που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους.

Τέλος, η επιτροπή δηλώνει ότι επικροτεί την προώθηση της αναβάθμισης του Τμήματος Αρχαιοτήτων και της μετατροπής του σε Αρχή Αρχαιοτήτων και αναμένει από την κυβέρνηση να καταθέσει σύντομα το απαραίτητο νομοθετικό πλαίσιο, ώστε μέχρι την κατάθεση του επόμενου προϋπολογισμού να υπάρχουν οι αναγκαίες πρόνοιες για τη μετεξέλιξη του τμήματος σε Αρχή ή Φορέα Αρχαιοτήτων.

Όσον αφορά ειδικότερα ζητήματα, η επιτροπή επισημαίνει την καθυστέρηση έναρξης των έργων για τον περιμετρικό δρόμο Λευκωσίας και την αναβάθμιση της λεωφόρου Τροόδους.

10. Υπουργείο Υγείας

Σύμφωνα με την τέως Υπουργό Υγείας κ. Κωνσταντίνα Ακκελίδου, το συνολικό ποσό δαπανών για

το υπουργείο και τα τμήματά του για το 2005 αποτελεί το 6,43% του συνολικού προϋπολογισμού του 2005 και το 3,08% του ΑΕΠ. Το πιο πάνω ποσό παρουσιάζει αύξηση κατά 4,5% περίπου σε σχέση με τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του 2004. Ο προϋπολογισμός ανάπτυξης του 2005 (£32.767.540) παρουσιάζει αύξηση ύψους £3.795.137 σε σύγκριση με τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του 2004 (£28.972.403). Ο τακτικός προϋπολογισμός του 2005 (£195.687.946) παρουσιάζει επίσης αύξηση κατά £6.006.443 σε σύγκριση με τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του 2004 (£189.681.503).

Η κυριότερη δαπάνη στον τακτικό προϋπολογισμό αφορά την κάλυψη των μισθών και αποτελεί το 51,2% περίπου του τακτικού προϋπολογισμού· για την αγορά φαρμάκων προβλέπεται και πάλι στον τακτικό προϋπολογισμό δαπάνη ύψους £30 εκατομ. και για την αγορά άλλων ιατρικών προμηθειών κονδύλι ύψους £11,3 εκατομ. περίπου (τακτικές δαπάνες). Για την επιδότηση ασθενών στο εξωτερικό προνοούνται δαπάνες ύψους £9,4 εκατομ., ενώ για την επιδότηση στην Κύπρο οι δαπάνες ανέρχονται στα £3,5 εκατομ. περίπου. Προϋπολογίζονται επίσης διάφορες χορηγίες (Ογκολογικό Κέντρο της Τράπεζας Κύπρου, Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής και άλλοι οργανισμοί) που ανέρχονται συνολικά στα £5,9 εκατομ.

Οι προτάσεις του υπουργείου περιορίζονται στα πλαίσια της εξαγγελθείσας κυβερνητικής πολιτικής για οικονομική περισυλλογή. Το υπουργείο στοχεύει στην επίτευξη των στόχων του, μέσα από την ορθολογιστική και καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων.

Παράλληλα, το Υπουργείο Υγείας επιδιώκει τη μεγαλύτερη δυνατή άντληση πόρων από την ΕΕ, καθώς και μέσω προγραμμάτων διδυμοποίησης. Έχει ήδη εξασφαλισθεί χρηματοδότηση ύψους 4 εκατομ. ευρώ, η οποία θα διατεθεί σε διάφορες δραστηριότητες (προγράμματα για τα τρόφιμα, το νερό και το σύστημα παρακολούθησης υγείας) καθώς και χρηματοδότηση μέσω προγραμμάτων διδυμοποίησης.

Παρατηρήσεις:

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Υγείας για το 2005 προβλέπει συνολικές δαπάνες ύψους £228.455.486 σε σύγκριση με £218.653.906 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £208.741.252 για το 2003 (πραγματικές).

Η επιτροπή παρατηρεί ότι οι αναπτυξιακές δαπάνες του εν λόγω υπουργείου ανέρχονται για

το 2005 σε £32.767.540 (προϋπολογισθείσες) έναντι £28.972.403 για το 2004 (εγκεκριμένες) και £25.616636 για το 2003 (πραγματικές), παρουσιάζουν δηλαδή αύξηση κατά £3.795.137 με το μεγαλύτερο μέρος των αναπτυξιακών δαπανών να απορροφάται από τις Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας για αγορά ιατρικού εξοπλισμού.

Η επιτροπή, υπό το φως της καθυστέρησης που παρατηρείται στην προώθηση των απαιτούμενων διαδικασιών για εφαρμογή του Γενικού Σχεδίου Υγείας (ΓΕΣΥ)¹⁵ (οι πρόνοιες για το 2005, ύψους £100.000 προορίζονται, όπως και πέρσι, για αυτονόμηση των νοσοκομείων και εκπαίδευση των γενικών γιατρών), επανατονίζει, όπως και σε προηγούμενες εκθέσεις, την ανάγκη εντατικοποίησης των απαιτούμενων διαδικασιών εφαρμογής γενικού σχεδίου υγείας. Για το σκοπό αυτό απαιτούνται όμως ριζικές μεταρρυθμίσεις και μεγάλα έργα υποδομής τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα υγείας, τα οποία πρέπει να αρχίσουν αμέσως, διαφορετικά καθίσταται επίφοβο αν τελικά θα καταστεί δυνατή η εφαρμογή τέτοιου σχεδίου μέσα στα δοθέντα χρονικά πλαίσια (2007).

Η επιτροπή θεωρεί ότι, οποιαδήποτε περαιτέρω καθυστέρηση, θα επιφέρει συνεπακόλουθα αλυσιδωτές καθυστερήσεις και ανάγκη για επανακοστολόγηση εκ νέου στο δεδομένο χρόνο, κατά τρόπο που η ουσιαστική εφαρμογή τέτοιου κοινωνικού σχεδίου να καθίσταται δύσκολη και εκ των πραγμάτων να μετατίθεται στις αρχές της επόμενης δεκαετίας.

Η κυβέρνηση θα πρέπει να γνωρίζει ότι η αναμόρφωση του τομέα της δημόσιας υγείας έχει καταστεί πλέον επιτακτική ανάγκη, ότι το δημόσιο σύστημα υγείας έχει προ πολλού ολοκληρώσει τον κύκλο του και ότι η δέουσα αναμόρφωση συναρτάται απόλυτα με την εφαρμογή ενός γενικού σχεδίου υγείας.

¹⁵ Το ΓΕΣΥ θεσμοθετήθηκε στις 19 Απριλίου 2001.

Στο μεταξύ, η επιτροπή καλεί την κυβέρνηση να υιοθετήσει τα πιο κάτω μέτρα, τα οποία σε πρώτο στάδιο θα αμβλύνουν τα μεγάλα προβλήματα που παρουσιάζονται στον τομέα και τα οποία σε δεύτερο στάδιο θα συμβάλουν στη μετάβαση προς ένα γενικότερο σύστημα υγείας, ως ακολούθως:

- α. αγορά υπηρεσιών από τον ιδιωτικό τομέα για θεραπείες δευτεροβάθμιας περίθαλψης ή παρακλινικών εξετάσεων, όπου στο δημόσιο τομέα υπάρχουν μακρές λίστες αναμονής·
- β. μετατροπή των νοσοκομείων σε αυτόνομους οικονομικούς, διοικητικούς και επιστημονικούς οργανισμούς·
- γ. άμεση αναθεώρηση της πολιτικής για την εισαγωγή και κυκλοφορία φαρμάκων, ώστε να αντιμετωπιστούν οι υψηλές δαπάνες αγοράς φαρμάκων, αλλά και οι παρατηρούμενες σοβαρές ελλείψεις.

Η επιτροπή επισύρει συναφώς την προσοχή της κυβέρνησης για μια ακόμη φορά στο πολυσυζητημένο θέμα των ετήσιων δαπανών για σκοπούς αγοράς φαρμάκων. Το σχετικό κονδύλι προϋπολογίζεται για το 2005 σε £30.000.000 [σε σύγκριση με £35.064.958 για το 2004 και £38.023.330 για το 2003 (πραγματικές δαπάνες)]. Συνεπώς, δεν υπάρχει άλλη λύση από την προώθηση της πλήρους μηχανογράφησης του συστήματος διάθεσης φαρμάκων και ταυτόχρονα της αναγκαίας υποδομής για τον αποτελεσματικό έλεγχο και σωστό προγραμματισμό.

Όσον αφορά γενικότερα ζητήματα, η επιτροπή επισημαίνει την ανάγκη λήψης συγκεκριμένων αποφάσεων προώθησης της Κύπρου ως αξιόπιστου περιφερειακού και/ή διεθνούς κέντρου παροχής ιατρικών υπηρεσιών (δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια ιατρική), γιατί έχει την πεποίθηση ότι η χώρα διαθέτει αρκετά συγκριτικά πλεονεκτήματα και κυρίως υψηλού επιπέδου ιατρικό και παραϊατρικό

προσωπικό και υποδομή, παράγοντες που συνηγορούν σε συγκεκριμένες ενέργειες προώθησης του μεγάλου αυτού στόχου.

Τέλος, η επιτροπή καλεί την κυβέρνηση να μελετήσει εμπειριστατωμένα και να προχωρήσει το ταχύτερο στην λήψη απόφασης για ίδρυση ιατρικής σχολής με όλα τα θετικά που συνεπάγεται η λειτουργία μιας τέτοιας πανεπιστημιακής σχολής.

11. Ανεξάρτητες Υπηρεσίες

Παρατηρήσεις:

Η επιτροπή, εξετάζοντας τους προϋπολογισμούς των συνταγματικών εξουσιών, συνταγματικών υπηρεσιών, ανεξάρτητων υπηρεσιών και ανεξάρτητων γραφείων, (για τις οποίες δεν παρασχέθηκε χρόνος για αναλυτική παρουσίαση) συζήτησε τους επιμέρους προϋπολογισμούς των ακολούθων:

- α. Βουλής των Αντιπροσώπων (κ. Κ. Χριστοφόρου, Γενικός Διευθυντής).
- β. Δικαστικής Υπηρεσίας (κ. Χρ. Αρτεμίδης, Πρόεδρος Ανωτάτου Δικαστηρίου).
- γ. Νομικής Υπηρεσίας (κ. Σ. Νικήτας, Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας).
- δ. Ελεγκτικής Υπηρεσίας (κ. Χρ. Γιωρκάτζη, Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας).
- ε. Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως (κ. Ηλ. Νικολάου, Επίτροπος Διοικήσεως).
- στ. Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού (κ. Χρ. Τσέλεπος, Πρόεδρος της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού).
- ζ. Γραφείου Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (κ. Γ. Φράγκου, Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα).
- η. Γραφείου Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων (κ. Χρ. Ανδρέου, Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων).
- θ. Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου (κ. Λ. Δημητρίου, Έφορος Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου).

- ι. Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών (κ. Γ. Πογιατζής, Πρόεδρος Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών).*
- κ. Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών (κ. Κ. Λύρας, Έφορος Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών).*

Οι εκπρόσωποι των πιο πάνω εξουσιών και όλοι οι ανεξάρτητοι αξιωματούχοι ανέπτυξαν ενώπιον της επιτροπής το έργο που επιτελούν, τους στόχους τους και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

Η επιτροπή σε γενικές γραμμές διαπιστώνει ότι, σύμφωνα με τα κατατεθέντα απ' όλους όσους εκπροσώπησαν τις εξουσίες αυτές, αλλά και τα άλλα ανεξάρτητα γραφεία και υπηρεσίες, οι ανάγκες τους σε προσωπικό, αλλά και σε υποδομή, σε πολύ μεγάλο βαθμό ικανοποιούνται από μέρους της εκτελεστικής εξουσίας, όταν τεθούν ενώπιόν της και τα όποια προβλήματα υπάρχουν ή δημιουργούνται, επιλύονται πάντα μέσα σε πνεύμα συνεργασίας, το οποίο εκ προοιμίου διέπει τις σχέσεις αυτών με την κυβέρνηση.

Το γεγονός αυτό, το οποίο παρατηρείται διαχρονικά, δεικνύει τη σημασία που αποδίδεται στην απρόσκοπτη λειτουργία των εξουσιών αυτών και όλων των ανεξάρτητων γραφείων και υπηρεσιών, μέσα στα πλαίσια που πρέπει να λειτουργεί ένα σύγχρονο κράτος.

Σημειώνεται ότι ενώπιον της επιτροπής δεν κλήθηκαν, ο πρόεδρος της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας (ΕΔΥ) και ο πρόεδρος της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (ΕΕΥ), ως εκπρόσωποι των υπηρεσιών τους, οι οποίες είναι, η μεν πρώτη ανεξάρτητη συνταγματική υπηρεσία, η δε δεύτερη ανεξάρτητη υπηρεσία. Η παράλειψη αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι δεν υπήρχαν τα αναγκαία χρονικά περιθώρια. Πρόθεση της επιτροπής είναι στο μέλλον να καλούνται οι εν λόγω

αξιωματούχοι να ενημερώνουν την επιτροπή για το έργο που επιτελούν, για τα ενδεχόμενα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, αλλά και για θέματα στελέχωσης όσο και διεκπεραίωσης των εργασιών τους.

Περαιτέρω, τονίζεται ότι για πρώτη φορά κλήθηκαν ενώπιον της επιτροπής εκπρόσωποι νέων υπηρεσιών και συγκεκριμένα της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου, της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών και της Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών, οι οποίοι ανέλυσαν στην επιτροπή το έργο που επιτελούν. Σημειώνεται ότι στον προϋπολογισμό του 2005 γίνεται επίσης συμβολική πρόνοια για τη δημιουργία νέων υπηρεσιών στη βάση νομοθεσιών που ψηφίσθηκαν το 2004, δηλαδή της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφύγων και της Υπηρεσίας Ασύλου, οι οποίες δεν έχουν ακόμη λειτουργήσει.

Όλες οι υπηρεσίες αντιπροσωπεύουν νέους θεσμούς και έχουν καθιδρυθεί και λειτουργούν στα πλαίσια της εναρμόνισης με το κοινοτικό κεκτημένο εντός του 2004, επιπροσθέτως των νέων θεσμών που είχαν ήδη καθιδρυθεί μέσα στα ίδια πλαίσια και είχαν ήδη λειτουργήσει, δηλαδή του Γραφείου Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, του Γραφείου Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού.

Όσον αφορά τους νέους αυτούς θεσμούς, η επιτροπή τάσσεται ανεπιφύλακτα υπέρ της ενδυνάμωσής τους και της πλήρωσης όλων των αναγκών τους σε προσωπικό, για να επιτελούν αποτελεσματικά το ρόλο τους, επισημαίνεται δε ότι ορισμένες από τις εν λόγω υπηρεσίες, όπως π.χ. είναι το Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, είναι στελεχωμένες μέχρι της στιγμής αποκλειστικά με έκτακτο προσωπικό.

Η επιτροπή επισημαίνει ότι και πέρσι είχε σημειωθεί η ουσιαστική αδυναμία

λειτουργίας του γραφείου αυτού αποκλειστικά με έκτακτο προσωπικό, αφού δημιουργούνται προβλήματα συμμόρφωσης και άλλα συντονιστικά προβλήματα, γεγονός που δεν μπορεί να συνεχίσει επ' άοριστον.

Όσον αφορά τις συνταγματικές εξουσίες, η επιτροπή επισημαίνει τα ακόλουθα:

Είναι ανάγκη να προωθηθεί, όταν και εφόσον αρθούν τα δημοσιονομικά μέτρα πειθαρχίας, οι προτάσεις της Νομικής Υπηρεσίας για τη δημιουργία 11 νέων θέσεων δημόσιου κατηγορού, ανάγκη που, ως γνωστό, προκύπτει από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου και στη βάση ισχύουσας νομοθεσίας, σύμφωνα με την οποία οι αστυνομικοί που εκτελούν χρέη δημόσιου κατηγορού στα επαρχιακά δικαστήρια, θα πρέπει να αντικατασταθούν από δημόσιους κατηγορούς που να ανήκουν στη Νομική Υπηρεσία.

Η σχετική απόφαση προνοεί για σταδιακό διορισμό 35 δημόσιων κατηγορών, αλλά, σύμφωνα με το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, για διάφορους λόγους έχουν μέχρι στιγμής διοριστεί μόνο 16. Επειδή έχουν ήδη προκηρυχθεί 8 νέες θέσεις, παρίσταται ανάγκη έγκρισης 11 πρόσθετων νέων θέσεων για να συμπληρωθεί ο αριθμός των δημόσιων κατηγορών που έχει συμφωνηθεί.

Μέσα στα ίδια πλαίσια, η επιτροπή καλεί την κυβέρνηση να εγκύψει επίσης στο θέμα της στελέχωσης του Γραφείου Επιτρόπου Νομοθεσίας που υπάγεται στη Νομική Υπηρεσία και το οποίο σήμερα αναθέτει εργασίες σε ιδιώτες δικηγόρους, γεγονός που έχει κριθεί ασύμφορο από οικονομικής απόψεως, σύμφωνα με τα όσα κατέθεσε ο Γενικός Εισαγγελέας. Η κυβέρνηση καλείται να ενεργήσει στα πλαίσια των υποδείξεων του Γενικού Εισαγγελέα για πρόσληψη των αναγκαίων λειτουργών στη Νομική Υπηρεσία και ακολούθως για την απόσπασή τους στο Γραφείο της Επιτρόπου Νομοθεσίας που υπάγεται στον ίδιο.

Τέλος, η επιτροπή επισύρει την προσοχή και πάλι στο θέμα της οικονομικής ανεξαρτησίας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, το οποίο έχει τεθεί από τη Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας κατά τη φετινή συζήτηση. Το θέμα αυτό, όπως και το θέμα της οικονομικής ανεξαρτησίας της Βουλής των Αντιπροσώπων ανακινείται κάθε χρόνο με την ευκαιρία της συζήτησης του προϋπολογισμού, χωρίς μέχρι της στιγμής να έχει τεθεί από οποιαδήποτε κυβέρνηση πρόταση για διευθέτησή του ή να διαφαίνεται οποιαδήποτε πολιτική βούληση για συζήτησή του σε οποιοδήποτε επίπεδο, με αποτέλεσμα οποιεσδήποτε ανάγκες να τίθενται υπό την αίρεση της έγκρισής τους από την εκτελεστική εξουσία. Το γεγονός αυτό δε συνάδει με το συντεταγμένο ρόλο του Κοινοβουλίου και της φύσης του ως ανεξάρτητης εξουσίας, αλλά στη συγκεκριμένη περίπτωση και της συνταγματικά κατοχυρωμένης ανεξαρτησίας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Η επιτροπή καλεί την παρούσα κυβέρνηση να μελετήσει το ζήτημα αυτό, ειδικά σε σχέση με τις συντεταγμένες εξουσίες (νομοθετική εξουσία – δικαστική εξουσία) και για την Ελεγκτική Υπηρεσία, για την οποία υπάρχουν και συγκεκριμένες παρατηρήσεις από την ΕΕ και να καταθέσει τη συγκεκριμένη θέση της με γνώμονα να τεθούν οι βάσεις για τη δέουσα οικονομική ανεξαρτησία, μέσα από λύσεις τεχνοκρατικές ή άλλες που να είναι αποδεχτές από όλες τις πλευρές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Τελικές παρατηρήσεις

Ο προϋπολογισμός του 2005 είναι ο πρώτος προϋπολογισμός του κράτους που καταρτίζεται ύστερα από την πλήρη ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ και τη συμμετοχή της ως ισότιμου μέλους στις ευρωπαϊκές διεργασίες.

Υπό το φως των νέων δεδομένων και πραγματικοτήτων που διαμορφώνονται στον ευρωπαϊκό χώρο, αλλά και διεθνώς, η Κύπρος δεν μπορεί να παραμείνει θεατής και ούτε υπάρχουν περιθώρια να κινείται στη σφαίρα της θεωρίας. Αντίθετα, καλείται να προχωρήσει γρήγορα σε διαφοροποίηση του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο κινούνται οι βασικοί άξονες της οικονομίας της, αμβλύνοντας με αποφασιστικότητα τις διαρθρωτικές αδυναμίες του δημόσιου τομέα και μεταστρέφοντας την υπερεξάρτηση της οικονομίας από τον τομέα του τουρισμού. Η αγορά, ο ανταγωνισμός, η δημιουργία σύγχρονων επιχειρήσεων, η προσέλκυση ξένων επενδύσεων και η προώθηση του τομέα της έρευνας, αποτελούν τις σπουδαιότερες παραμέτρους στην προσπάθεια προώθησης μιας νέας εκσυγχρονιστικής διαδικασίας.

Η κυβέρνηση τώρα περισσότερο από κάθε άλλη χρονική στιγμή καλείται να προχωρήσει με αποφασιστικότητα, μέσα στα πλαίσια πάντοτε των εξαγγελιών της, σε αποφάσεις εκσυγχρονιστικές. Ας μην αγνοείται το γεγονός ότι τα αποτελέσματα των όποιων πολιτικών αποφάσεων για τα ζωτικά αυτά θέματα δεν πρόκειται να αποδώσουν αμέσως.

Περαιτέρω, η Κύπρος και ιδιαίτερα η οικονομία της βρίσκεται πλέον κατά μέτωπο αντιμέτωπη, όχι μόνο με τις προκλήσεις που δημιουργούνται από το νέο περιβάλλον στο οποίο έχει ενταχθεί, αλλά πρώτιστα προς τις υποχρεώσεις που έχει έναντι των εταίρων της και των κοινοτικών οργάνων που εκφράζουν την κοινοτική πολιτική.

Πρώτιστη υποχρέωση της Κυπριακής Δημοκρατίας στο παρόν στάδιο είναι η ανάγκη

μείωσης των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και προς υλοποίηση του στόχου αυτού η υλοποίηση των εξαγγελθέντων κυβερνητικών προγραμμάτων εξυγίανσης.

Όλες οι κοινοβουλευτικές πλευρές που εκπροσωπούνται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, ως θέμα αρχής, έχουν εκφράσει τη στήριξή τους στις προσπάθειες της κυβέρνησης προς την κατεύθυνση της σύγκλισης με τους δείκτες της Συνθήκης του Μάαστριχτ. Η ετοιμότητα της Κύπρου να ενταχθεί στον προθάλαμο της ΟΝΕ και ακολούθως στην Ένωση αποτελεί κύριο στρατηγικό στόχο της κυβέρνησης που όλες οι κοινοβουλευτικές πλευρές στηρίζουν ανεξάρτητα από τις επιμέρους απόψεις που έχουν εκφράσει κατά καιρούς.

Πέρα όμως από την τήρηση του Προγράμματος Σύγκλισης που κατατέθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ανάγκη εμπέδωσης της αξιοπιστίας της χώρας στον ευρωπαϊκό χώρο, είναι αναγκαίο να συντρέξουν και άλλοι παράγοντες που να δώσουν νέα ώθηση στο ευρωπαϊκό πρόσωπο της χώρας. Είναι πλέον επάναγκες να εκσυγχρονισθεί ο δημόσιος τομέας και να αναμορφωθεί το πλαίσιο λειτουργίας των ημικρατικών οργανισμών, σύμφωνα πάντα με τις κυβερνητικές εξαγγελίες και δεν αρκεί απλώς η εκδήλωση πρόθεσης εκσυγχρονισμού, αντίθετα η πολιτική βούληση πρέπει εντός του 2005 να γίνει ορατή μέσα από συγκεκριμένες ενέργειες.

Συναφώς, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο ανταγωνισμός, ως κινητήρια δύναμη των νέων οικονομιών, χρειάζεται πρώτιστα τη δημιουργία της κατάλληλης υποδομής. Είναι καλά γνωστό ότι η ΕΕ έχει ήδη ανοίξει σε όλα τα επίπεδα ένα πλατύ διάλογο, με στόχο να καταστήσει την οικονομία της Ευρώπης την πλέον ανταγωνιστική οικονομία της γνώσης σε παγκόσμια κλίμακα μέχρι το έτος 2010.

Η Κύπρος μετέχει ήδη στις διεργασίες καθορισμού νέων πολιτικών που θα χρηματοδοτούνται από τα πολυετή οικονομικά πλαίσια της Κοινότητας και κυρίως για την

ενσωμάτωση στο επόμενο Οικονομικό Πλαίσιο (2007-2013) των συμπερασμάτων του Συμβουλίου της Λισσαβόνας (2000), τα οποία προνοούν για μια νέα οικονομία καθοδηγούμενη από τη γνώση, την καινοτομία και τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας και εκπαίδευσης. Οι προωθούμενες όμως μεταρρυθμίσεις της ευρωπαϊκής οικονομίας θα έχουν θετική αντανάκλαση στην Κύπρο, μόνο αν η οικονομία της χώρας είναι καλά προετοιμασμένη μέσα από διεργασίες σύγκλισης που να προέρχονται εκ των έσω. Συνεπώς, η Κύπρος πρέπει να κινηθεί γρήγορα για να προλάβει τον εντεινόμενο ανταγωνισμό, προσελκύοντας ταυτόχρονα ξένες επενδύσεις, αφού στη δεδομένη χρονική στιγμή από την ευελιξία και αποφασιστικότητα θα κριθεί το αποτέλεσμα.

Περαιτέρω, ο εκσυγχρονισμός θα προέλθει επίσης και μέσα από την αναμόρφωση του δημόσιου τομέα με την αύξηση της παραγωγικότητας, την απλοποίηση διοικητικών διαδικασιών, την κωδικοποίηση και ενοποίηση νομοθεσιών και υπηρεσιών που εξυπηρετούν τον πολίτη ή αφορούν ευαίσθητες ομάδες του πληθυσμού, έτσι που να αποφεύγεται η πολυδιάσπαση αρμοδιοτήτων, αλλά και με τους αποτελεσματικούς διαχειριστικούς ελέγχους των δημόσιων δαπανών που οδηγούν σε αποφυγή διασπάθισης του δημοσίου χρήματος.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, υποβάλλοντας την παρούσα έκθεσή της στην ολομέλεια του σώματος, με την οποία εισηγείται την έγκριση του κρατικού προϋπολογισμού για το 2005 στο σύνολό του, επιφυλάσσει το δικαίωμα των μελών της να υποβάλουν τροπολογίες για περικοπές ή δεσμεύσεις ειδικών κονδυλίων στο στάδιο της κατά κεφάλαιο έγκρισης του υπό συζήτηση προϋπολογισμού από την ολομέλεια του σώματος.

Οι τροπολογίες του υπό συζήτηση προϋπολογισμού που στο μεταξύ κατατέθηκαν από

την κυβέρνηση υποβάλλονται επίσης στο σώμα για έγκριση ή απόρριψή τους μαζί με τις τροπολογίες των μελών της Βουλής που θα κατατεθούν στο στάδιο της συζήτησης του προϋπολογισμού από την ολομέλεια.

Υπηρεσία Κοινοβουλευτικών Επιτροπών

Διευθύντρια:
Λ. Μιχαηλίδου

**Γραμματεία
Κοινοβουλευτικής Επιτροπής
Οικονομικών και Προϋπολογισμού:**
Τ. Ιερωνυμίδου
Α. Νεοφύτου

Στενογράφος:
Ν. Αγρότου

Αρχείο:
Α. Γρηγορίου

Σύνταξη:
Τ. Ιερωνυμίδου

Επιμέλεια:
Λ. Μιχαηλίδου
Τ. Ιερωνυμίδου

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού, του Κ.Σ. ΕΔΕΚ και της Ευρωπαϊκής Δημοκρατίας για τον κρατικό προϋπολογισμό του

2005

(Παρατίθενται αυτούσιες)

A. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2005

Ο προϋπολογισμός του 2005 θα έπρεπε να αποτελεί το σύνδεσμο με το ευρωπαϊκό μέλλον της Κύπρου και μοχλό για εύρωστη οικονομία μέσα στο ευρωπαϊκό επενδυτικό και επιχειρηματικό περιβάλλον, παράλληλα δε να δίδει αμέσως το μήνυμα της οικονομικής στρατηγικής της κυβέρνησης, ως προς την καλύτερη χρήση των δημόσιων κεφαλαίων, και την επενδυτική πολιτική του Κράτους στην παιδεία, την υγεία, την κοινωνική πολιτική, την προσαρμογή των διαδικασιών στις νέες τεχνολογίες, στο νέο επιχειρηματικό περιβάλλον και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και υποδομής.

Αντί τούτου, ο προϋπολογισμός του 2005 παραθέτει μια απλή λογιστική εικόνα, με προσπάθεια μείωσης των δαπανών, αλλά χωρίς να αποτελούν μοχλό αύξησης της παραγωγικής ικανότητας της οικονομίας, βελτίωσης της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των κυπριακών προϊόντων και της δημιουργίας «προστιθέμενης αξίας» με την ευρύτερη συμμετοχή των πολιτών με απώτερο στόχο την άνοδο του βιοτικού του λαού. Εντοπίζονται μεν τα προβλήματα, αλλά δε δίδονται οι σωστές λύσεις για οικονομική και κοινωνική πρόοδο και την αύξηση και σταθερότητα της εργοδοτήσης.

Ενώ στον ευρωπαϊκό και στο διεθνή χώρο επιτελείται μία οικονομική επανάσταση

που διαμορφώνει συνθήκες διεθνούς ανταγωνιστικότητας και μίας Νέας Οικονομίας με την παγκοσμιοποίηση της μεγάλης ευρωπαϊκής αγοράς, και ενώ έπαψε να λειτουργεί «το σύστημα του κεντρικού σχεδιασμού της οικονομίας», δυστυχώς στην Κύπρο παρατηρείται ότι οι οικονομικοί σχεδιασμοί του κράτους, όπως φαίνονται μέσα από τους προϋπολογισμούς, δεν εστιάζονται στο γεγονός ότι η Κύπρος ανήκει πλέον σε μια από τις μεγαλύτερες αγορές, την ευρωπαϊκή, αλλά παραμένει κλειστή μέσα στα σύνορα της μόνο.

Παρά το γεγονός ότι η Κύπρος μετά το 1976 άνοιξε ένα παράθυρο στον κόσμο της διεθνούς οικονομίας με την παροχή κινήτρων για την προσέλκυση ξένων διεθνών επιχειρήσεων, στην Κύπρο σήμερα παρατηρείται μία ιδιόμορφη εσωστρέφεια και ένας κρατικός προστατευτισμός που παγιδεύει την ανάπτυξη, την πρόοδο και τον υγιή ανταγωνισμό με συνέπεια να δημιουργούνται μεγάλα δημοσιονομικά ελλείμματα. Η απουσία μακρόπνοης επενδυτικής στρατηγικής συνδυασμένης με τα ψηλά επιτόκια και τη μη ορθολογιστική διαχείριση και αξιοποίηση της κρατικής περιουσίας και των εθνικών πόρων δείχνει ότι η Κύπρος συνεχίζει να είναι απροετοίμαστη να αφομοιώσει την ευρωπαϊκή πραγματικότητα με σύγχρονους οικονομικούς σχεδιασμούς.

Η κοινοβουλευτική ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού θεωρεί ότι το κράτος πρέπει να έχει διαφορετικό ρόλο και αποδίδει μεγάλη έμφαση στην μακροπρόθεσμη ανάπτυξη μέσα από ένα σύγχρονο και ευέλικτο οικονομικό σχεδιασμό.

Βασικοί άξονες της πρότασης της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού είναι οι ακόλουθοι:

1. Ποιοτική αναβάθμιση του κράτους με επικέντρωση του ρόλου του σε δραστηριότητες που έχουν ιδιαίτερη σημασία για τους πολίτες. Η κοινοβουλευτική ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού δεν ασπάζεται την ιδέα του κράτους-

επιχειρηματία, το οποίο πολλές φορές αποβαίνει εις βάρος της οικονομικής ανάπτυξης.

2. Έμφαση στην οικονομία της αγοράς και στην ανάπτυξη και αποτελεσματική και άμεση κρατική παρέμβαση μόνο στις περιπτώσεις όπου οι δυνάμεις της αγοράς αποτυγχάνουν.
3. Προτεραιότητα στις επενδύσεις στον τομέα της παιδείας.
4. Ιδιαίτερη έμφαση στις επενδύσεις στην υγεία και στα έργα υποδομής, καθώς και σε κίνητρα για ευρύτερη ανάπτυξη του τομέα της υγείας σε συνεργασία με το ιδιωτικό τομέα.
5. Ενίσχυση των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και ενίσχυση του τομέα της ναυτιλίας.
6. Ανάπτυξη του κράτους-πρόνοιας, το οποίο θα προωθεί την κοινωνική συνοχή και θα ανακουφίζει τα στρώματα του λαού που έχουν ανάγκη από κρατική αρωγή.

Περαιτέρω για την κοινοβουλευτική ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού, η ένταξη της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2007 αποτελεί μείζονα εθνικό στόχο, γιατί θα αναβαθμίσει τη χώρα πολιτικά, ενώ παράλληλα θα οδηγήσει σε συνθήκες μακροοικονομικής πειθαρχίας και σταθερότητας.

Μέσα στα πλαίσια της συλλογικής προσπάθειας που έχει ήδη εισηγηθεί η κοινοβουλευτική ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού για αντιμετώπιση της δημοσιονομικής ανισορροπίας που αποτελεί το μεγαλύτερο εμπόδιο για την πορεία μας προς την ΟΝΕ, η κοινοβουλευτική ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού εισηγείται αύξηση των εσόδων του κράτους εξασφαλίζοντας ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική χωρίς επιπτώσεις όσον αφορά το βιοτικό επίπεδο του λαού, η οποία να εστιάζεται στους εξής

άξονες:

1ος Άξονας – Νέα Προσέγγιση στον Επιχειρηματικό Ρόλο του Κράτους

1. Μετοχοποίηση και μερική αποκρατικοποίηση οργανισμών κοινής ωφελείας.
2. Αποκρατικοποίηση ορισμένων κρατικών επιχειρήσεων ή τυχόν μειοψηφικών πακέτων μετοχών.
3. Ανάθεση της διαχείρισης κρατικής περιουσίας σε ιδιώτες.
4. Αγορά υπηρεσιών από τον ιδιωτικό τομέα.

2ος Άξονας – Άλλα Μέτρα

1. Δημιουργία Συμβουλίου για καλύτερη αξιοποίηση της κρατικής περιουσίας.
2. Εξεύρεση τρόπων είσπραξης από το κράτος του αγοραίου ενοικίου για την κρατική περιουσία.
3. Σχεδιασμός αδειοδότησης των εθνικών πόρων. Το κράτος από το 1960 μέχρι σήμερα είτε εκχώρησε, είτε εκχωρεί εθνικά προνόμια.

3ος Άξονας – Ανάπτυξη Νέων Τομέων της Οικονομίας

1. Παραχώρηση αδειών λειτουργίας καζίνο.
2. Έμφαση στους τομείς της ιδιωτικής τριτοβάθμιας παιδείας, της ιδιωτικής υγείας, και της ναυτιλίας.
3. Ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
4. Ανάπτυξη των δραστηριοτήτων ανακύκλωσης.

4ος Άξονας – Αύξηση της Παραγωγικότητας του Δημοσίου Τομέα και Συγκράτηση του Κρατικού Μισθολογίου

1. Εφαρμογή του σχεδίου που εκπονήθηκε από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες.
2. Επιτάχυνση της διαδικασίας ενσωμάτωσης της νέας τεχνολογίας στο δημόσιο τομέα.
3. Ταχεία ανάπτυξη διοικητικών και τεχνοκρατικών μηχανισμών για αύξηση της απορροφητικότητας των κονδυλίων.
4. Εξορθολογισμός στην προσφορά υπηρεσιών του κράτους προς τους πολίτες.
5. Ρύθμιση του θεσμού των έκτακτων υπαλλήλων στο δημόσιο καθώς επίσης και περιορισμός των υπερωριών.
6. Επαναδραστηριοποίηση του Παγκύπριου Συμβουλίου Παραγωγικότητας για το σύνολο της οικονομίας.

5ος Άξονας – Φορολογικά Μέτρα

1. Φορολόγηση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της εκκλησίας.
2. Μείωση της φορολογίας των στοιχημάτων.
3. Απλούστευση και βελτίωση της αποδοτικότητας του φορολογικού συστήματος.
4. Πάταξη της φοροδιαφυγής και τερματισμός του φαινομένου με τους ανείσπρακτους φόρους.

6ος Άξονας – Προώθηση της Κύπρου ως Επιχειρηματικού Κέντρου

Δημιουργία ανεξάρτητου οργανισμού με τη συμμετοχή του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα για την προώθηση της Κύπρου ως διεθνούς επιχειρηματικού κέντρου.

B. Παρατηρήσεις του Κ.Σ. ΕΔΕΚ για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2005

Το Κ.Σ. ΕΔΕΚ συμφωνεί με τις βασικές αρχές που χαρακτηρίζουν την έκθεση της επιτροπής για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2005 και θεωρεί ότι ύστερα από την εκ μέρους της επιτροπής υιοθέτηση και ενσωμάτωση στην τελική έκθεση μίας σειράς τροποποιήσεων που υποβλήθηκαν από το Κίνημα, οι παρούσες προτάσεις, είτε συμπληρώνουν σε ορισμένα σημεία την έκθεση είτε καταγράφουν τη διαφορετική του άποψη σε σχέση με αυτήν που έχει διατυπωθεί από την πλειοψηφία της επιτροπής.

Κεφάλαιο 1

Διαδικαστικά ζητήματα

Σε σχέση με την αναγκαιότητα αναβάθμισης της πολιτικής διάστασης των προϋπολογισμών, το Κ.Σ. ΕΔΕΚ πιστεύει ότι θα πρέπει να περιορισθεί ο επικυρίαρχος ρόλος του Γραφείου Προγραμματισμού στον καταρτισμό του κρατικού προϋπολογισμού.

Κεφάλαιο 2

Δημοσιονομική πολιτική και δημοσιονομική κατάσταση

Ο προϋπολογισμός του 2005 καλείται ουσιαστικά να συμβάλει στην υλοποίηση του Προγράμματος Σύγκλισης που υποβλήθηκε στην ΕΕ τον περασμένο Μάιο. Το Κ.Σ. ΕΔΕΚ θεωρεί ότι το πρόγραμμα περιέχει μέτρα προς τη σωστή κατεύθυνση, τα οποία όμως κύριο λόγο αποσκοπούν στην επίτευξη ποσοτικών στόχων αναφορικά με τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος· απουσιάζουν μέτρα αντιμετώπισης του δημόσιου χρέους, καθώς και ποιοτικά μέτρα, τα οποία να μπορέσουν να προσδώσουν μεγαλύτερη διάρκεια στην όλη διαδικασία σύγκλισης προς τους δείκτες του Μάαστριχτ, με την επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας σε χρονικό ορίζοντα.

Περαιτέρω, το Κ.Σ. ΕΔΕΚ ανησυχεί για την καθυστέρηση στην υποβολή αίτησης για συμμετοχή στο ΜΣΙ ΙΙ λόγω της επικρατούσας δημοσιονομικής κατάστασης.

Ημικρατικοί οργανισμοί

Το Κ.Σ. ΕΔΕΚ εκφράζει τις επιφυλάξεις του ως προς το ενδεχόμενο υιοθέτησης μερισματικής πολιτικής για τους ημικρατικούς οργανισμούς [Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου (ΑΤΗΚ), Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ)], υπό το ισχύον νομικό καθεστώς: η έννοια του μερίσματος έχει νόημα μόνο όταν αναφέρεται σε εταιρείες.

Το Κ.Σ. ΕΔΕΚ επαναβεβαιώνει τη θέση του για την ανάγκη μερικής μετοχοποίησης των ημικρατικών οργανισμών και ειδικότερα της ΑΤΗΚ και της ΑΗΚ, αφού προηγηθεί σχετική μελέτη, καθώς δε θεωρεί ότι κάτι τέτοιο συνιστά εκποίηση των παραπάνω οργανισμών, αλλά, αντίθετα ότι θα υποβοηθήσει σημαντικά στην ευελιξία τους, καθώς και στην άντληση των αναγκαίων οικονομικών πόρων, ώστε να προχωρήσουν σε νέες παραγωγικές και αποδοτικές επενδύσεις σε τομείς ιδιαίτερα ευαίσθητους, όπως είναι η υγεία, η παιδεία, το οδικό δίκτυο κ.ά.

Επιπλέον, η εισαγωγή των παραπάνω οργανισμών στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ) θα ενισχύσει σημαντικά την προσπάθεια αναδιάρθρωσης του ΧΑΚ και στήριξης της λειτουργίας της Κύριας Αγοράς, στοιχεία τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε μερική ανάκαμψη του ΧΑΚ σε μια περίοδο ιδιαίτερα δύσκολη.

Τονίζεται επίσης η ανάγκη το κράτος να απομακρυνθεί από χρεοκοπημένες και ζημιογόνες εταιρείες, επαναπροσδιορίζοντας το ρόλο του, ο οποίος θα πρέπει να είναι εποπτικός, επιτελικός και όχι διαχειριστικός.

Κεφάλαιο 3

Υπουργείο Άμυνας

Η Κύπρος, ως πλήρες και ισότιμο μέλος της ΕΕ πρέπει να δημιουργήσει τις αναγκαίες προϋποθέσεις για συμμετοχή στις μεγάλες πολιτικές επιλογές της Ένωσης. Η Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) αποτελεί μία από τις κορυφαίες επιλογές. Στα πλαίσια αυτής της πολιτικής, η Κυπριακή Δημοκρατία θα

πρέπει να διασφαλίσει την πλήρη συμμετοχή της στους μηχανισμούς της ευρωπαϊκής ασφάλειας, προβαίνοντας προς το σκοπό αυτό σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες.

Υπουργείο Εξωτερικών

Η εξωτερική πολιτική αποτελεί ένα ζωτικό τομέα δραστηριότητας της κυβέρνησης, καθότι η Κύπρος είναι υποχρεωμένη να διαχειρισθεί δύο μείζονα εθνικά θέματα:

1. Τη λύση του Κυπριακού, η οποία τα τελευταία χρόνια έχει εισέλθει σε μία δύσκολη και συνάμα κρίσιμη περίοδο. Μετά το 1990 η σταδιακή διαφοροποίηση των διεθνών δεδομένων, με αποκορύφωμα τη νέα τάξη πραγμάτων αλλά και οι ανησυχητικές εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής περιέπλεξαν ακόμη περισσότερο την κατάσταση και πολλαπλασίασαν τις υποχρεώσεις των διπλωματικών μας υπηρεσιών· οι τελευταίες είναι υποχρεωμένες να αντιμετωπίσουν τον ολοένα και μεγαλύτερο κίνδυνο αναβάθμισης της οντότητας του ψευδοκράτους.
2. Την πρακτική και γρήγορη ενσωμάτωση της Κύπρου στο νέο ευρωπαϊκό περιβάλλον, αλλά και την ανάγκη η Κύπρος να αποτελέσει ένα δραστήριο και ενεργό μέλος της ευρωπαϊκής οικογένειας.

Με αυτά τα δεδομένα, δε θα μπορούσε σε καμιά περίπτωση να θεωρηθεί ικανοποιητικός ο προτεινόμενος προϋπολογισμός του Υπουργείου Εξωτερικών, ένας προϋπολογισμός, ο οποίος καταλήγει να είναι μικρότερος από τους προϋπολογισμούς των ημικρατικών οργανισμών.

Ως θετική κρίνεται η προσπάθεια ενίσχυσης της Μόνιμης Αντιπροσωπίας στις Βρυξέλλες, όμως την ίδια στιγμή εκφράζονται ανησυχίες για το υποβαθμισμένο επίπεδο στο οποίο εξακολουθεί να βρίσκεται η διπλωματική αντιπροσωπία στο Στρασβούργο, σ' ένα χώρο όπου η αναμέτρηση με την τουρκική διπλωματία είναι συνεχής και καθημερινή.

Υπουργείο Υγείας

Λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις που αναφέρονται στην έκθεση για τα μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν για την απάμβλυνση των προβλημάτων στον τομέα της υγείας, το Κ.Σ. ΕΔΕΚ προσθέτει και υποστηρίζει τη μεταφορά μέρους της πρωτοβάθμιας περίθαλψης από το δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα, με στόχο την αποσυμφόρηση των εξωτερικών ιατρείων, τον τερματισμό της ταλαιπωρίας του κοινού και την αναβάθμιση των προσφερόμενων ιατρικών υπηρεσιών.

Γ. Παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Δημοκρατίας (ΕΥΡΩΔΗ) για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2005

Η Ευρωπαϊκή Δημοκρατία θεωρεί ότι η έκθεση της επιτροπής απεικονίζει την οπτική γωνία και τις απόψεις της συμπολιτευόμενης πλειοψηφίας, οπωσδήποτε όμως θεωρεί ιδιαίτερα ανησυχητική την κατάσταση των δημόσιων οικονομικών και των δημοσιονομικών πραγμάτων. Η εκτόξευση του δημοσιονομικού ελλείμματος στην περιοχή του 5% και 6% του ΑΕΠ κατά τα δύο τελευταία έτη, καθώς και η αύξηση του δημόσιου χρέους σε ύψος πέραν των £5,5 δισ., θέτουν πλέον σε κίνδυνο την ομαλή εξέλιξη της οικονομίας, αλλά και τον εκσυγχρονισμό που λογικά θα αναμενόταν μετά την ένταξη στην ΕΕ.

Για την κατάσταση αυτή ευθύνη φέρουν τόσο η σημερινή όσο και η προηγούμενη κυβέρνηση. Ιδιαίτερη ευθύνη φέρουν και οι πολιτικές δυνάμεις, οι οποίες από το βήμα της Βουλής καλούσαν την κυβέρνηση «να βάλει το χέρι βαθιά στην τσέπη» του κράτους, θεωρώντας ότι η κυβέρνηση «απέκρυπτε» πόρους και έσοδα. Ενώ στην πραγματικότητα, τόσο η τότε κυβέρνηση όσο και η αντιπολίτευση της Αριστεράς απέκρυπταν, για διαφορετικούς λόγους η καθεμιά, την επικίνδυνη διόγκωση των ελλειμμάτων. Τα ελλείμματα, ύψους 4,6%, 6,4% και 5,2% των ετών 2002, 2003 και 2004 δεν αφήνουν ιδιαίτερα περιθώρια άσκησης πολιτικής. Η περισυλλογή και η λιτότητα εμφανίζονται ως μονόδρομος. Επομένως, ο φετινός προϋπολογισμός είναι ένας προϋπολογισμός συντήρησης και «επιδιόρθωσης».

Σκοπεύοντας στον άμεσο περιορισμό του ελλείμματος του 2005 σε 2,9% (που θα ήταν, χωρίς τα έκτακτα μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης, 5,8%) που είναι και η δέσμευση, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σύγκλισης, ο φετινός προϋπολογισμός διαψεύδει τόσο το πρόγραμμα και τις διακηρύξεις της κυβέρνησης όσο κυρίως τις ελπίδες και προσδοκίες ότι η Κύπρος θα έμπαινε σε τροχιά πραγματικής σύγκλισης

προς τις κεντρικές ευρωπαϊκές οικονομίες.

Ενώπιον της «εμβραθωματικής» αυτής πολιτικής, η οποία κατέστη υποχρεωτική εξαιτίας του συναγωνισμού σε όρους σπάταλης πλειοδοσίας ανάμεσα στην προηγούμενη κυβέρνηση και σε μερίδα της τότε αντιπολίτευσης, η ΕΥΡΩΔΗ υπενθυμίζει τη δυνατότητα μιας πιο ψύχραιμης και τεκμηριωμένης οικονομικής πολιτικής, που θα μας απομάκρυνε από τη λογική των άκρων.

Δυστυχώς, η σημερινή όσο και η προηγούμενη κυβέρνηση φαίνεται να αποτυγχάνουν, διότι προφανώς δεν αναδεικνύουν μια σύγχρονη δημοσιονομική πολιτική που να οδηγεί την οικονομία σε νέα αναπτυξιακή πορεία και σε πραγματική σύγκλιση με τις πλέον ανεπτυγμένες των οικονομιών της ΕΕ. Οι προσπάθειες και οι επιβαρύνσεις που υπέστησαν οι πολίτες τα τελευταία χρόνια κινδυνεύουν να πάνε χαμένες.

Η ΕΥΡΩΔΗ επιμένει ότι, παρά τα, ταμειακής λογικής, μέτρα λιτότητας και εξοικονομήσεων, τα δημόσια οικονομικά δεν πρόκειται να ορθοποδήσουν, παρά μόνο όταν αποφασιστούν και δομικές μεταρρυθμίσεις στην όλη λειτουργία του κράτους. Εξάλλου, είναι αυτονόητο ότι η πραγματική λύση των δημοσιονομικών προβλημάτων θα προκύψει μόνο μέσα από μια αναπτυξιακή πορεία. Ο σημερινός ρυθμός μεγέθυνσης της οικονομίας δεν επιτρέπει κάτι τέτοιο. Είναι μάλιστα σε σχέση με αυτό το ζήτημα που ελέγχεται περισσότερο η σημερινή κυβέρνηση. Διότι, με εσωτερικές αποφάσεις και διαφωνίες, δυστοκία στη λήψη ή την εφαρμογή αποφάσεων και γενικότερο συντηρητισμό, δεν κατόρθωσε να αναδείξει μια νέα αναπτυξιακή στρατηγική. Δεν κατορθώνει να συμβάλει στην κατεύθυνση ενός νέου αναπτυξιακού προτύπου, την ώρα που σημειώνεται κορεσμός του προηγούμενου κύκλου και κόπωση της οικονομίας.

Η ΕΥΡΩΔΗ θεωρεί επίσης αδικαιολόγητα συνολική παράλειψη, το γεγονός ότι ο προϋπολογισμός του κράτους δεν καταρτίζεται με σύγχρονες μεθόδους, σε όρους μιας

λογικής «κόστους-ωφελιμότητας» των διάφορων δαπανών. Μια τέτοια σύγχρονη μεθοδολογία δημοσιονομικού προγραμματισμού θα επέτρεπε την ανάδειξη των πραγματικών πολιτικών προτεραιοτήτων και θα βελτιστοποιούσε τις στενές δυνατότητες εκταμίευσης κονδυλίων από το κράτος. Η απουσία ενός τέτοιου σχεδιασμού αναδεικνύει ως κανόνα την τάση υπέρβασης των προϋπολογιζόμενων εξαιτίας πολιτικών πιέσεων και το «τυχαίο» ως κριτήριο επιλογής.

Χαρακτηριστική ήταν η πρόσφατη περίπτωση αναγκών χρηματοδότησης της (ούτως ή άλλως απύσας) ενεργειακής πολιτικής. Ο Υπουργός Οικονομικών δήλωνε στη Βουλή ότι δεν υπήρχε διαθέσιμο κονδύλι για τη χρηματοδότηση της θέρμανσης των νοικοκυριών, πράγμα που παρέπεμπε στο ότι ουδεμία πρόνοια είχε γίνει στον προϋπολογισμό του 2004 για αυτό το τόσο συγκεκριμένο και σημαντικό θέμα. Και ότι ακόμη ουδέποτε κρίνονται οι διάφορες πιθανές χρήσεις των περιορισμένων κονδυλίων αναλόγως της κοινωνικής ωφελιμότητας, της σκοπιμότητας ή της συγκριτικής προτεραιότητάς τους. Δυστυχώς, ούτε ο προϋπολογισμός του 2005 καταρτίσθηκε με αυτό τον τρόπο.

Η ΕΥΡΩΔΗ αναγνωρίζει την άμεση και ανώτερη προτεραιότητα να τηρήσει η χώρα τις δεσμεύσεις που ανέλαβε με το Πρόγραμμα Σύγκλισης και, κυρίως, να εξισορροπηθούν τα μεγάλα ελλείμματα. Αναμένοντας να διαπιστώσει κατά πόσο οι πολιτικές δυνάμεις της συμπολίτευσης θα στηρίξουν οι ίδιες τα διάφορα μέτρα του Προγράμματος Σύγκλισης, θα τοποθετηθεί έναντι του προτεινόμενου προϋπολογισμού, τόσο για την ανάγκη επιμέρους αλλαγών όσο και γενικά, κατά τη συζήτηση και ψήφιση στην ολομέλεια του σώματος. Ωστόσο, γενική θέση είναι ότι οι πανικόβλητες περικοπές, τις οποίες οδηγήθηκε τώρα να εγκρίνει και η Αριστερά, δεν αποτελούν τη δημοσιονομική πολιτική που είχε ανάγκη η Κύπρος κατά τα πρώτα ευρωπαϊκά χρόνια.

Αναμένοντας ένα εποικοδομητικό και ενημερωμένο πολιτικό διάλογο για τη χάραξη

μιας πραγματικά σύγχρονης δημοσιονομικής πολιτικής, στη βάση ορθολογικών κριτηρίων που θα αναδεικνύουν τις πραγματικές αναπτυξιακές κατευθύνσεις, αλλά και προτεραιότητες κοινωνικής πολιτικής, η ΕΥΡΩΔΗ υπογραμμίζει την αποτυχία τόσο της προηγούμενης όσο και της σημερινής κυβέρνησης σε αυτό τον τομέα.

Η ΕΥΡΩΔΗ θα στηρίξει τις προσπάθειες του Υπουργού Οικονομικών στα πλαίσια της τήρησης των δεσμεύσεων του Προγράμματος Σύγκλισης, διότι θεωρεί ως απόλυτη προτεραιότητα, που υπερβαίνει σαφώς τη στενή οικονομική λογική, τη συμμετοχή της Κύπρου στην Ευρωζώνη. Κριτήριο αυτών των επιλογών για το κόμμα της ΕΥΡΩΔΗ θα είναι και η πολιτική διάθεση της σημερινής κυβέρνησης να προχωρήσει επιτέλους προς την κατεύθυνση ενός νέου αναπτυξιακού προτύπου.

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Αρ. Φακ.: 23.01.312.2004

**Παρόντες βουλευτές κατά τις πραγματοποιηθείσες συνεδριάσεις
της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού
για τη μελέτη του κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2005***

Ημερομηνία και ώρα συζήτησης	Υπουργείο/Ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
1η συνεδρία: Δευτέρα, 11 Οκτωβρίου 2004		
9.30 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργός Οικονομικών • Υπουργείο Οικονομικών • Γραφείο Προγραμματισμού • Γενικό Λογιστήριο <p>Υπουργός Οικονομικών: Μάκης Κεραυνός</p> <p>(Οικονομική Κατάσταση και Δημοσιονομική Πολιτική)</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: <i>Αριστος Χρυσσοστόμου, πρόεδρος Ζαχαρίας Κουλίας Σταύρος Ευαγόρου Σωτηρούλα Χαραλάμπους Γιάννος Λαμάρης Ντίνος Χατζηνικόλα Μαρία Κυριακού Μαρίνος Σιζόπουλος</i></p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: <i>Κώστας Παπακώστας Ιωνάς Νικολάου Αντιγόνη Παπαδοπούλου Ανδρούλα Βασιλείου Γιώργος Περδίκης Ντίνος Μιχαηλίδης</i></p>

* Οι παρόντες καταγράφονται με βάση της σύνθεσης της επιτροπής στη δοσμένη ημερομηνία.

Ημερομηνία και ώρα συζήτησης	Υπουργείο/Ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
2η συνεδρία: Πέμπτη, 14 Οκτωβρίου 2004		
9.30 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων <p>Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων: Χρίστος Ταλιαδώρας</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος</i> <i>Ζαχαρίας Κουλίας</i> <i>Σταύρος Ευαγόρου</i> <i>Σωτηρούλα Χαραλάμπους</i> <i>Γιάννος Λαμάρης</i> <i>Ντίνος Χατζηνικόλα</i> <i>Πρόδρομος Προδρόμου</i> <i>Μαρία Κυριακού</i> <i>Μαρίνος Σιζόπουλος</i></p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: <i>Θάσος Μιχαηλίδης</i> <i>Ζαχαρίας Ζαχαρίου</i> <i>Ανδρούλα Βασιλείου</i> <i>Γιώργος Περδίκης</i></p>

Ημερομηνία και ώρα συζήτησης	Υπουργείο/Ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
3η συνεδρία: Δευτέρα, 18 Οκτωβρίου 2004		
9.30 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Εσωτερικών <p>Υπουργός Εσωτερικών: Ανδρέας Χρίστου</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος</i> <i>Ζαχαρίας Κουλίας</i> <i>Σταύρος Ευαγόρου</i> <i>Γιάννος Λαμάρης</i> <i>Ντίνος Χατζηνικόλα</i> <i>Πρόδρομος Προδρόμου</i> <i>Μαρία Κυριακού</i> <i>Μαρίνος Σιζόπουλος</i> <i>Γιώργος Βαρνάβα</i></p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: <i>Κώστας Παπακώστας</i> <i>Ανδρέας Παπαπολυβίου</i> <i>Σοφοκλής Φυττής</i> <i>Αντιγόνη Παπαδοπούλου</i> <i>Γιώργος Περδίκης</i></p>

Ημερομηνία και ώρα συζήτησης	Υπουργείο/Ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
4η συνεδρία: Τετάρτη, 20 Οκτωβρίου 2004		
9.30 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού Υπουργός Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού: Γιώργος Λιλλήκας 	<p>Μέλη της επιτροπής: Αριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος Σταύρος Ευαγόρου Σωτηρούλα Χαραλάμπους Γιάννος Λαμάρης Ντίνος Χατζηνικόλα Πρόδρομος Προδρόμου Μαρία Κυριακού Μαρίνος Σιζόπουλος</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Χρίστος Μαυροκορδάτος Λευτέρης Χριστοφόρου Αντιγόνη Παπαδοπούλου Σοφοκλής Φυττής Γιώργος Περδίκης</p>

Ημερομηνία και ώρα συζήτησης	Υπουργείο/Ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
5η συνεδρία: Πέμπτη, 21η Οκτωβρίου 2004		
9.30 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Υγείας <p>Υπουργός Υγείας: Κωνσταντίνα Ακκελίδου</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος</i> <i>Ζαχαρίας Κουλίας</i> <i>Σταύρος Ευαγόρου</i> <i>Σωτηρούλα Χαραλάμπους</i> <i>Γιάννος Λαμάρης</i> <i>Μαρία Κυριακού</i> <i>Μαρίνος Σιζόπουλος</i></p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: <i>Τάκης Χατζηγεωργίου</i> <i>Κυριάκος Τυρίμος</i> <i>Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου</i> <i>Ελένη Θεοχάρους</i> <i>Αντώνης Καράς</i> <i>Ζαχαρίας Ζαχαρίου</i> <i>Αντιγόνη Παπαδοπούλου</i> <i>Αθηνά Κυριακίδου</i></p>

Ημερομηνία και ώρα συζήτησης	Υπουργείο/Ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
6η συνεδρία: Δευτέρα, 25 Οκτωβρίου 2004		
9.30 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Νομική Υπηρεσία</i> <p><i>Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας: Σόλων Νικήτας</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσσοστόμου, πρόεδρος Ζαχαρίας Κουλίας Σταύρος Ευαγόρου Γιάννος Λαμάρης Ντίνος Χατζηνικόλα Πρόδρομος Προδρόμου Μαρία Κυριακού Μαρίνος Σιζόπουλος</i></p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: <i>Αριστοφάνης Γεωργίου Ιωνάς Νικολάου Αντιγόνη Παπαδοπούλου Γιώργος Περδίκης</i></p>
11.00 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού</i> <p><i>Πρόεδρος της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού: Χριστόδουλος Τσέλεπος</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσσοστόμου, πρόεδρος Ζαχαρίας Κουλίας Σταύρος Ευαγόρου Γιάννος Λαμάρης Πρόδρομος Προδρόμου Μαρία Κυριακού Μαρίνος Σιζόπουλος</i></p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: <i>Λευτέρης Χριστοφόρου Αντιγόνη Παπαδοπούλου Σοφοκλής Φυττής</i></p>
12.00 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου</i> <p><i>Έφορος Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου: Λάκης Δημητρίου</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσσοστόμου, πρόεδρος Σταύρος Ευαγόρου Γιάννος Λαμάρης Μαρία Κυριακού</i></p>

Ημερομηνία και ώρα συζήτησης	Υπουργείο/Ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
7η συνεδρία: Τετάρτη, 27 Οκτωβρίου 2004		
9.30 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως <p><i>Επίτροπος Διοικήσεως: Ηλιάνα Νικολάου</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος Ζαχαρίας Κουλίας Σωτηρούλα Χαραλάμπους Ντίνος Χατζηνικόλα Πρόδρομος Προδρόμου Μαρία Κυριακού Μαρίνος Σιζόπουλος</i></p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: <i>Γιαννάκης Θωμά Ιωνάς Νικολάου Αντιγόνη Παπαδοπούλου</i></p>
11.00 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Ελεγκτική Υπηρεσία <p><i>Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας: Χρυστάλλα Γιωρκάτζη</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος Σωτηρούλα Χαραλάμπους Ντίνος Χατζηνικόλα Πρόδρομος Προδρόμου Μαρία Κυριακού Μαρίνος Σιζόπουλος</i></p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: <i>Χρήστος Πουργουρίδης Αντιγόνη Παπαδοπούλου</i></p>
12.00 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Βουλή των Αντιπροσώπων <p><i>Γενικός Διευθυντής: Κωστάκης Χριστοφόρου</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος Σωτηρούλα Χαραλάμπους Ντίνος Χατζηνικόλα Πρόδρομος Προδρόμου Μαρία Κυριακού Μαρίνος Σιζόπουλος</i></p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: <i>Χρήστος Πουργουρίδης Αντιγόνη Παπαδοπούλου</i></p>

Ημερομηνία και ώρα συζήτησης	Υπουργείο/Ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
8η συνεδρία: Δευτέρα, 1η Νοεμβρίου 2004		
9.30 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος <p>Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος: Τίμης Ευθυμίου</p>	<p>Μέλη της επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος</i> <i>Ζαχαρίας Κουλίας</i> <i>Γιάννος Λαμάρης</i> <i>Σωτηρούλα Χαραλάμπους</i> <i>Ντίνος Χατζηνικόλα</i> <i>Μαρία Κυριακού</i> <i>Μαρίνος Σιζόπουλος</i></p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: <i>Ελένη Μαύρου</i> <i>Χρίστος Μαυροκορδάτος</i> <i>Στέλλα Μισιαούλη-Δημητρίου</i> <i>Γεώργιος Τάσου</i> <i>Αντιγόνη Παπαδοπούλου</i> <i>Σοφοκλής Φυττής</i> <i>Ανδρούλα Βασιλείου</i> <i>Γιώργος Περδίκης</i></p>

Ημερομηνία και ώρα συζήτησης	Υπουργείο/Ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
9η συνεδρία: Τρίτη, 2 Νοεμβρίου 2004		
9.30 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού <p>Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού: Πεύκιος Γεωργιάδης</p>	<p>Μέλη της Επιτροπής:</p> <p>Άριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος Ζαχαρίας Κουλίας Γιάννος Λαμάρης Ντίνος Χατζηνικόλα Πρόδρομος Προδρόμου Μαρία Κυριακού Γιώργος Βαρνάβα</p> <p>Μη μέλη της Επιτροπής:</p> <p>Τάκης Χατζηγεωργίου Θάσος Μιχαηλίδης Νίκος Τορναρίτης Ιωνάς Νικολάου Χριστόδουλος Ταραμουντάς Αντιγόνη Παπαδοπούλου Σοφοκλής Φυττής Αθηνά Κυριακίδου Ανδρούλα Βασιλείου Γιώργος Περδίκης</p>

Ημερομηνία και ώρα συζήτησης	Υπουργείο/Ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
10η συνεδρία: Τετάρτη, 3 Νοεμβρίου 2004		
9.30 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα <p style="margin-left: 20px;"><i>Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα:</i> Γούλλα Φράγκου</p>	<p>Μέλη της Επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος</i> <i>Ζαχαρίας Κουλίας</i> <i>Σωτηρούλα Χαραλάμπους</i> <i>Μαρία Κυριακού</i> <i>Μαρίνος Σιζόπουλος</i></p> <p>Μη μέλη της Επιτροπής: <i>Αντιγόνη Παπαδοπούλου</i></p>
10.30 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Γραφείο Εφόρου Κρατικών Ενισχύσεων <p style="margin-left: 20px;"><i>Έφορος Κρατικών Ενισχύσεων:</i> Χρίστος Ανδρέου</p>	<p>Μέλη της Επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος</i> <i>Ζαχαρίας Κουλίας</i> <i>Σωτηρούλα Χαραλάμπους</i> <i>Μαρία Κυριακού</i> <i>Μαρίνος Σιζόπουλος</i></p> <p>Μη μέλη της Επιτροπής: <i>Αντιγόνη Παπαδοπούλου</i></p>
11.30 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών <p style="margin-left: 20px;"><i>Πρόεδρος Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών:</i> Γιαννάκης Πογιατζής</p>	<p>Μέλη της Επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος</i> <i>Ζαχαρίας Κουλίας</i> <i>Σωτηρούλα Χαραλάμπους</i> <i>Πρόδρομος Προδρόμου</i> <i>Μαρία Κυριακού</i> <i>Μαρίνος Σιζόπουλος</i></p> <p>Μη μέλη της Επιτροπής: <i>Χρήστος Πουργουρίδης</i> <i>Αντιγόνη Παπαδοπούλου</i></p>

Ημερομηνία και ώρα συζήτησης	Υπουργείο/Ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
11η συνεδρία: Πέμπτη, 4 Νοεμβρίου 2004		
9.30 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως <p>Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως: Δώρος Θεοδώρου</p>	<p>Μέλη της Επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος</i> <i>Ζαχαρίας Κουλίας</i> <i>Σωτηρούλα Χαραλάμπους</i> <i>Γιάννος Λαμάρης</i> <i>Μαρία Κυριακού</i> <i>Μαρίνος Σιζόπουλος</i></p> <p>Μη μέλη της Επιτροπής: <i>Κώστας Παπακώστας</i> <i>Ιωνάς Νικολάου</i> <i>Ανδρέας Αγγελίδης</i> <i>Αντιγόνη Παπαδοπούλου</i> <i>Σοφοκλής Φυττής</i> <i>Ανδρούλα Βασιλείου</i></p>
12.00 μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών <p>Έφορος Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών: Κωνσταντίνος Λύρας</p>	<p>Μέλη της Επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος</i> <i>Ζαχαρίας Κουλίας</i> <i>Γιάννος Λαμάρης</i> <i>Μαρία Κυριακού</i></p> <p>Μη μέλη της Επιτροπής: <i>Θάσος Μιχαηλίδης</i> <i>Αντιγόνη Παπαδοπούλου</i></p>

Ημερομηνία και ώρα συζήτησης	Υπουργείο/Ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
12η συνεδρία: Δευτέρα, 8 Νοεμβρίου 2004		
9.30 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Εξωτερικών <p>Υπουργός Εξωτερικών: Γιώργος Ιακώβου</p>	<p>Μέλη της Επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος Ζαχαρίας Κουλίας Σταύρος Ευαγόρου Σωτηρούλα Χαραλάμπους Γιάννος Λαμάραλαμπους Ντίνος Χατζηνικόλα Ρίκκος Ερωτοκρίτου Μαρία Κυριακού Μαρίνος Σιζόπουλος</i></p> <p>Μη μέλη της Επιτροπής: <i>Τάκης Χατζηγεωργίου Αντιγόνη Παπαδοπούλου Σοφοκλής Φυττής Γιώργος Περδίκης</i></p>
10.30 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Κυβερνητικός Εκπρόσωπος (Διαφώτιση): <p>Κύπρος Χρυσοστομίδης</p>	<p>Μέλη της Επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος Σταύρος Ευαγόρου Γιάννος Λαμάρης Ρίκκος Ερωτοκρίτου Μαρία Κυριακού Μαρίνος Σιζόπουλος</i></p> <p>Μη μέλη της Επιτροπής: <i>Τάκης Χατζηγεωργίου Αντιγόνη Παπαδοπούλου Σοφοκλής Φυττής Γιώργος Περδίκης</i></p>

Ημερομηνία και ώρα συζήτησης	Υπουργείο/Ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
13η συνεδρία: Τρίτη, 9 Νοεμβρίου 2004		
9.30 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων <p>Υπουργός Συγκοινωνιών και Έργων: Χάρης Θράσου</p>	<p>Μέλη της Επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος Ζαχαρίας Κουλίας Σταύρος Ευαγόρου Γιάννος Λαμάρης Ντίνος Χατζηνικόλα Μαρία Κυριακού Γιώργος Βαρνάβα</i></p> <p>Μη μέλη της Επιτροπής: <i>Τάκης Χατζηγεωργίου Κυριάκος Τυρίμος Θάσος Μιχαηλίδης Γιώργος Χατζηγεωργίου Ανδρέας Παπαπολυβίου Γεώργιος Γεωργίου Αντιγόνη Παπαδοπούλου Νίκος Πιπτοκοπίτης Γιώργος Περδίκης</i></p>

Ημερομηνία και ώρα συζήτησης	Υπουργείο/Ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
14η συνεδρία: Πέμπτη, 11 Νοεμβρίου 2004		
11.00 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Δικαστική Υπηρεσία</i> <i>Αρχιπρωτοκολλητής Ανωτάτου Δικαστηρίου:</i> <i>Χρίστος Αρτεμίδης</i> 	<p>Μέλη της Επιτροπής:</p> <p><i>Άριστος Χρυσοστόμου, πρόεδρος</i> <i>Ζαχαρίας Κουλίας</i> <i>Σταύρος Ευαγόρου</i> <i>Γιάννος Λαμάρης</i></p> <p>Μη μέλη της Επιτροπής:</p> <p><i>Τάκης Χατζηγεωργίου</i> <i>Αριστοφάνης Γεωργίου</i> <i>Γιαννάκης Θωμά</i> <i>Άγης Αγαπίου</i> <i>Ιωνάς Νικολάου</i> <i>Αντιγόνη Παπαδοπούλου</i> <i>Ανδρέας Αγγελίδης</i> <i>Ανδρούλα Βασιλείου</i></p>

Ημερομηνία και ώρα συζήτησης	Υπουργείο/Ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
15η συνεδρία: Δευτέρα, 15 Νοεμβρίου 2004		
9.30 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας: Χριστόδουλος Χριστοδούλου 	<p>Μέλη της Επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσσοστόμου, πρόεδρος Ζαχαρίας Κουλίας Αντιγόνη Παπαδοπούλου Σταύρος Ευαγόρου Σωτηρούλα Χαραλάμπους Γιάννος Λαμάρης Ντίνος Χατζηνικόλα Ιωνάς Νικολάου Μαρία Κιριακού Μαρίνος Σιζόπουλος Πρόδρομος Προδρόμου</i></p> <p>Μη μέλη της Επιτροπής: <i>Γιώργος Περδίκης</i></p>
11.00 π.μ.	<ul style="list-style-type: none"> Υπουργείο Άμυνας Υπουργός Άμυνας: Κυριάκος Μαυρονικόλας 	<p>Μέλη της Επιτροπής: <i>Άριστος Χρυσσοστόμου, πρόεδρος Ζαχαρίας Κουλίας Αντιγόνη Παπαδοπούλου Σταύρος Ευαγόρου Σωτηρούλα Χαραλάμπους Γιάννος Λαμάρης Ιωνάς Νικολάου Μαρία Κυριακού Μαρίνος Σιζόπουλος</i></p> <p>Μη μέλη της Επιτροπής: <i>Τάκης Χατζηγεωργίου Δώρος Χριστοδουλίδης Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου Κώστας Κωνσταντίνου Γιαννάκης Ομήρου Γιώργος Περδίκης</i></p>

